

H.E.S. Beheer N.V.

Jaarverslag 2011

Profielschets

H.E.S. Beheer N.V., opgericht in 1908, is houdstermaatschappij van bedrijven die logistieke diensten in havens verlenen. Stuwadoren is de kernactiviteit. Het gaat om het lossen en laden van droge en natte bulkproducten in en uit zeeschepen, coasters, lichters, treinen en vrachtauto's en om grootschalige open en gesloten opslag. Deze bulkproducten zijn voornamelijk bestemd voor industriële eindgebruikers en worden onder meer gebruikt als grondstoffen voor de energiemarkt, de staal- en aluminiumindustrie en de voedingsmiddelenindustrie.
Op jaarbasis wordt door de bedrijven binnen de HES groep 60 à 70 miljoen aangevoerde tonnen gelost. Het leeuwendeel van de activiteiten ligt in Nederland. Daarnaast is de vennootschap actief in het Verenigd Koninkrijk.
Een van de minderheidsbelangen heeft vestigingen in elf verschillende landen, waaronder Frankrijk, België en Polen. Dit bedrijf heeft stuwadoren en binnenvaart als kernactiviteiten.
De HES-bedrijven beschikken over grootschalige apparatuur voor snelle lossing, belading en bewerking. Daarnaast hebben zij ruime opslagfaciliteiten. Alle Nederlandse bedrijven liggen aan diep vaarwater (tot 23 meter) en hebben directe toegang tot de belangrijkste Europese waterwegen en het Europese railnetwerk. Wereldwijd behoren zij tot de grootste in hun soort.

HES Beheer is een onafhankelijke, volledige structuurvennootschap. Aandelen HES Beheer zijn sinds 28 januari 1982 verhandelbaar via de Amsterdamse effectenbeurs.

De voornaamste taken en werkzaamheden van HES Beheer als houdstermaatschappij zijn het participeren in overslagbedrijven met verwante kenmerken, het oprichten van nieuwe bedrijven, het overnemen van bedrijven, het vaststellen van de groepsstrategie en het ontplooien en ondersteunen van nieuwe activiteiten. Hierbij staan rendement, groei van de onderneming en spreiding en beheersing van risico's centraal.
Zoveel als in haar vermogen ligt, stimuleert HES Beheer de binnen de groep aanwezige synergie. Vanuit de holding wordt waar nodig interne ondersteuning geboden, inclusief tijdelijk management, en worden overnames en/of (des)investeringen geïnitieerd en/of begeleid.
Ook het aantrekken van eigen en vreemd vermogen behoort tot de taken, evenals het onderhouden van contacten met kapitaalverschaffers en het verschaffen van informatie aan aandeelhouders, beurs en pers.

Dit alles met het uiteindelijke doel om de continuïteit van het concern te waarborgen, meerwaarde te creëren en te bevorderen dat de onderliggende bedrijven optimaal functioneren.

H.E.S. Beheer N.V.
Elbeweg 115
3198 LC EUROPOORT ROTTERDAM
Postbus 1192
3180 AD ROZENBURG Zh
Telefoon 0181 – 258100
Telefax 0181 – 258152
E-mail hes@hesbeheer.nl
Internet www.hesbeheer.com
Havennummer 5820
Ingeschreven bij het Handelsregister te Rotterdam onder nr. 24056286

HES App voor iPhone en Android.

Available on the App Store

It's on android

Inhoudsopgave

Kernpunten uit het verslag van de directie en de jaarrekening	2
Kerngegevens	4
Voorwoord van de directie	7
Verslag van de Raad van Commissarissen	12
Verslag van de directie	17
Algemene beschouwing	17
Strategie en doelstellingen	17
Marktontwikkelingen	18
Investeringen	24
Risico's	27
Financiële gang van zaken	31
Gang van zaken bij groepsmaatschappijen en deelnemingen	36
Maatschappelijk verantwoord ondernemen	50
Personeel	51
Toekomst	53
Jaarrekening 2011	57
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	58
Geconsolideerd totaalresultaat	59
Geconsolideerde balans	60
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	62
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	64
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	65
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	76
Toelichting op de geconsolideerde balans	86
Enkelvoudige balans	108
Enkelvoudige winst- en verliesrekening	110
Toelichting op de enkelvoudige balans en winst- en verliesrekening	111
Overige gegevens	118
Uittreksel uit de statuten inzake winstbestemming	118
Bestemming van het resultaat	118
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	119
Organisatie	122
Personalia Raad van Commissarissen	122
Personalia Directie	123
Personalia Managementteam	123
Directeuren belangrijkste deelnemingen	124
Organisatieschema	124
Belangrijkste groepsmaatschappijen en deelnemingen	125
Vennootschappelijke informatie	126
Aandeelhoudersinformatie	126
Corporate Governance	128
Bestuursverklaring	130
Rapport van de Stichting Preferente Aandelen H.E.S. Beheer N.V.	131

Kernpunten uit het verslag van de directie en de jaarrekening

KERNPUNTEN 2011

> Nettoresultaat **€ 24,3 miljoen** > record (2010: € 21,9 miljoen)

> Proportionele aanvoer gestegen naar **30,6 miljoen ton** (2010: 28,1 miljoen ton)

> Omzet **€ 78,1 miljoen** (2010: € 75,8 miljoen)

> ROFA* **8,9%** (2010: 9,7%)

> Nettoresultaat per aandeel **€ 2,78** (2010: € 2,50)

> Dividendvoorstel van **€ 1,39** per aandeel (2010: € 1,25), waarvan € 0,63 reeds als interim-dividend is uitgekeerd

> Slotkoers **€ 35,50** (2010: € 33,00)

> Beurswaarde ultimo 2011 **€ 310,7 miljoen** (ultimo 2010: € 288,8 miljoen)

> Rendement op eigen vermogen (per 1 januari 2011) **26,2%**
(per 1 januari 2010: 27,1%)

> Solvabiliteit **53,0%** (2010: 65,4%)

> Eerste fase Botlek Tank Terminal (BTT) (200.000 m^3 tankopslag) afgerond, binnen budget.
D.d. 4 december eerste geloste schip in opslag gegaan.

> Gesprekken gaande over tweede fase Botlek Tank Terminal (tot 550.000 m^3 tankopslag); vergunningaanvragen in behandeling.

> EBS: 4,8 hectare extra opslagterrein in het Botlekgebied, grenzend aan de Laurenshaven Terminal, begin 2012 gebruiksklaar.

> Opdracht tot bouw zevende vlakloods NHBS North Lincolnshire; medio 2012 gereed verwacht.

> Nieuwe 60 tons brugkraan OBA begin 2012 operationeel.

> Nieuwe 85 tons brugkraan EMO en bijbehorend transportbandensysteem in aanbouw; tweede helft 2012 gereed verwacht.
Additionele volautomatische kolentreinbelader medio 2011 operationeel.

> Bouw nieuwe zeekade Ovet Vlissingen.

> Acquisitie 19,0% van ATIC Services.

* ROFA is een interne ratio van HES om het rendement op investeringen te meten, zowel op holding- als deelnemingsniveau. ROFA = Return On Fixed Assets (rendement op vaste activa) = genormaliseerde EBITDA / (aanschafwaarde van de materiële en immateriële activa + balanswaarde financiële vaste activa).

KERNPUNTEN VAN HET BELEID

> Investeren in de droge bulk in Nederland en het Verenigd Koninkrijk via onze huidige deelnemingen
> Verbreding activiteiten door grootschalige op- en overslag van natte bulk
> Actieve rol als aandeelhouder en commissaris bij de deelnemingen
> Stimuleren van synergie
> Bevorderen van zelfstandige, onafhankelijke bedrijven

FINANCIËLE DOELSTELLINGEN

> Financieel gezond en stabiel groeiend bedrijf dat langetermijnaandeelhouderswaarde creëert
> Jaarlijkse groei van de proportionele omzet
> Jaarlijkse groei van het totaalresultaat en resultaat per aandeel
> ROFA van 10%
> Rendement op eigen vermogen van minimaal 15%
> Solvabiliteit van minimaal 35%
> Dividend van 50% van het genormaliseerde resultaat, mits voldoende cash flow

VERWACHTING 2012 EN MIDDELLANGE TERMIJN

Uitgaande van de huidige verwachtingen voor de economie in Nederland en Duitsland, zal de omzet van HES naar verwachting verder groeien. Deze groei komt door Botlek Tank Terminal, die pas in december 2011 haar eerste geloste schip in opslag nam en in 2012 een volledig jaar operationeel zal zijn, en een lichte toename in de aanvoer van droge bulkgoederen, vooral kolen. De vraag naar opslag zal naar verwachting goed blijven. De overname eind 2011 van 19% in ATIC Services zal eveneens een positieve invloed hebben.
Voor 2012 verwachten wij een verdere verbetering van de winstgevendheid.

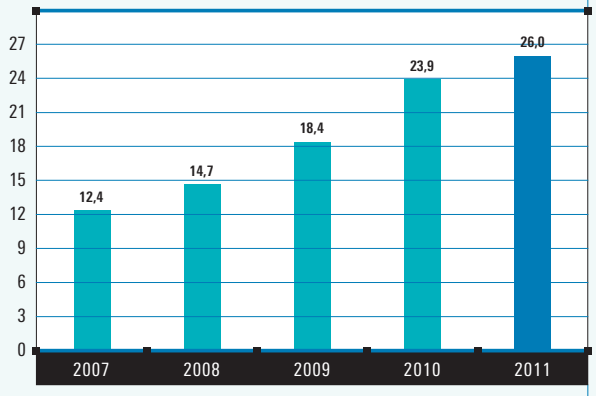
Ook de vooruitzichten voor de middellange termijn blijven onverminderd goed. Deze verwachting is vooral gestoeld op de verwachte groei van de kolenaanvoer en de geplande verdere uitbreiding in de natte bulk. De verwachte groei in de voor HES relevante markten in de droge bulk kan worden opgevangen door de bestaande portfolio. Daarnaast is er nog voldoende ruimte voor verdere verbeteringen, zodat de efficiency verder kan toenemen.

Kerngegevens

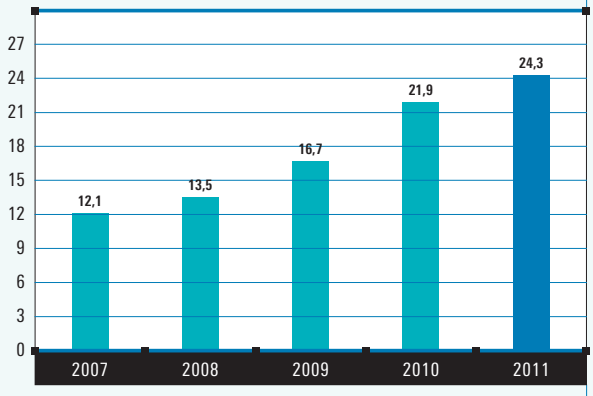
Bedragen in € 1.000, tenzij anders vermeld

	2011	2010	2009	2008	2007
Omzet	**78.116**	75.825	66.478	78.292	69.901
Bijzondere resultaten*	**0**	0	0	881	2.252
Genormaliseerd nettoresultaat	**24.339**	21.867	16.725	13.519	12.124
Nettoresultaat	**24.339**	21.867	16.725	14.400	14.376
Investeringen materiële vaste activa	**28.698**	29.125	13.167	5.789	9.188
Afschrijvingen en amortisaties	**6.355**	6.612	5.917	6.066	5.583
Eigen vermogen	**104.448**	92.770	80.756	70.227	66.610
Schulden aan kredietinstellingen en overige leningen	**64.128**	21.320	6.278	7.417	8.191
Balanstotaal	**197.137**	141.926	111.488	102.927	97.793

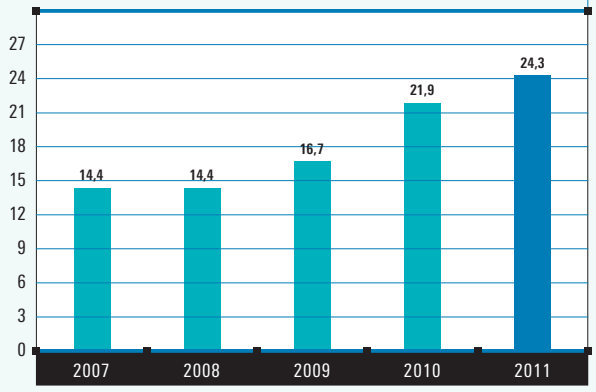
Genormaliseerd resultaat voor belasting **[in miljoenen euro's]**

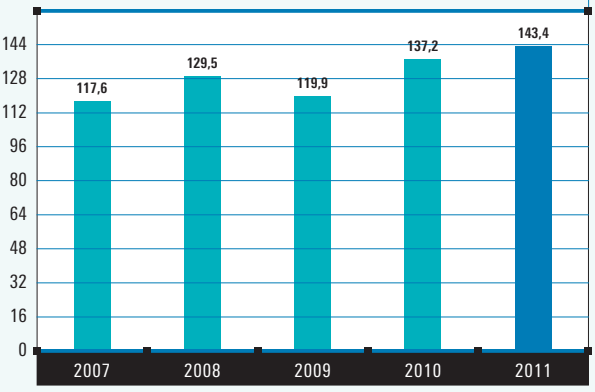
Genormaliseerd nettoresultaat **[in miljoenen euro's]**

Nettoresultaat **[in miljoenen euro's]**

Proportionele omzet **[in miljoenen euro's]**

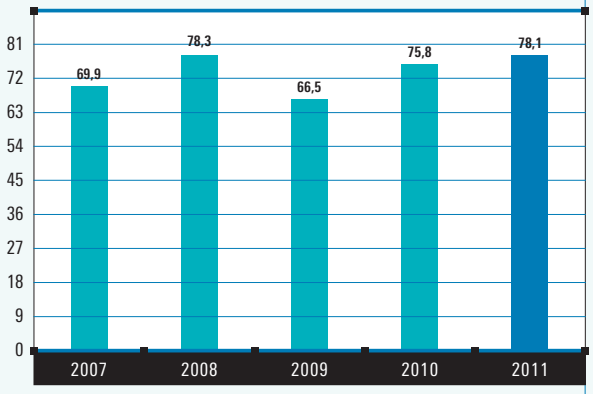

	2011	2010	2009	2008	2007
ROFA (%)	**8,9**	9,7	8,7	8,3	7,4
Genormaliseerd nettoresultaat/omzet (%)	**31,2**	28,8	25,2	17,3	17,3
Nettoresultaat/omzet (%)	**31,2**	28,8	25,2	18,4	20,6
Genormaliseerd nettoresultaat/eigen vermogen** (%)	**26,2**	27,1	23,8	20,3	21,2
Nettoresultaat/eigen vermogen** (%)	**26,2**	27,1	23,8	21,6	25,1
Eigen vermogen/totaal vermogen (%)	**53,0**	65,4	72,4	68,2	68,1

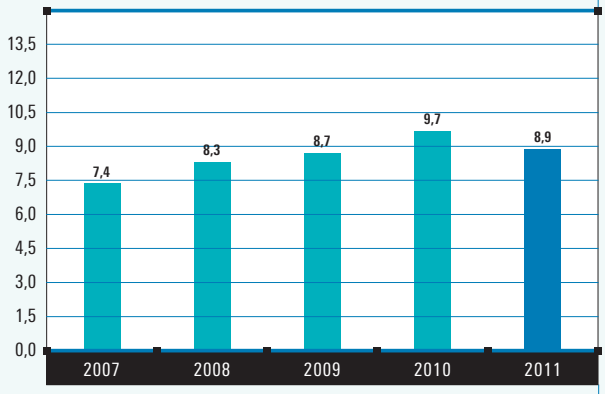
* Materiële posten die een bijzonder karakter hebben.

** Eigen vermogen per 1 januari.

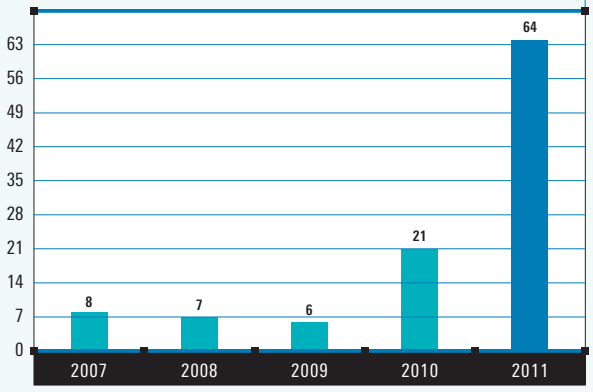
Geconsolideerde omzet **[in miljoenen euro's]**

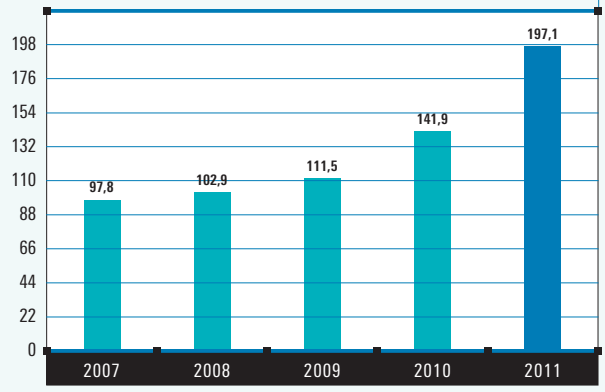
ROFA **[in procenten]**

Schulden aan kredietinstellingen en overige leningen **[in miljoenen euro's]**

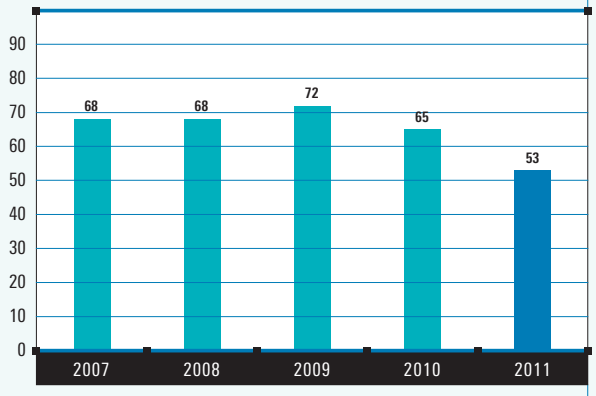
Balanstotaal **[in miljoenen euro's]**

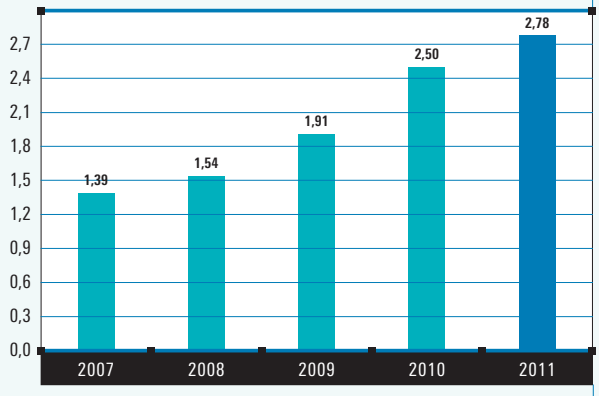
Kerngegevens (vervolg)

	2011	2010	2009	2008	2007
GEGEVENS PER AANDEEL VAN € 1,00					
Aantal geplaatste aandelen per 31 december	**8.752.136**	8.752.136	8.752.136	8.752.136	8.752.136
Genormaliseerd nettoresultaat	**2,78**	2,50	1,91	1,54	1,39
Nettoresultaat	**2,78**	2,50	1,91	1,65	1,64
Koers-winstverhouding	**12,3**	11,2	10,2	11,7	11,2
Slotkoers van het jaar	**35,50**	33,00	22,85	16,20	22,50
Dividend (2011: voorstel)	**1,39**	1,25	0,95	0,75	0,70
Pay-out	**50,0%**	50,0%	49,7%	48,6%	50,5%
AANTAL MEDEWERKERS PER 31 DECEMBER	**288**	291	283	300	312

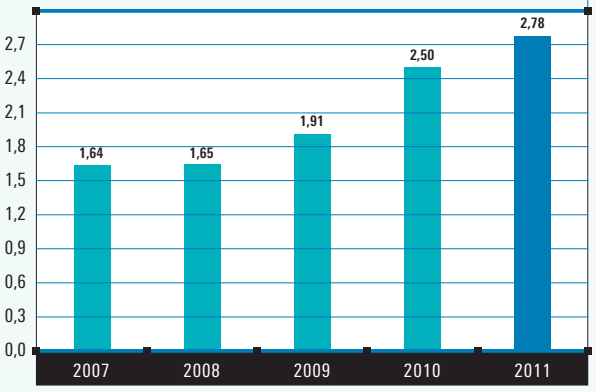
Solvabiliteit [in procenten]

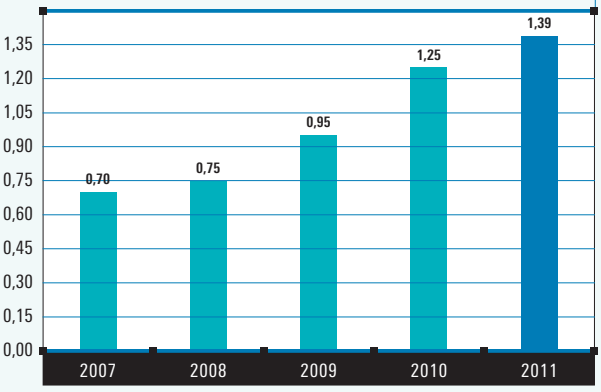
Genormaliseerd nettoresultaat per aandeel [in euro's]

Nettoresultaat per aandeel [in euro's]

Dividend per aandeel [in euro's]

2011: voorstel

Voorwoord van de directie

Harmen Sliep,
Directeur

Beste aandeelhouders,

Wederom presenteren wij u met veel plezier ons jaarverslag. Het jaar 2011 gaat de boeken in als een jaar van nieuwe records en belangrijke strategische stappen. Het is prettig om op een mooi jaar terug te kijken, maar minstens zo belangrijk is natuurlijk dat de vooruitzichten voor HES prima blijven.

Afscheid van Willem Cordia

De goede gang van zaken werd overschaduwd door het plotselinge overlijden op 31 maart van Willem Cordia, sinds 1997 commissaris van onze vennootschap. Het was uitermate triest om afscheid van hem te moeten nemen. Sinds mijn aantreden als directeur van HES Beheer heb ik het voorrecht gehad om Willem als commissaris mee te maken. Naast de reguliere vergaderingen was er regelmatig contact per telefoon of op locatie. Willem was niet alleen een zeer betrokken commissaris met een helicopterview waar je op een plezierige manier strategische zaken mee kon doorspreken, maar ook een bijzonder prettig en uniek mens. Een echte havenman is van ons heengegaan. Een groot gemis voor HES en mij persoonlijk.

Hogere omzet

De markt heeft zich het afgelopen jaar gunstig ontwikkeld. Vooral de op- en overslag van kolen en agribulk voor het Duitse en Nederlandse achterland zaten in de lift en waren mede debet aan de verdere omzetstijging.

Opslag is de afgelopen jaren een steeds belangrijker instrument geworden voor klanten. Onze bedrijven beschikken over ruime en gevarieerde opslagfaciliteiten. De opbrengsten uit opslag bleven sterk.

Winst naar nieuw record

Het nettoresultaat verbeterde met 11% tot € 24,3 miljoen. Dit betekende een voortzetting van de in 2001 ingezette ononderbroken reeks van resultaatverbeteringen. Het nieuwe record was vooral te danken aan de groei in de aanvoer, de sterke opslagbehoefte en de effecten van efficiency-verbetering.

Kwaliteit personeel

De HES-bedrijven zijn dienstverlenende bedrijven. Kennis, kwaliteit en inzet van personeel zijn uitermate belangrijk voor het succes van een onderneming. De HES-bedrijven kenmerken zich door informele en open communicatielijnen, een sterke teamspirit en een hoge mate van zelfstandigheid. Kwaliteitsverbetering, op alle niveaus, heeft continue aandacht. Leden van het management, operationele en technische medewerkers en stafleden hebben het afgelopen jaar weer prima prestaties neergezet. Zij staan aan de basis van het succes van de HES groep in de afgelopen jaren, waarin belangrijke efficiencyverbeteringen zijn doorgevoerd en steeds betere winstcijfers zijn gerealiseerd.

Verbreding productrange

Na intensieve voorbereidingen en veel bedrijvigheid gedurende de bouw was het begin december zover! De eerste fase van Botlek Tank Terminal (HES-belang 50%) was klaar. De eerste lading biodiesel kon op 4 december worden gelost en opgeslagen in een van de opslagtanks.
BTT beschikt over een state-of-the art terminal, met een opslagcapaciteit van 200.000 m^3.
De bouw van deze terminal kon binnen budget en door een goede samenwerking met klanten, aandeelhouders, bankiers, het Havenbedrijf Rotterdam en milieu-instanties worden gerealiseerd.
Voor HES is deze terminal een eerste stap in de tankopslag, waarmee een belangrijke uitbreiding van haar productrange wordt verwezenlijkt en risico's worden gespreid. BTT is geschikt voor een brede range van producten, zoals benzines, diesel, ethanol, biobrandstoffen en eetbare oliën. Daarenboven worden blendingactiviteiten aangeboden voor benzine, ethanol, gas, biodiesel etc.

Wij verwachten een verdere groei in de markt voor de op- en overslag van olieproducten. Ook de vraag naar toegevoegdewaardeactiviteiten, zoals blending, zal toenemen.
Het is dan ook de bedoeling om onze positie in deze markt, die qua totaal aanvoervolume ten minste vergelijkbaar is met de droge bulk, verder uit te bouwen. Dit kan via een verdere uitbreiding bij BTT maar mogelijk ook via andere locaties. De voorbereidingen voor de tweede fase uitbreiding BTT zijn al in een vergevorderd stadium. Het is de bedoeling om circa 550.000 m^3 tankopslagcapaciteit bij te bouwen. Definitieve besluitvorming hierover vindt later dit jaar plaats, na succesvolle afronding van gesprekken met klanten en financiers.

Continu investeren in de droge bulk

Sluiting van kolenmijnen, nieuwe kolencentrales in Nederland en Duitsland alsmede (gefaseerde) sluiting van kerncentrales in Duitsland leiden tot een groeiende behoefte aan andere energiestromen. Zonne- en windenergie zullen waarschijnlijk terrein winnen. Een combinatie van voornoemde factoren zal de komende jaren naar verwachting per saldo eveneens een positief effect hebben op de invoer van kolen via de Nederlandse zeehavens.
Om dit te kunnen opvangen en om de efficiency te verbeteren, werd er al volop geïnvesteerd in op- en overslagfaciliteiten in de droge bulk. Zo is de nieuwe 60 tons brugkraan van OBA inmiddels operationeel en kan binnenkort een nieuw opslagterrein voor kolen bij EBS in gebruik worden genomen. Tevens is de bouw van een nieuwe 85 tons brugkraan voor EMO (de grootste in haar soort) in volle gang, terwijl de heiwerkzaamheden voor een nieuwe vlakloods bij NHBS zijn afgerond.
Daarnaast worden er door de lokale havenautoriteiten nieuwe kades gerealiseerd bij Ovet en EMO voor de lossing van capesizers.
Al deze investeringen resulteren niet alleen in uitbreiding van capaciteit, maar ook in verhoging van de productie en efficiency.

Positie verder verstevigd

Eind 2011 werd een 19%-belang verworven in ATIC Services S.A. in Parijs. Een logistiek dienstverlener met vestigingen in verschillende, voornamelijk Europese landen, met op- en overslag van droge bulk en binnenvaart als belangrijkste kernactiviteiten. ATIC heeft indirect belangen in Ovet Holding, OBA en EMO/EKOM en daarnaast een aantal activiteiten die goed aansluiten bij de kernactiviteiten van HES. Met deze acquisitie werd ons economisch belang in OVET Holding vergroot van 33,3 naar 45,9%, in OBA van 66,7 naar 73,0% en in EMO van 31,0 naar 35,9%.

De positionering van onze bedrijven blijft goed. De meeste beschikken over unieke locaties qua diepgang, grootte en ligging. Er zijn bovendien nog voldoende mogelijkheden om de overslag- en opslagcapaciteit verder te vergroten, zodat er nog genoeg kansen zijn om verder te groeien en de efficiency te verbeteren.

Wij streven ernaar om onze markpositie verder te verbeteren door middel van nieuwe locaties, al dan niet samen met partners.

Risico's

Ondanks de gunstige ontwikkelingen en vooruitzichten kleven er ook risico's aan het opereren in de bulkmarkt (zie ook de risicoparagraaf). Politieke besluitvorming rond energie- en industriële vraagstukken, zowel op nationaal als op Europees niveau, zien wij als grootste risico. Voorbeelden zijn besluitvorming over CO2-heffingen, subsidies op bepaalde energiestromen, voorrang voor alternatieve energie, milieubeperkingen en energiemix. Besluitvorming hieromtrent kan zowel op de korte als lange termijn invloed hebben op onze onderneming.

Ook industriegerelateerde politieke factoren, in combinatie met algemene economische ontwikkelingen in ons achterland en in de EU spelen een belangrijke rol in de doorvoer van goederen via onze bedrijven.

Dividend + 11,2%

Ook dit jaar wordt voorgesteld om het dividend in lijn met het resultaat te verhogen. Aan aandeelhouders wordt voorgesteld om een dividend van € 1,39 per aandeel uit te keren (over het boekjaar 2010: € 1,25). Dit komt neer op een 11,2% hoger dividend.

De aandelenkoers van HES ontwikkelde zich wederom gunstig, met een 8% stijging van de slotkoers 2011 naar € 35,50 (slotkoers 2010: € 33,00), en presteerde hiermee wederom beduidend beter dan de indices van de 75 meest verhandelde aandelen op de Amsterdamse effectenbeurs.

Vooruitzichten blijven positief

Onvoorziene omstandigheden voorbehouden, zijn de vooruitzichten voor 2012 goed. Wij verwachten dat de winst van 2011 kan worden overtroffen. Ook voor de middellange termijn blijven wij optimistisch gestemd.

Ten slotte wil ik u hartelijk bedanken voor uw vertrouwen in ons bedrijf.

Harmen Sliep
Algemeen directeur

Aan de 420 meter lange zeesteiger kunnen twee zeeschepen en twee lichters tegelijkertijd worden behandeld

BOTLEK TANK TERMINAL B.V. [B T T]
Rotterdam Botlek

T-305
T-306

Verslag van de Raad van Commissarissen

Mr. J.P. Peterson,
Voorzitter

Aan de aandeelhouders

Het jaar 2011 heeft ons verdriet en vreugde gebracht. Verdriet omdat wij helaas afscheid moesten nemen van drs. Willem Cordia, sinds augustus 1997 commissaris bij HES Beheer. Willem Cordia overleed plotseling op 31 maart 2011. Een man met brede kennis en hart voor de haven is heengegaan. Willem Cordia heeft in verschillende rollen een buitengewoon waardevolle bijdrage aan HES Beheer geleverd. Wij missen zijn charisma, humor en betrokkenheid bij het bedrijf en denken met veel respect en dankbaarheid aan hem terug, als commissaris en als mens.
Vreugde omdat de winstgevendheid verder verbeterde, de eerste fase van Botlek Tank Terminal binnen budget in gebruik kon worden genomen en omdat een belang in ATIC Services werd verworven.

Het afgelopen boekjaar kwam de raad van commissarissen viermaal bijeen. Alle vergaderingen werden gehouden in aanwezigheid van de directie, met uitzondering van de laatste, die deels buiten aanwezigheid van de directie plaatsvond; daarbij hebben wij collectief gesproken over het functioneren van de raad als geheel en de individuele leden, het gewenste profiel, de samenstelling en de competentie van de raad, het optiebeleid alsmede het functioneren van de directie. Bij onze zelfevaluatie werd speciale aandacht besteed aan de wenselijkheid om voor de raad een verdere verjonging en een grotere diversiteit qua achtergrond te bereiken.

Bij alle vergaderingen was ons college compleet. Wij hebben getracht de directie met raad en daad bij te staan, waarbij gebruik is gemaakt van de binnen de raad aanwezige kennis en ervaring. Naast voornoemde onderwerpen, de reguliere agendapunten, de gang van zaken bij de verschillende deelnemingen, de maand-, kwartaal- en jaarrapportage, de financiële positie en de strategie van HES Beheer hebben wij onder meer aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

> toekomstige aandeelhoudersstructuur;
> business development, inclusief mogelijke uitbreiding terreinen;
> voortgang nieuwbouwprojecten;
> investeringen;
> acquisitie 19% ATIC Services;
> nieuw financieringsarrangement;
> samenstelling raad van commissarissen;
> commissariaten deelnemingen;
> corporate governance;
> fiscaal/juridische herstructurering;
> reserverings- en dividendbeleid;
> optiebeleid.

In het verslagjaar lag het accent op nieuwbouw en acquisitie. Nieuwbouw in zowel de natte als de droge bulk illustreert dat HES volop in beweging is. Het gaat om verbreding van de producttrange en een continu proces van efficiencyverbetering en uitbreiding. De overname van 19% in ATIC Services, Parijs, is uitvoerig besproken met het management. De potentieel strategische meerwaarde van deze deelneming was voor ons doorslaggevend om akkoord te gaan met deze acquisitie. Daarenboven zal deze deelneming naar verwachting direct positief bijdragen aan het resultaat en de cash flow.
Naast de verdere ontwikkeling van de droge bulkbedrijven is ook in het verslagjaar veel aandacht uitgegaan naar de voortgang van de nieuwbouwactiviteiten bij Botlek Tank Terminal. Een van onze vergaderingen is gehouden op de bouwlocatie. Het was goed om intensief te volgen hoe de drukke bouwactiviteiten uitmondden in een modern, flexibel bedrijf, gebouwd volgens de laatste stand der techniek.
Het jaar 2011 kon met een goed resultaat worden afgesloten. Wij danken het management van HES Beheer en de directies van de onderliggende bedrijven voor hun bijdrage hieraan.

Bij de jaarlijkse bespreking van het accountantsverslag is onder meer aandacht besteed aan de voor HES mogelijk relevante toekomstige wijzigingen in IFRS.
Kernpunten van de strategie voor de komende jaren zijn het verbreden van de productrange, een verdere verbetering van de winstgevendheid, het nog meer ontwikkelen van de inherente mogelijkheden bij de deelnemingen en het optimaal benutten van de strategische positie van de bedrijfslocaties.

CORPORATE GOVERNANCE

De hoofdlijnen van het corporate-governancebeleid worden in een apart hoofdstuk van het jaarverslag uiteengezet. De hoofdlijnen van de corporate-governancestructuur en de naleving van de Code zullen aan de algemene vergadering van 2012 worden voorgelegd als onderdeel van de bespreking van het jaarverslag.

De Monitoring Commissie Corporate Governance heeft in haar d.d. 9 december 2011 uitgebrachte rapport onder meer specifieke aandacht besteed aan het functioneren van de raad van commissarissen en het verslag van de raad van commissarissen. De Commissie vindt het teleurstellend dat het aantal vrouwelijke leden van de raad van commissarissen niet is toegenomen. Zoals blijkt uit de paragraaf 'Samenstelling Raad van Commissarissen' bestaat onze raad uitsluitend uit mannen. Bij voordrachten in de komende jaren blijven wij streven naar een gemengde samenstelling. Bij de voordracht van een kandidaat zullen relevante ervaring en expertise echter te allen tijde zwaarder wegen dan geslacht.

Hoofdstuk III van de Code heeft betrekking op de raad van commissarissen. De meeste principes en best-practicebepalingen van dit hoofdstuk worden door ons onderschreven c.q. (zullen worden) toegepast.

Het bezoldigingsbeleid is in het verslagjaar ongewijzigd gebleven. Voor het vaststellen van de remuneratie van de statutair directeur hanteert de raad van commissarissen een stelsel met drie componenten, te weten een vaste component (salaris en overige primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden), een variabele component en een component bestaande uit een optieregeling.
De gekozen prestatiecriteria worden in dit verslag niet nader beschreven, omdat deze gevoelige informatie bevatten. Sinds de aanstelling van de huidige statutair directeur worden jaarlijks bepaalde doelstellingen vastgesteld die de hoogte van de variabele beloning bepalen. Deze worden na afloop van het jaar geëvalueerd. Daarnaast wordt de totale prestatie van de statutair directeur meegewogen. De hoofdlijnen van de jaarlijkse toepassing van het remuneratiebeleid worden in een vergadering van de raad buiten aanwezigheid van de directie besproken, waarna twee commissarissen alle componenten definitief ter bespreking met de statutair directeur vaststellen.
In de jaarrekening 2011 is onder het kopje 'Bezoldiging bestuurder' een uitsplitsing gegeven van de bedragen die in verband met de bezoldiging van de bestuurder ten laste van het resultaat zijn gekomen. Voor het lopende boekjaar wordt op dit moment, in de huidige configuratie, geen materiële wijziging in het bezoldigingsbeleid verwacht.

D.d. 8 augustus 2008 is het Besluit van 26 juli 2008 tot uitvoering van artikel 41 van de Richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen in werking getreden. Dit artikel bepaalt dat organisaties van openbaar belang in beginsel een Auditcommissie moeten hebben en geeft regels voor de samenstelling van deze commissie.
In het geval de raad van commissarissen uit maximaal vier personen bestaat, zoals bij HES Beheer, is het toegestaan om een ander orgaan van de vennootschap aan te wijzen dat soortgelijke taken kan uitoefenen als een Auditcommissie. De vennootschap heeft de volledige raad van commissarissen, bestaande uit de heren mr. S.W.A. Lak, mr. J.P. Peterson, F. Tielrooij en B. Vree daartoe aangewezen, temeer omdat het, gegeven de beperkte omvang van de vennootschap, niet zinvol wordt geacht om een aparte Auditcommissie in te stellen.
Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Code.

Ten minste één lid heeft relevante kennis en ervaring opgedaan op financieel-administratief gebied bij beursvennootschappen of bij andere grote rechtspersonen.
Aan commissarissen zijn geen opties op aandelen HES Beheer toegekend. Evenmin zijn leningen, voorschotten of garanties verstrekt aan commissarissen. Alle commissarissen genieten een vaste jaarlijkse honorering die niet afhankelijk is van de resultaten van HES Beheer in enig jaar.
De bezoldiging van commissarissen is opgenomen in de jaarrekening, onder het hoofdje 'Bezoldiging commissarissen'. Deze bezoldiging werd d.d. 12 mei 2011 vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders.

SAMENSTELLING RAAD VAN COMMISSARISSEN

Conform onze voordracht heeft de algemene vergadering van aandeelhouders van 12 mei 2011 de heer mr. S.W.A. Lak herbenoemd en de heer B. Vree benoemd tot commissaris voor een periode van vier jaar.
Op het tijdstip van sluiting van de algemene vergadering van 14 mei 2012 is de heer F. Tielrooij twaalf jaar commissaris. In verband met recente ontwikkelingen, waaronder de verwerving van een belang in ATIC Services, willen wij een zorgvuldige profielschets maken voor een opvolger. Om dat proces goed af te ronden, stellen wij de algemene vergadering voor om de heer Tielrooij voor maximaal één jaar te herbenoemen. De ondernemingsraad van EBS heeft dit voorstel positief beoordeeld.
Conform de structuurregeling worden commissarissen benoemd door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van commissarissen.

JAARREKENING

De raad van commissarissen biedt u hierbij de door de directie opgestelde jaarrekening over het boekjaar 2011 aan. Deze jaarrekening is door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. gecontroleerd en door de raad van commissarissen met de externe accountant besproken.
Commissarissen hebben deze jaarrekening ondertekend om te voldoen aan hun wettelijke verplichting op grond van artikel 2:101 lid 2 BW.
De controleverklaring is weergegeven op pagina 119. Wij adviseren u de jaarrekening vast te stellen en voorts decharge te verlenen aan de directie voor het gevoerde beleid en aan de raad van commissarissen voor het gehouden toezicht op dit beleid gedurende het boekjaar 2011. Tevens stellen wij u voor het voorstel van de directie met betrekking tot de bestemming van het resultaat, zoals opgenomen op pagina 118, over te nemen.
Hierin is vervat een voorstel aan aandeelhouders om een dividend van € 1,39 (over boekjaar 2010 € 1,25) per aandeel van € 1,00 nominaal uit te keren. Aangezien er d.d. 5 augustus 2011 reeds een interim-dividend van € 0,63 per aandeel is gedistribueerd, betekent dit een slotdividend van € 0,76 per aandeel.

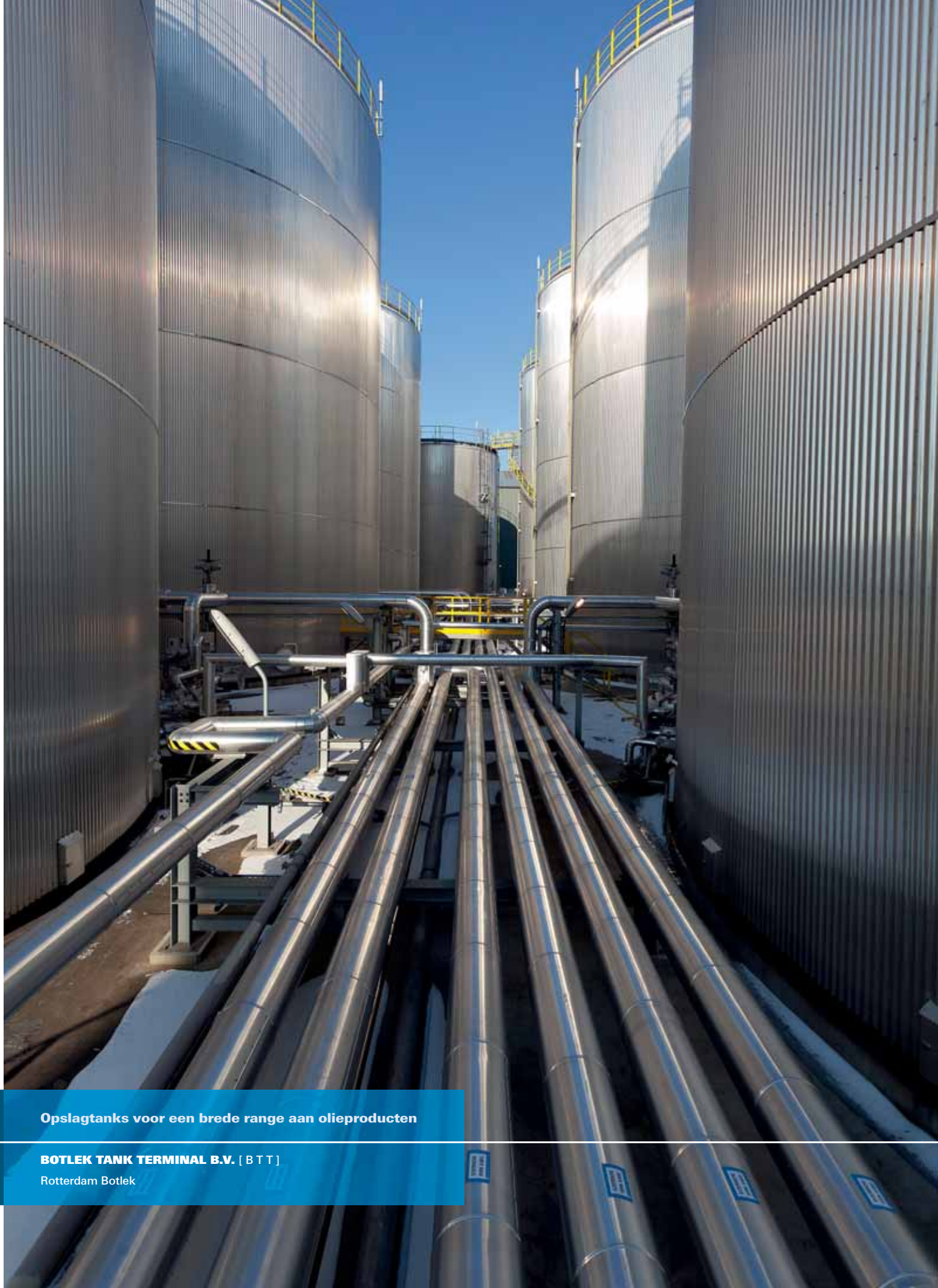
Europoort/Rotterdam, 14 maart 2012
Namens de raad van commissarissen:
Mr. J.P. Peterson – Voorzitter

Nieuw opslagterrein van 4,8 hectare

EUROPEAN BULK SERVICES [E . B . S .] **B.V.**

Laurenshaven Rotterdam

Opslagtanks voor een brede range aan olieproducten

BOTLEK TANK TERMINAL B.V. [B T T]

Rotterdam Botlek

Verslag van de directie

ALGEMENE BESCHOUWING

Algemeen directeur
Drs. Harmen Sliep RC

We blikken terug op een jaar waarin de overslag van bulkgoederen verder is gegroeid. De aanvoer van kolen en agribulk/biomassa nam toe, terwijl de aanvoer van industriële mineralen licht daalde. De proportionele aanvoer steeg met 9,1% tot 30,6 miljoen ton. De vraag naar opslag bleef sterk. De eerste bouwfase van Botlek Tank Terminal werd afgerond. Het eerste geloste schip ging begin december in opslag.

Ondanks de verslechtering van het economisch sentiment doen Duitsland – het belangrijkste industriegebied van Europa – en Nederland, welke landen ons belangrijkste achterland vormen, het relatief goed. Diverse indices wijzen erop dat de Duitse economie eind 2011 een tijdelijke stilstand heeft beleefd, terwijl wordt verwacht dat deze begin van 2012 zal stagneren om vervolgens weer te groeien. De havens waarin de HES-bedrijven zijn gevestigd, zijn de belangrijkste Europese doorvoerhavens.

De proportionele omzet verbeterde met 4,4% tot € 143,3 miljoen. Het nettoresultaat klom van € 21,9 miljoen in 2010 naar € 24,3 miljoen in 2011, een nieuw record. Deze groei is vooral te danken aan hogere bijdragen van EMO en EBS en daarnaast een hogere winst bij RBT. Ook NHBS, OBA en OVET lieten een goed resultaat zien. De resultaten van BTT en ATIC gaan pas vanaf 2012 meetellen. Het genormaliseerde nettoresultaat ad € 24,3 miljoen betekende eveneens een nieuw record en een elfde stijging op rij.
In het verslagjaar werd door HES Beheer en de onderliggende bedrijven voor € 102,1 miljoen geïnvesteerd (2010: € 77,9 miljoen).

STRATEGIE EN DOELSTELLINGEN

Het beleid van HES Beheer is gericht op behoud en uitbreiding van een belangrijke positie als stuwadoor van bulkproducten. De dienstverlening bestaat uit de overslag, opslag en bewerking van droge en natte bulkproducten in de belangrijkste Nederlandse zeehavens. Daarnaast heeft HES een op- en overslagbedrijf voor droge bulk in het Verenigd Koninkrijk en een minderheidsbelang in een logistieke dienstverlener in Frankrijk, met vestigingen in diverse landen.
De huidige werkzaamheden zijn sterk gefocust op het Noordwest-Europese achterland.
Zowel in de droge als in de natte bulk willen wij een zo breed mogelijk pakket behandelen, om de risico's te spreiden.
In de droge bulk gaat het om kolen, industriële mineralen, agribulk en biomassa, in de natte bulk om producten als minerale oliën, biobrandstoffen en eetbare oliën.
HES participeert in de belangrijkste onafhankelijke Nederlandse stuwadoorsbedrijven op het gebied van droge bulk. Daarnaast heeft zij een Engels dochterbedrijf en een Franse deelneming. Met de participatie in het Franse bedrijf werd HES Beheer's economische belang in drie bestaande, goed presterende Nederlandse deelnemingen (Ovet Holding, OBA en EMO/EKOM) vergroot.
Met behulp van investeringen in overslag- en opslagapparatuur kunnen de stuwadoorsbedrijven hun operationele prestaties continu verbeteren en hun activiteiten verder uitbreiden. Er liggen nog voldoende kansen en uitdagingen om de omzet per medewerker verder te verhogen.
HES wil haar sterke positie in de droge bulkmarkt, die kansrijk is en interessant blijft, waar mogelijk verder verstevigen door acquisities in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Dit kan zelfstandig en/of met partners worden gerealiseerd. Waar mogelijk worden de deelnemingspercentages in de huidige deelnemingen verder vergroot. Er zal worden ingespeeld op nieuwe goederenstromen. Mochten zich mogelijkheden voordoen, dan is HES geïnteresseerd in het ontwikkelen van nieuwe terreinen.

Door een toenemend verbruik van minerale en eetbare oliën biedt de natte bulkmarkt eveneens interessante perspectieven. HES heeft aspiraties om een belangrijke speler te worden in deze markt, die in de toekomst een substantieel deel van de groei en winstgevendheid zal moeten genereren. Deze markt moet de tweede belangrijke pijler onder HES worden. Naast de bouw van de BTT-terminal moeten onze ambities verder worden verwezenlijkt door het ontwikkelen van nieuwe terminals en de acquisitie van nieuwe terreinen en bedrijven in Nederland, zelfstandig dan wel samen met partners.

Andere belangrijke beleidspunten zijn:
> het bevorderen van de synergie tussen de deelnemingen;
> optimalisering van het gebruik van bestaande terreinen;
> investeren in mensen en middelen om de kwaliteit verder te verbeteren;
> stimuleren van onafhankelijke en zelfstandige deelnemingen.

Voor alle potentieel interessante investeringen geldt dat deze aan bepaalde eisen moeten voldoen. Strategische overwegingen, risico's, rentabiliteit en synergie zijn hierbij maatgevend.

Via aandeelhouderschap en commissariaten wordt invloed uitgeoefend op het beleid van de onderliggende vennootschappen, met als doel toegevoegde waarde te creëren voor het desbetreffende bedrijf.

In het verslagjaar werd gefocust op investeringen in de droge bulk en expansie in de natte bulk. De investeringen in materiële vaste activa in de droge bulk, in totaal voor € 39,2 miljoen (op basis 100%), waren vooral gericht op een verdere verbetering van de operationele prestaties en vergroting van de efficiency. In de natte bulk werd voor € 37,4 miljoen (op basis 100%) geïnvesteerd in de eerste fase BTT. De investeringen in financiële vaste activa ad € 25,5 miljoen hadden betrekking op de 19%-deelneming in ATIC Services.

De financiële doelstellingen zijn een rendement op het eigen vermogen van minimaal 15%, een solvabiliteit van ten minste 35%, een ROFA van minimaal 10% en jaarlijkse groei van het totaalresultaat en het resultaat per aandeel. Indien dit cash-flowmatig verantwoord is, keert de vennootschap in principe een dividend uit van 50% van het genormaliseerde nettoresultaat. Daarmee moet het mogelijk zijn om een financieel gezond en stabiel groeiend bedrijf te behouden dat langetermijnaandeelhouderswaarde creëert.

MARKTONTWIKKELINGEN

Algemeen

Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk zijn de belangrijkste afzetgebieden van de HES-bedrijven. De Duitse economie, de grootste van Europa, groeide in 2011 met 3,0%. Deze groei kwam vooral tot stand in de eerste helft van het jaar, toen de export toenam. De vraag werd verder gestuwd door een sterke binnenlandse consumptie.
De Nederlandse economie is in 2011 met 1,75% gegroeid. Deze bescheiden groei kwam grotendeels voor rekening van de uitvoer, terwijl ook de gezinsconsumptie en bedrijfsinvesteringen hun steentje bijdroegen.
In het Verenigd Koninkrijk, waar HES twee kleine vestigingen heeft, zwakte de economie af.

Gegeven de relatief sterke economische positie van Duitsland en Nederland zijn wij per saldo redelijk positief gestemd over de aanvoer van grondstoffen voor de diverse basisindustrieën in 2012.

De bedrijven waarin HES participeert, zijn actief in de volgende marktsegmenten:
> kolen;
> industriële mineralen en ijzererts;
> agribulk en droge biomassa;
> natte bulk.

In 2011 is de aanvoer in drie van de vier marktsegmenten toegenomen. Alleen de aanvoer van industriële mineralen en ijzererts bleef fractioneel achter bij het voorgaande jaar. Ten opzichte van 2010 is de proportionele aanvoer met 9,1% gestegen tot 30,6 miljoen ton (2010: 28,1 miljoen ton). De totale aanvoer (= alle deelnemingen op basis van 100%) nam met 7,6% toe tot 61,6 miljoen ton.

Kolen

De proportionele aanvoer van kolen steeg van 15,2 naar 16,8 miljoen ton.

Naar evenredigheid van haar participatie in de verschillende deelnemingen was HES Beheer qua aangevoerde tonnen in 2011 voor circa 55% afhankelijk van deze markt (2010: 54%).

De kolenmarkt kan ruwweg worden opgesplitst in twee hoofdstromen, te weten energiekolen voor elektriciteitscentrales en metallurgische kolen (inclusief cokes) voor de staalindustrie. Het merendeel van de in de Nederlandse havens behandelde kolen is bestemd voor de elektriciteitscentrales.

De import van zowel energie- als metallurgische kolen wordt sterk beïnvloed door de al jaren geleden ingezette stapsgewijze sluiting van Duitse kolenmijnen, waardoor de binnenlandse productie verder afneemt en de staalindustrie en de energiecentrales meer kolen moeten importeren. Reeds eerder had de Duitse overheid besloten om de binnenlandse productie te verminderen van 26 miljoen ton in 2006 naar 16 miljoen ton in 2012. Eind januari 2007 hebben de Duitse regeringspartijen een belangrijk besluit genomen over de sluiting van de nog resterende acht kolen-

Binnenvaarttransport CFNR

ATIC SERVICES S.A.

mijnen en de afbouw van subsidies voor het winnen van steenkool; men wil uiterlijk in 2018 de subsidiëring van de steenkoolmijnbouw staken, onder voorbehoud dat de Bondsdag in 2012 nogmaals moet beoordelen of het beëindigen van de eigen steenkoolwinning uit oogpunt van energievoorziening nog steeds te rechtvaardigen is.
Samen met de plannen voor nieuwbouw van kolencentrales in Duitsland en Nederland zal dit naar verwachting leiden tot een groei van de aanvoer van kolen via met name de havens van Amsterdam en Rotterdam.

De tsunami in Japan van maart 2011 met de kernramp in Fukushima tot gevolg, was voor de Duitse overheid aanleiding om versneld te stoppen met kernenergie. Van de zeventien kerncentrales in Duitsland zijn er per direct zeven stopgezet, terwijl het op dit moment de bedoeling is om de resterende tien gefaseerd tot 2023 stil te leggen. Het gaat om bijna een kwart van het Duitse elektriciteitsverbruik. Duitsland heeft heel snel moeten omschakelen en is gestopt met de export van stroom en is stroom gaan importeren van Franse kerncentrales, Tsjechische bruinkoolcentrales en Zwitserse en Noorse waterkrachtcentrales. Ook zonne- en windenergie hebben een deel opgevangen. In de wintermaanden moet Duitsland meer stroom uit kolencentrales produceren, omdat in deze periode de elektriciteitsproductie op basis van zonnecellen sterk afneemt, evenals de productie van waterkrachtcentrales, omdat deze vormen van energiewinning seizoensgebonden zijn. In het laatste kwartaal van 2011 is dit effect merkbaar geworden in de aanvoer van kolen via de Nederlandse zeehavens.
Hoe Duitsland op termijn het tekort aan energie dat ontstaat door sluiting van de resterende tien kerncentrales denkt op te vangen, is nog onbekend.

Behalve de aangekondigde verdere sluiting van kolenmijnen en kerncentrales in Duitsland en de verminderde productie van kolen in Polen, zijn voor de toekomstige import van kolen via de Nederlandse havens mede van belang de algehele economische ontwikkelingen, (politieke) discussies over de toekomstige kolenproductie en -consumptie in de Europese Unie en het plan van de EU om de uitstoot van broeikasgassen (vooral CO_2 dat vrijkomt bij de verbranding van fossiele brandstoffen) door de Europese industrie aan banden te leggen. Daarnaast speelt de concurrentie van andere energiedragers, zoals aardgas, kernenergie en alternatieve energiebronnen een rol. Verwacht wordt dat het gebruik van biomassa door bijmenging in kolengestookte elektriciteitscentrales zal groeien. In welke mate dit effect heeft op de geïmporteerde tonnages biomassa is verder mede afhankelijk van het subsidiebeleid en de beschikbaarheid van biomassa. Ook zal het percentage duurzame energie naar verwachting toenemen (zie ook de paragraaf 'Agribulk en droge biomassa'). Dit neemt niet weg dat kolen onontbeerlijk blijven om de energievoorziening in Europa veilig te stellen.

De wereldvoorraad kolen is nog voor ten minste tweehonderd jaar verbruik toereikend, en wellicht zelfs veel langer. Kolen zijn een belangrijk wapen in het streven naar brandstofdiversificatie, om de afhankelijkheid van olieproducerende landen en gasleveringen vanuit een klein aantal exporterende landen te verkleinen. (Zogenaamde) duurzame alternatieve opwekkingsmethoden kunnen de komende decennia nog niet tegemoet komen aan de vraag naar energie.
Kolencentrales blijven dan ook nodig om aan de groeiende vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen. De kolengestookte elektriciteitsproductiebedrijven nemen hun kapitaalintensieve investeringsbesluiten op basis van rationele inschattingen van toekomstige marktontwikkelingen. Belangrijk daarbij zijn de inschatting van verkrijgbaarheid van brandstof op lange termijn en het prijsniveau. De investeringsbeslissingen hangen daarnaast af van de mogelijkheden om het rendement van de omzetting van brandstof in elektriciteit zo hoog mogelijk op te voeren.

Kolen kunnen vanuit vele vindplaatsen op de wereld eenvoudig worden aangevoerd. Het feit dat kolen vanuit verschillende continenten wordt aangevoerd, verkleint de afhankelijkheid en de risico's van een hapering in de toevoer. Met zijn ligging aan zee en uitstekende doorvoerroutes naar het Duitse achterland heeft Nederland een bevoorrechte positie voor de afhandeling van deze aanvoer. Er zijn zelfs mogelijkheden om op termijn stroom te exporteren, terwijl Nederland nu een netto-importeur is.

Er zijn in Europa meerdere nieuwe kolencentrales in aanbouw die deels oudere centrales, met een slecht rendement en een hoge CO_2-uitstoot, vervangen. Elektriciteitsproductiebedrijven zijn zich sterk bewust van de noodzaak om de uitstoot van broeikasgas te beperken en nemen dan ook stringente maatregelen om tot een schoner productieproces, CO_2-reductie en CO_2-afvang te komen. Op vele plaatsen wordt dan ook technologie ontwikkeld om de CO_2 af te vangen en ondergronds op te slaan, de zogenaamde Carbon Capture and Storage (CCS). CCS brengt echter hoge kosten met zich mee en is niet uitsluitend een technische exercitie. Omdat CCS een breed scala aan wetten raakt, moet hiervoor ook nog een wettelijk kader worden geschapen. Het is wel de vraag wanneer deze CCS daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. De huidige technologie heeft een belangrijk nadeel in relatie tot de schaarste van grondstoffen. De efficiencywinst die de afgelopen dertig jaar is gerealiseerd, wordt met CO_2-afvang tenietgedaan omdat er met de huidige technologie circa 25% meer kolen benodigd is om dezelfde netto-energieopbrengst te bewerkstelligen.

Kolencentrales stoken al biomassa mee, om te voldoen aan hun leveranciersverplichting rond het leveren van groene stroom.

Grote energiebedrijven bouwen momenteel twee (deels) kolengestookte elektriciteitscentrales op de Rotterdamse Maasvlakte. De ingebruikname van deze nieuwe centrales zal de kolenaanvoer te zijner tijd een verdere impuls geven.

Wegens de sluiting van mijnen en kerncentrales in Duitsland en de verminderde kolenproductie in Polen zal de doorvoer van kolen via Nederlandse havens toenemen. In Duitsland zijn momenteel zes nieuwe kolencentrales in aanbouw. Oudere centrales zijn en worden aangepast voor verwerking van importkolen.
Mocht de fasegewijze verdere sluiting van kerncentrales in Duitsland worden doorgezet, dan zou dit op langere termijn een gunstige invloed kunnen hebben op de doorvoer van kolen. Het is echter nog niet duidelijk hoe Duitsland het gat in zijn energievoorziening straks gaat invullen, zodat het precieze effect nog lastig valt in te schatten.

Gegeven de bovengeschetste ontwikkelingen verwachten wij voor 2012 en de middellange termijn een verdere groei van de kolenoverslag.
HES Beheer is actief in deze markt via EMO, OBA, EBS, OVET, RBT en (sinds eind december 2011) ATIC.

Industriële mineralen en ijzererts

De proportionele aanvoer van industriële mineralen en ijzererts bleef met 9,4 miljoen ton fractioneel onder het niveau van 2010 (9,5 miljoen ton).
Volumematig is HES Beheer pro rata voor circa 31% afhankelijk van deze markt (2010: circa 34%), die wordt gedomineerd door de ferro- en non-ferro-industrie. Daarnaast gaat het om grondstoffen bestemd voor een groot aantal andere basisindustrieën, zoals de bouw en de papier- en coatingindustrie.

De aanvoer van ijzererts wordt bepaald door de ontwikkelingen in de West-Europese – vooral Duitse – staalindustrie en concurrentie vanuit vooral Azië en Oost-Europa. De Europese staalindustrie liet een groei van 2,8% zien. De eindgebruikers van staal, zoals de Duitse auto-industrie, deden het goed. De bouwsector vertoonde nog geen opleving.

Ontwikkelingen in de komende jaren zijn afhankelijk van de economische ontwikkelingen en de positionering van de betrokken industrieën. Vooral dit laatste heeft de afgelopen jaren geleid tot een daling van de aanvoer via Nederlandse havens; massaproductie werd geconcentreerd, en steeds vaker in landen buiten West-Europa. Tegelijkertijd neemt de hoogwaardigheid van diverse via de havens aangevoerde bulkproducten voor industriële eindverbruikers toe, doordat deze in het land van herkomst al een eerste bewerking hebben ondergaan. Dit leidt tot kleinere volumes en hogere eisen aan de kwaliteit van de dienstverlening.

De nieuwe zeekade (rechtsboven) is geschikt voor zeeschepen met een diepgang tot 17,5 meter

OVET B.V. Vlissingen

De aanvoer van ijzererts zal in 2012 naar verwachting licht dalen als gevolg van de teruggeschroefde staalproductie in de EU (lagere capaciteit, sluiting staalfabrieken).
Ook voor de overige mineralen wordt uitgegaan van een lichte daling door een verminderde vraag naar grondstoffen voor diverse basisindustrieën.

HES Beheer is via EBS, EMO, OVET, NHBS, RBT, OBA en (sinds eind december 2011) ATIC actief in het marktsegment ijzererts en industriële mineralen.

Agribulk en droge biomassa

De proportionele aanvoer van agribulk en droge biomassa steeg van 3,3 naar 4,2 miljoen ton. Pro rata is HES Beheer – in aangevoerde tonnen uitgedrukt – voor circa 14% afhankelijk van deze markt (2010: circa 12%).

De agribulkmarkt kan worden opgesplitst in producten voor de oliezadenverwerkende industrie – de zogenaamde crushmarkt –, de veevoederindustrie en de export.

De aanvoer van agribulkproducten is afhankelijk van vele factoren, zoals oogsten, de ontwikkeling van de veestapel, het gebruik van biobrandstoffen, de prijzen op de wereldmarkt en het EU-landbouwbeleid.
De aanvoer van agribulk is in 2011 toegenomen. Door een tegenvallende Europese oogst van raapzaad en tarwe, in combinatie met een Russisch exportverbod in het eerste halfjaar, nam de overzeese import toe. Ook de tijdelijke verlaging van importtarieven op veevoedergrondstoffen en het gebruik van granen als grondstof voor de bioethanolproductie hadden een positief effect. Het hoogwaardige bijproduct dat op de markt komt als veevoedergrondstof (DDGS) kan een deel van de ingevoerde veevoedergrondstoffen gaan verdringen.

Tweederde van de duurzame energie in Europa komt uit biomassa. Het aandeel duurzame energie is echter nog steeds veel minder dan de EU-doelstelling van 12% voor het jaar 2010. Deze doelstelling is overigens niet bindend. In Nederland is het aandeel hernieuwbare energie in het totale energieverbruik overigens gedaald, van 4,2% in 2009 naar 3,8% in 2010. Dit komt enerzijds doordat het totale verbruik van energie is gestegen en anderzijds door de afname van het verbruik van biobrandstoffen in het wegverkeer.

Voor de havens in de ARA-range en ook in het Verenigd Koninkrijk zien wij goede mogelijkheden om een sterke positie te verwerven in de grootschalige verwerking van biomassa, waarbij biomassa meervoudig gebruikt kan worden. De plannen van elektriciteitsproductiebedrijven om kolencentrales te bouwen die fors biomassa bijmengen, kunnen hierbij een belangrijke voortrekkersrol vervullen.
De HES-bedrijven zijn goed uitgerust voor de behandeling van biomassa. Zij hebben veelal reeds jarenlange ervaring met de overslag en opslag van deze producten. De behandeling van biomassa is specialistisch werk en dient met grote nauwkeurigheid te geschieden. De aanvoer van biomassa is in het verslagjaar toegenomen.

Per saldo verwachten wij dat de agribulkmarkt in 2012 zou kunnen groeien door een verbeterde marktpositie, te danken aan de uitstekende ligging van bedrijfsterreinen en de beschikbare faciliteiten. Vanwege de ambitieuze doelstellingen van de EU en Nederland lijkt de markt voor droge biomassa op termijn goede mogelijkheden te bieden. De afhankelijkheid van subsidies en de beschikbaarheid van het product vormen echter onzekere factoren. Op grond van de bovengeschetste ontwikkelingen verwachten wij dat deze markt de komende jaren zal groeien, zij het vooralsnog bescheiden.

Via EBS, NHBS, OBA, OVET, RBT en (sinds eind december 2011) ATIC is HES Beheer actief in deze markt.

Natte bulk

Op dit moment is HES Beheer, via haar deelneming in Botlek Tank Terminal (BTT), actief in deze markt. De activiteiten van BTT beperkten zich in 2011 hoofdzakelijk tot boord-boordoverslag, omdat er volop werd gewerkt aan de nieuwe terminal. In december werden de eerste ladingen uit schepen gelost en opgeslagen. In 2011 was de natte bulk goed voor minder dan 1% van de proportionele aanvoer.

Het overgeslagen volume natte bulk in de Rotterdamse haven daalde met 6,0% tot 197 miljoen ton. De aanvoer van olieproducten kromp met 3,0%, de afvoer met 10,0%. Deze daling is vooral toe te schrijven aan het vrijkomen van drijvende opslag in 2010 van met name gasolie en diesel. De import van kerosine en de export van benzine daalden. De overslag van overige natte bulk nam met 1,0% toe. De Europese chemie groeide licht, met een afname naarmate het jaar vorderde. Er werd meer methanol behandeld. Onder invloed van de hoge prijzen liep de import van palmolie enigszins terug. De import van raap- en koolzaadolie nam daarentegen toe, door tegenvallende oogsten in Duitsland. De overslag van biobrandstoffen nam af, voornamelijk vanwege de teruggelopen Braziliaanse productie van bio-ethanol.

Door de toenemende onbalans in bepaalde producten tussen verschillende continenten blijft de vraag naar opslag in zeehavens sterk. In Europa is er een tekort aan diesel en kerosine, terwijl er een overschot is aan benzine. Diesel moet worden ingevoerd uit de Verenigde Staten en het Midden-Oosten, kerosine moet worden geïmporteerd uit het Midden-Oosten. Benzine wordt daarentegen geëxporteerd naar de Verenigde Staten en Afrika. Voor de langere termijn wordt verwacht dat er steeds meer olieproducten uit het Midden-Oosten zullen komen – in plaats van ruwe aardolie –, gegeven het grote aantal raffinaderijen dat momenteel in rap tempo in het Midden-Oosten wordt gebouwd. Rotterdam, met zijn vele raffinaderijen, is een ideaal draaipunt voor brandstoffen en is belangrijk voor de handel en prijsvorming.

Wij verwachten een stapsgewijze groei in de aanvoer van eetbare en minerale oliën en biobrandstoffen, met een toenemende vraag naar toegevoegdewaardeactiviteiten zoals blending.

INVESTERINGEN

Investeringen in materiële vaste activa 2011 (op basis van 100%)
(x € 1 miljoen)

EBS	6,7
NHBS	0,6
OBA	5,9
BTT	37,4
RBT	0,2
EMO	22,0
OVET	3,8
Totaal investeringen door deelnemingen	76,6

Investering in deelneming 2011
(x € 1 miljoen)

HES	25,5

In het verslagjaar werd voor € 102,1 miljoen geïnvesteerd. De belangrijkste investeringen hadden betrekking op de bouw van de eerste fase van BTT en een nieuwe brugkraan voor EMO en OBA. Daarnaast ging het om uitbreidingsinvesteringen ter vergroting van de overslag-, opslag- en doorvoercapaciteit, en om investeringen die de operationele en commerciële slagkracht verbeteren, zodat de betrokken bedrijven sterk concurrerend kunnen blijven opereren. De investering in een deelneming houdt verband met de overname van 19% ATIC, inclusief de bijbehorende kosten.

De belangrijkste investeringen per vennootschap:
> EBS: ontwikkeling nieuw terrein, optimalisatie terrein, verbetering afslag, bandsystemen en vrachtwagenbeladingsinstallatie;
> NHBS: aankoop land, dakisolatie vlakloods en een nieuwe grijper;
> OBA: nieuwe brugkraan en bijbehorende kraanbaan;
> BTT: bouw eerste fase natte bulkterminal;
> EMO: brugkraan in aanbouw, nieuwe grijpers, revisies bestaande brugkranen en mengsilo's;
> Ovet: werkplaats en kantoor Vlissingen en een mobiele kraan;
> HES: overname 19% ATIC.

Ook voor de toekomst staan er weer klantgerichte en efficiencyverhogende investeringen op stapel.

EMO leverde in 2011 de grootste winstbijdrage

EUROPEES MASSAGOED-OVERSLAGBEDRIJF [EMO] **B.V.**
Rotterdam Maasvlakte

Uitgebreid pijpleidingennetwerk

BOTLEK TANK TERMINAL B.V. [B T T]

Rotterdam Botlek

RISICO'S

Belangrijkste risicofactoren

I Politieke besluitvorming

Politieke besluitvorming vormt voor HES Beheer het belangrijkste risico. Consistentie in besluitvorming, vooral ten aanzien van subsidies en milieuvraagstukken zoals kern-, zonne- en windenergie, zowel op nationaal als Europees niveau, is voor ons van het grootste belang (zie ook de paragraaf 'Markt' hieronder).
Ook de discussies omtrent de uitstoot van broeikasgassen en (dure) ondergrondse opslag van CO_2 hebben een hoog politiek karakter. Andere voorbeelden zijn de landbouwpolitiek (subsidies en protectionisme), subsidies op bepaalde energievormen, ideeën omtrent voorrang van groene stroom op het energienet en het heffen van belastingen op energieverbruik, bijmenging van biobrandstof aan de pomp en CO_2-uitstoot. Bedrijven die meer willen uitstoten dan de rechten die ze gekregen hebben, moeten extra CO_2-rechten kopen.

Tussen nationale overheden en het bedrijfsleven zijn afspraken gemaakt om klimaatdoelen te halen die in Europees verband zijn vastgelegd.

Sluiting van oude kolencentrales, met name in Duitsland, mede in relatie tot de bouw van nieuwe centrales, is eveneens van belang.
De sluiting van voorlopig alle zeven oudere kerncentrales, waartoe in maart 2011 onverwacht door de Duitse regering werd besloten na de nucleaire problemen in Japan, moet als een politieke daad worden beschouwd. Dit besluit kan effect hebben op de overslag in de Nederlandse zeehavens.
Binnen de EU is de aandacht voor het belang van de eigen basisindustrieën, zoals de staal- en aluminiumindustrie, naar onze mening gering. Tegelijkertijd nemen de eisen die aan deze industrieën worden gesteld, vooral die van milieutechnische aard, toe. Industrieën worden hierdoor mogelijk gedwongen hun basis te verplaatsen naar landen buiten de EU, met een verdere afname van de toevoer van basisgrondstoffen tot gevolg.

Ook diverse andere macro-economische ontwikkelingen, vooral EU-regelgeving en andere overheidsmaatregelen, kunnen een belangrijke invloed hebben op het te behandelen volume.

Een ander belangrijk aspect is hoe overheden omgaan met hun industrie. Wij doelen dan op zaken als langdurige vergunningprocedures en het terugdringen van CO_2-uitstoot.
Energiebedrijven en industrie zoeken continu naar een verantwoorde balans tussen het terugdringen van CO_2 en kostprijs. Door een mogelijk verplichte snelle transitie naar alternatieve energie kunnen de kosten voor energie fors oplopen. Dit brengt het gevaar met zich mee dat elektriciteitsproducenten en energie-intensieve bedrijven zich gaan verplaatsen naar landen waar minder strenge eisen worden gesteld.

Al met al kan politieke besluitvorming een fors effect hebben op de goederenstromen naar West-Europa op de korte en langere termijn. Dit geldt voor zowel de droge als de natte bulk. De effecten kunnen positief of negatief van aard zijn en betrekking hebben op het aanvoervolume en/of de mix van producten.

II Economische ontwikkeling Duitsland en Nederland

Duitsland en Nederland vormen het belangrijkste achterland voor de HES-bedrijven. Ofschoon de geografische spreiding relatief klein is, gaat het wel om de belangrijkste industrielanden in de EU. Duitsland is de grootste economie van de EU, terwijl Nederland tot de economisch sterke lidstaten van de EU behoort. Beide lan den, maar vooral Duitsland, doen het relatief goed binnen de eurozone. Onder invloed van de eurocrisis, de economische neergang en steunmaatregelen is de Nederlandse en Duitse staatsschuld wel fors opgelopen en zijn aanvullende bezuinigingen onontbeerlijk.

Herstel van de wereldhandel is eveneens een belangrijke factor, omdat Duitsland en Nederland internationaal georiënteerd zijn en sterk export gedreven industrieën hebben. Duitsland is met afstand de belangrijkste exportbestemming voor Nederland. De belangrijkste groeiregio's voor in Duitsland geproduceerde goederen zijn Azië, Brazilië, Rusland en het Midden-Oosten. Ook de binnenlandse vraag in Duitsland blaast al weer enige tijd een stevige partij mee. De huidige crisis in Europa zet de euro en de Europese integratie op scherp, terwijl de interne Europese markt goed is voor zo'n driekwart van de Nederlandse export. Beide zijn dan ook essentieel om de concurrentiekracht van de Nederlandse economie veilig te stellen.

Markt

De droge bulkmarkt is sterk afhankelijk van voornamelijk de ontwikkelingen in de energiesector, de staalindustrie en – tegenwoordig in veel mindere mate – de landbouw. De voor HES relevante natte bulkmarkt is afhankelijk van de vraag naar (bio)brandstoffen en plantaardige oliën.

Een aantal basisindustrieën, vooral de staalindustrie, is conjunctuurgevoelig. Dit bleek maar al te sterk in 2009, in welk jaar de aanvoer van ijzererts, metallurgische kolen, cokes en diverse industriële mineralen een ongekende terugval ondervond door de economische crisis.

Voor de groep is het besluit van de Duitse regeringspartijen over de afbouw van subsidies op het winnen van eigen steenkool en uiteindelijke sluiting van alle nog resterende Duitse kolenmijnen van groot belang. Dit besluit betekent een belangrijke impuls voor de doorvoer van kolen via Nederlandse zeehavens.

Met het oog op de welvaart in de wereld, die sterk afhankelijk is van de continuïteit in energiestromen, staat het belang van een geleidelijke transitie, met oog voor milieu en welvaart, naar een duurzame energiehuishouding buiten kijf. Zoals al eerder in dit verslag is vermeld, neemt de druk op verduurzaming van de energievoorziening en grondstoffengebruik toe. Er is al veel technologie ontwikkeld voor energieconversie uit hernieuwbare bronnen, maar de economische haalbaarheid daarvan is vaak nog beperkt.

Grootschalige toepassing van kernenergie zou de toekomstige groei van het kolenverbruik beperken. In verband met de tijd die benodigd is voor de goedkeuringsprocedures en de bouw van der-

Brugkranen en drijfkranen geschilderd in de nieuwe huisstijl van EBS

EUROPEAN BULK SERVICES [E . B . S .] **B.V.** Rotterdam Laurenshaven

gelijke centrales zou het effect hiervan zich pas na tien jaar doen gevoelen. Nadat kernenergie jarenlang in de lift zat, staat deze energievorm na de ramp in Japan echter sterk onder druk.

Een belangrijke verschuiving in de mix van de aangevoerde goederen kan eveneens significant zijn.

De afhankelijkheid van HES spitst zich toe op een beperkt aantal types industriële eindgebruikers. Teneinde de risico's meer te spreiden, wordt gewerkt aan verbreding van de productrange door uitbreiding in de natte bulk.

IV Overige risico's

A. Concurrentie

Stuwadoorsbedrijven worden gekarakteriseerd door hoge investeringen en hoge vaste kosten. De bezettingsgraad van de bedrijfsmiddelen voor overslag en opslag van bulkproducten vormt een belangrijk element voor het succes van deze ondernemingen.

Mogelijk nieuwe toetreders brengen het risico van overcapaciteit met zich mee. Dit risico wordt verkleind door een constante verbetering van de efficiency en dienstverlening.

HES-bedrijven onderscheiden zich door efficiency en een kwalitatief goede dienstverlening. Prijsconcurrentie wordt zo goed mogelijk het hoofd geboden door een juiste prijs-kwaliteit-verhouding.

B. Milieubeleid

Het milieubeleid binnen Europa krijgt een steeds grotere invloed op de overslag van bulkgoederen en heeft hogere investeringen ten behoeve van het milieu tot gevolg. Regelgeving kan de keuzen die klanten met betrekking tot hun activiteiten maken, beïnvloeden, vooral indien de milieuwetgeving of de handhaving daarvan in de omliggende concurrerende havens soepeler is.

C. Financiële risicofactoren

Door hun activiteiten zijn de deelnemingen onderhevig aan verschillende financiële risico's: marktrisico (waaronder valutarisico, renterisico en prijsrisico), kredietrisico, liquiditeitsrisico, kasstroomrisico en risico ten aanzien van belastingen, waaronder kolenbelasting en btw.

HES Beheer is werkzaam in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. De groep loopt valutarisico op de netto-investering in het Verenigd Koninkrijk. Dit risico is relatief gering en wordt dan ook niet afgedekt.

Voor zover noodzakelijk worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten. De groep loopt renterisico over de rentedragende kortlopende schulden, die relatief beperkt zijn. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt de groep risico ten aanzien van toekomstige risico's over de marktwaarde.
Het grootste deel van de schulden is afgedekt via 'swaps', waarvan de looptijd parallel loopt met het aflossingsschema van de desbetreffende kredietfaciliteit. Dit betekent dat de rente voor deze schulden voor langere tijd vastligt. Het werken met 'swaps' kan wel leiden tot tijdelijke fluctuaties in het eigen vermogen, omdat onder IFRS de swap als zelfstandig actief moet worden gewaardeerd, zonder rekening te houden met het afgedekte actief.

Het aangaan van nieuwe leningen ten behoeve van substantiële uitbreidingen of grootschalige projecten is lastiger dan voorheen, omdat de voorwaarden van financiers veel stringenter zijn geworden. Dit kan leiden tot het benaderen van een groter aantal financiers en/of het spreiden of niet doorgaan van bepaalde investeringen. Het sterk toegenomen risicomijdend gedrag van banken kan tot gevolg hebben dat grotere acquisities met behulp van bankfinanciering slechts beperkt of niet mogelijk zijn. Voor het verlengen van bestaande financieringsarrangementen worden geen problemen verwacht.

Voor de zevende vlakloods in North Lincolnshire worden 1.400 heipalen geslagen

NEW HOLLAND BULK SERVICES [NHBS] **LTD.** North Lincolnshire

Het grootste gedeelte van de afgesloten pensioenen ten behoeve van het personeel valt onder zogenaamde toegezegde-bijdrageregelingen (beschikbare-premiestelsel). Daarentegen zijn er tevens pensioenen afgesloten ten behoeve van een kleine groep medewerkers die, al dan niet gedeeltelijk, een eindloonkarakter hebben, de zogenaamde toegezegd-pensioenregelingen. Wat betreft de eerste categorie loopt de groep in beginsel geen financieel risico, aangezien deze pensioenen een vaste afdracht kennen, gebaseerd op een percentage van de loonsom. Ten aanzien van de laatste categorie loopt de groep wel een financieel risico met betrekking tot de in dienst zijnde werknemers, vanwege de afhankelijkheid van onder andere loonontwikkelingen, inflatie en rendement op beleggingen. Conform de richtlijnen is er een voorziening voor personeelsbeloningen in de balans opgenomen.

Voor het overige wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Risicomanagement

HES Beheer streeft ernaar een goede balans te vinden tussen de beheersing van risico's die voortvloeien uit de normale bedrijfsuitoefening en professioneel en slagvaardig ondernemerschap.
Mede vanwege de bijzondere structuur van HES Beheer, met twee dochterondernemingen, drie 50/50 joint ventures en verder een aantal belangrijke geassocieerde deelnemingen waarover HES Beheer weliswaar invloed van betekenis maar geen beslissende zeggenschap kan uitoefenen, is het risicobeheersings- en controlesysteem van HES Beheer toegesneden op de praktische werkomgeving waarin de Vennootschap opereert, met korte lijnen. Hierbij is een evenwicht gevonden tussen risicobeheersing, -controle en kosten. Dit systeem bestaat uit een kritische analyse van de maandrapportages van de deelnemingen en frequente directe contacten door de directie van de Vennootschap met de directieleden en de controllers van de onderliggende bedrijven. HES Beheer heeft een zetel in de directie van twee van haar deelnemingen.

Via commissariaten is HES Beheer over het algemeen naar rato vertegenwoordigd in de raad van commissarissen van haar deelnemingen die een raad van commissarissen hebben ingesteld, waardoor er direct toezicht op deze deelnemingen wordt gehouden. Daarnaast is HES Beheer direct betrokken bij de financiële commissie van de belangrijkste geassocieerde deelneming, EMO/EKOM. Daarenboven worden er bij alle grotere, individuele deelnemingen aparte accountantscontroles uitgevoerd en is er direct contact tussen de accountants van de deelnemingen en HES Beheer. In het verslagjaar zijn geen significante wijzigingen aangebracht in het risicomanagementsysteem. Onze doelstelling is om het huidige beleid te continueren.

In paragraaf IV hierboven en in paragraaf 4 van de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening wordt onder meer ingegaan op de verschillende financiële risico's waaraan de groep onderhevig is.

FINANCIËLE GANG VAN ZAKEN

Grondslagen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Volledig geconsolideerd worden HES Beheer, EBS en NHBS. De bedrijven OBA Group, Rotterdam Bulk Terminal en Botlek Tank Terminal worden proportioneel, elk voor 50%, geconsolideerd. De winst of het verlies van de niet-geconsolideerde deelnemingen, waarvan EMO en OVET Holding de belangrijkste zijn, wordt in overeenstemming met het deelnemingspercentage in de winst- en verliesrekening vermeld onder 'aandeel in resultaat deelnemingen'. De per 29 december verworven deelneming in ATIC had nog geen invloed op het resultaat van 2011. Na ontvangst van het eerste schip bij BTT in december 2011 zal de formele ingebruikname, na volledige afronding van de eerste fase, in het eerste kwartaal 2012 plaatsvinden. Met ingang van dit moment zullen ook de afschrijvingen van de desbetreffende materiële vaste activa starten. Voor een uitgebreide toelichting op de grondslagen voor de financiële verslaggeving wordt verwezen naar pagina 65 e.v. van de jaarrekening.

Resultaten

Geconsolideerde winst- en verliesrekening
[x € 1 miljoen]

	2011	2010
Netto-omzet	**78,1**	75,8
Afschrijvingen	**6,4**	6,6
Overige bedrijfslasten	**58,9**	57,7
Bedrijfsresultaat	**12,8**	11,5
Aandeel resultaat deelnemingen	**13,2**	12,2
Bedrijfsresultaat plus resultaat deelnemingen	**26,0**	23,7
Overige rentebaten	**0,2**	0,5
Financiële baten en lasten	**– 0,2**	– 0,3
Resultaat voor belastingen	**26,0**	23,9
Belastingen	**– 1,7**	– 2,0
Genormaliseerd nettoresultaat	**24,3**	21,9
Bijzondere resultaten	**–**	–
Nettoresultaat	**24,3**	21,9

Om een beter inzicht te geven in de omzet- en resultaatontwikkeling zijn hieronder en in de paragraaf gesegmenteerde informatie in de jaarrekening een pro forma verkorte resultatenrekening opgenomen, waarin alle deelnemingen proportioneel zijn geconsolideerd (OBA voor het economisch belang van 66,67%). Er is nog geen rekening mee gehouden dat het economisch belang van HES Beheer in OBA, OVET Holding en EMO/EKOM per 29 december 2011 is vergroot.

Gesegmenteerde informatie
[x € 1 miljoen]

2011	EBS	NHBS	OBA	OVET Holding	EMO/ EKOM	Overig	Totaal
Netto-omzet	43,0	5,0	35,8	11,6	45,2	2,7	143,3
Afschrijvingen	2,9	0,5	3,7	0,8	3,5	0,1	11,5
Overige bedrijfslasten	33,3	3,3	24,8	8,3	28,3	3,2	101,2
Bedrijfsresultaat	6,8	1,2	7,3	2,5	13,4	– 0,6	30,6
Financiële baten en lasten	0,1	–	– 0,1	–	– 0,1	– 0,1	– 0,2
Resultaat voor belastingen	6,9	1,2	7,2	2,5	13,3	– 0,7	30,4
Belastingen	–	– 0,4	– 1,8	– 0,6	– 3,3	–	– 6,1
Genormaliseerd nettoresultaat	6,9	0,8	5,4	1,9	10,0	– 0,7	24,3
Bijzondere resultaten	–	–	–	–	–	–	–
Nettoresultaat	6,9	0,8	5,4	1,9	10,0	– 0,7	24,3

Gesegmenteerde informatie
[x € 1 miljoen]

2010	EBS	NHBS	OBA	OVET Holding	EMO/ EKOM	Overig	Totaal
Netto-omzet	41,0	5,7	35,5	11,8	41,5	1,7	137,2
Afschrijvingen	3,3	0,6	3,4	0,7	3,1	0,2	11,2
Overige bedrijfslasten	31,7	3,6	23,9	8,3	26,8	3,9	98,2
Bedrijfsresultaat	6,0	1,5	8,2	2,8	11,7	– 2,4	27,8
Financiële baten en lasten	–	–	– 0,1	–	– 0,2	0,6	0,3
Resultaat voor belastingen	6,0	1,5	8,1	2,8	11,5	– 1,8	28,1
Belastingen	–	– 0,5	– 2,1	– 0,7	– 2,9	–	– 6,2
Genormaliseerd nettoresultaat	6,0	1,0	6,0	2,1	8,6	– 1,8	21,9
Bijzondere resultaten	–	–	–	–	–	–	–
Nettoresultaat	6,0	1,0	6,0	2,1	8,6	– 1,8	21,9

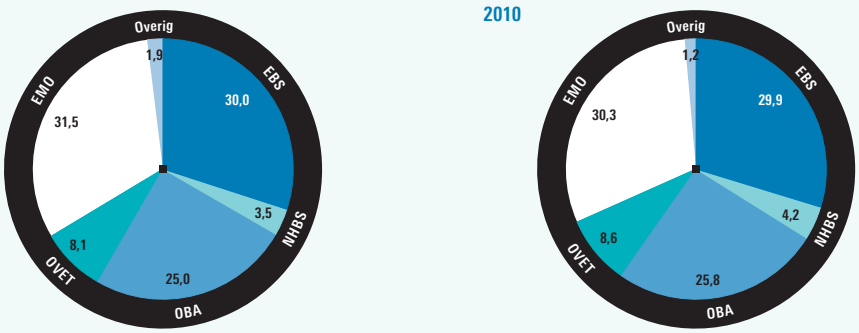
Omzet

De proportioneel geconsolideerde omzet nam met 4,4% toe tot € 143,3 miljoen.
De omzetstijging was te danken aan 7,6% meer aangevoerde tonnen en een aanhoudend sterke bezetting van de ruime opslagfaciliteiten.
De afgelopen jaren is de opslagbehoefte bij klanten gestegen in verband met de grotere behoefte aan voorraadvorming in havens, een toename in de gemiddelde scheepsgrootte en meer treinvervoer. Het aantal opgeslagen tonnen in relatie tot het volume overgeslagen tonnen is de laatste jaren duidelijk gegroeid.
De opbrengsten uit opslag waren goed voor circa een kwart van de proportionele omzet.

Aanvoer (proportioneel)
[x miljoen ton]

	2011	2010
EBS	**9,7**	8,3
NHBS	**0,7**	0,9
OBA (66,7%)	**7,2**	6,6
OVET	**2,2**	2,0
EMO	**10,0**	9,5
Overig	**0,8**	0,8
Totaal	**30,6**	28,1

Aandeel per deelneming in proportionele omzet in 2010 en 2011
[in %]

De geconsolideerde omzet steeg van € 75,8 miljoen naar € 78,1 miljoen (+ 3,0%).

Bedrijfslasten

De proportioneel geconsolideerde bedrijfslasten (exclusief afschrijvingen) namen met € 3,0 miljoen toe naar € 101,2 miljoen (+ 3,0%). Deze stijging is voornamelijk gerelateerd aan de toegenomen bedrijfsdrukte, waardoor de productiegebonden kosten stegen.

De geconsolideerde bedrijfslasten (exclusief afschrijvingen) stegen met 2,1% naar € 58,9 miljoen.

Belastingen

Verantwoorde belastinglast
[x € 1 miljoen]

	2011	2010
Geconsolideerde bedrijven	**1,7**	2,0
Niet-geconsolideerde deel van de deelnemingen*	**4,4**	4,2
Totaal	**6,1**	6,2

* Wordt direct verwerkt in deelnemingsresultaat.

In 2011 was de directe belastingdruk € 1,7 miljoen (2010: € 2,0 miljoen). Bij de niet-geconsolideerde deelnemingen (proportioneel) werd € 4,4 miljoen vennootschapsbelasting als last verantwoord (2010: € 4,2 miljoen), waardoor de totale afdracht € 6,1 miljoen bedroeg (2010: € 6,2 miljoen).

Nettoresultaat

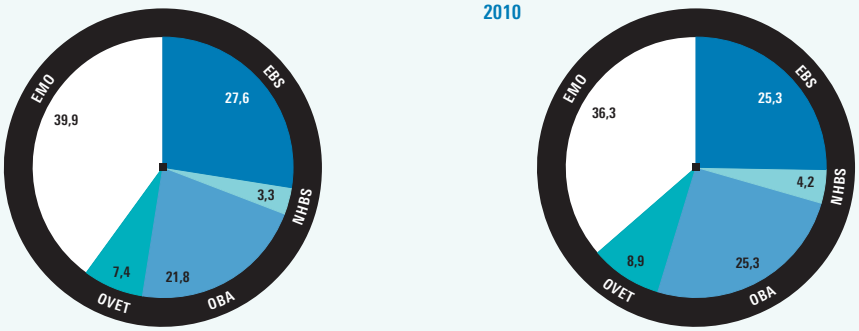
Opbouw nettoresultaat
[x € 1 miljoen]

	2011	2010
Nettoresultaat	**24,3**	21,9
Bijzondere deelnemingsresultaten	–	–
Waardeveranderingen vaste activa	–	–
Genormaliseerd nettoresultaat	**24,3**	21,9

Bijdrage per deelneming aan het nettoresultaat
[x € 1 miljoen]

	2011	2010
EBS	**6,9**	6,0
NHBS	**0,8**	1,0
OBA	**5,4**	6,0
OVET	**1,9**	2,1
EMO	**10,0**	8,6
Overig	**– 0,7**	– 1,8
Totaal	**24,3**	21,9

Bijdrage per deelneming aan het nettoresultaat
[in %]

Het nettoresultaat ad € 24,3 miljoen was 11,3% hoger dan het voorgaande jaar (2010: € 21,9 miljoen). Deze verdere verbetering is vooral te danken aan hogere bijdragen van EMO en EBS en daarnaast ook een hogere winst bij RBT. NHBS, OBA en OVET lieten eveneens een goed resultaat zien. De bijdrage van EMO was het grootst, gevolgd door EBS, OBA, OVET en NHBS.

In het verslagjaar werden geen bijzondere resultaten geboekt (2010 evenmin).

De ROFA van HES Beheer daalde van 9,7% naar 8,9%, ondanks de hogere winst. De daling is toe te schrijven aan forse investeringen, waarvan de positieve effecten zich pas in de toekomst zullen doen gevoelen.

De winst per aandeel kwam uit op € 2,78 (2010: € 2,50).

	2011	2010
Genormaliseerd	**2,78**	2,50
Netto	**2,78**	2,50

Winst per aandeel
[x € 1,–]

Balans, solvabiliteit en liquiditeit

Het groepsvermogen steeg van € 92,8 miljoen naar € 104,4 miljoen. Het balanstotaal steeg met € 55,2 miljoen naar € 197,1 miljoen.
Aan de debetzijde zijn de materiële vaste activa toegenomen door opslagtanks in aanbouw en investeringen in machines en installaties bij EBS en OBA. De financiële activa namen fors toe door de acquisitie van 19% in ATIC Services en winsten van minderheidsdeelnemingen.
De langlopende leningen zijn met € 40,1 miljoen toegenomen tot € 57,6 miljoen, voornamelijk door een nieuw kredietarrangement van HES Beheer voor de overname van 19% ATIC en de zelfstandige financiering (50% geconsolideerd) door BTT van de eerste fase van de nieuwbouw.
Het nieuwe kredietarrangement van HES Beheer, inclusief een rekening-courantfaciliteit, bedraagt in totaal € 40 miljoen.

Ondanks de verdere stijging van het eigen vermogen nam het eigen vermogen in procenten van het balanstotaal af van 65,4% naar 53,0%. Dit werd volledig veroorzaakt door de sterke stijging van het balanstotaal.

De balans bleef stevig. Ook nagenoeg alle deelnemingen in de droge bulk hebben een gezonde balans, die een goede uitgangspositie biedt om in een concurrerende omgeving investeringen te doen.

Cash flow

Het resultaat voor belastingen steeg van € 23,9 naar € 26,0 miljoen.
Onder invloed van met name de verbeterde resultaten, steeg het ontvangen dividend uit deelnemingen van € 6,6 miljoen naar € 8,5 miljoen.
De kasuitgaven voor investeringsactiviteiten bedroegen € 54,6 miljoen, waarvan € 28,7 miljoen voor investeringen in materiële vaste activa in de droge en natte bulk en € 25,5 miljoen voor acquisities.
De ontvangsten uit langlopende verplichtingen beliepen € 43,0 miljoen, omdat voor een deel van voornoemde investeringen leningen werden afgesloten.
Dankzij de verbeterde winstgevendheid kon in 2011 een hoger dividend worden uitgekeerd.
Het betaalde dividend steeg van € 10,2 miljoen naar € 11,6 miljoen.

GANG VAN ZAKEN BIJ GROEPSMAATSCHAPPIJEN EN DEELNEMINGEN

EBS en NHBS zijn groepsmaatschappijen die volledig worden geconsolideerd. OBA Group, Botlek Tank Terminal en Rotterdam Bulk Terminal worden elk voor 50% geconsolideerd. Het resultaat van de niet-geconsolideerde deelnemingen EMO, OVET Holding en Vulcaanhaven Storage wordt voor 31%, 33,3% respectievelijk 15% meegenomen en vermeld onder 'aandeel in resultaat deelnemingen'. In de resultatenrekening van HES Beheer is het 19% belang in ATIC Services nog niet meegenomen (wel in de balans), daar dit belang pas per 29 december 2011 werd verworven. Vanaf 2012 zal 19% van het resultaat van de niet-geconsolideerde deelneming ATIC Services worden meegenomen in het 'aandeel resultaat per deelneming'.
De getallen genoemd in de verslaggeving over onderstaande joint ventures en deelnemingen zijn gebaseerd op 100%, niet op het proportionele aandeel van HES Beheer in deze bedrijven, tenzij anders vermeld.

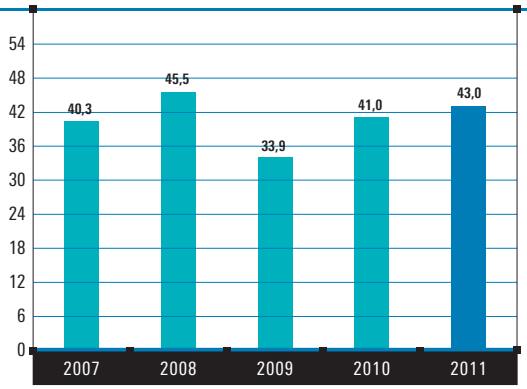
European Bulk Services (E.B.S.) B.V. (100%)

EBS behandelt met haar twee terminals in de Laurenshaven en Europoort te Rotterdam kolen, industriële mineralen, agribulk en biomassa en beschikt over 265.000 m² open opslagruimte en 445.000 m³ gesloten opslag-faciliteiten.

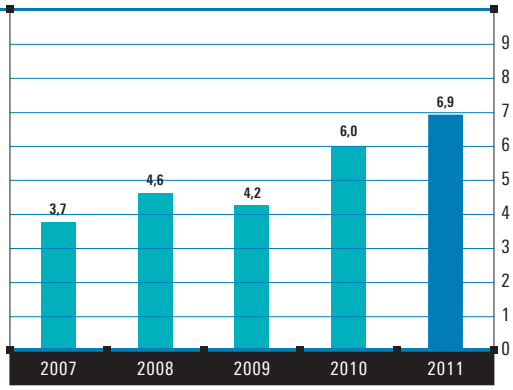
OMZET GROEIDE VAN € 41,0 MILJOEN NAAR € 43,0 MILJOEN; NETTOWINST VAN € 6,0 MILJOEN NAAR € 6,9 MILJOEN.

	2011	2010
Aanvoer (x miljoen ton)	**9,7**	8,3
Omzet (x miljoen euro)	**43,0**	41,0
Resultaat voor belasting (x miljoen euro)	**6,9**	6,0
Nettoresultaat (x miljoen euro)	**6,9**	6,0
Bijdrage aan genormaliseerd nettoresultaat HES (x miljoen euro)	**6,9**	6,0
Investeringen (x miljoen euro)	**6,7**	6,0
Resultaat voor belasting/omzet	**16,0%**	14,6%
ROFA	**7,1%**	6,6%

Omzet EBS **[x € 1 miljoen]**

Genormaliseerd resultaat voor belasting EBS **[x € 1 miljoen]**

De aanvoer is in 2011 duidelijk verder toegenomen. Vooral de positie in de import en export van agribulk en biomassa werd verder verbeterd, terwijl ook de aanvoer van kolen en industriële mineralen in de lift zat.

De ruime opslagfaciliteiten waren goed bezet. De omzet groeide met 5,0%, terwijl de kostenstijging beperkt bleef tot 3,2%. Het nettoresultaat ad € 6,9 miljoen betekende een 16,0% verbetering ten opzichte van 2010 (€ 6,0 miljoen). De ROFA verbeterde van 6,6% naar 7,1%.

Een deel van het bestaande terrein op de Laurenshaven Terminal werd geoptimaliseerd. Oude gebouwen en vakken zijn verwijderd, waardoor een groter aaneengesloten terrein is ontstaan; na egalisering en (her)bestrating werd in het eerste kwartaal van 2011 extra opslagcapaciteit gecreëerd voor circa 100.000 ton kolen.
Een extra opslagterrein van 4,8 hectare, grenzend aan de Laurenshaven Terminal heeft in het verslagjaar vorm gekregen. Dit terrein biedt ruimte aan nog eens circa 300.000 ton kolen en ertsen. Het terrein is uitgevoerd met een rioolstelsel en elektrische voorzieningen en is bestraat. Ook werd gestart met de bouw van een transportbandensysteem, dat in het tweede kwartaal van 2012 gereed zal zijn.

Beide brugkranen op de Laurenshaven Terminal ondergingen een metamorfose. Deze kranen zijn in groot onderhoud geweest en in de nieuwe huisstijl geschilderd, zodat zij weer in uitstekende conditie verkeren en nog vele jaren mee kunnen.
Een van de silo's is geschikt gemaakt voor een specifieke kwaliteit alumina. Hiertoe is de silo uitgerust met een pneumatische losinstallatie en een vrachtwagenbeladingsinstallatie.

Een langslepend dispuut over de opslag van vervuild zinkconcentraat in een van de silo's op de Laurenshaven Terminal is in het vierde kwartaal van 2011 opgelost. Het spul werd afgevoerd naar een erkend verwerkingsbedrijf. Ook een oude partij zogenaamde ballastkolen (morsgoederen) werd afgevoerd.

Besloten werd om een nieuwe mobiele belader, een nieuwe locomotief (spoorwegdieselvoertuig), vijf nieuwe laadschoppen en ander rollend materiaal aan te schaffen. Deze zullen in 2012 in gebruik worden genomen.

In verband met het streven om op de Europoort Terminal additionele activiteiten te gaan ontwikkelen vindt overleg plaats met potentiële klanten.

In totaal werd in het verslagjaar voor € 6,7 miljoen geïnvesteerd bij EBS.

EUROPEAN BULK SERVICES
KRAAN 92
E·B·S

36 tons drijfkranen in actie

EUROPEAN BULK SERVICES [E . B . S .] **B.V.**

Rotterdam Laurenshaven

New Holland Bulk Services Ltd. (100%)*

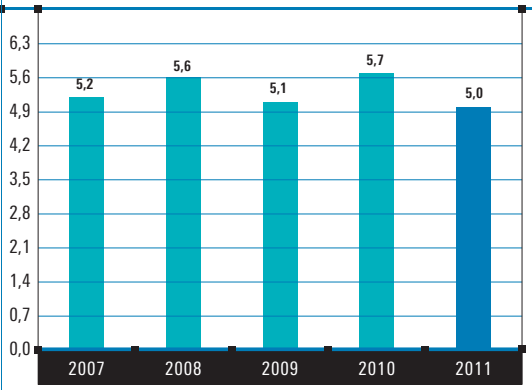
NHBS behandelt met haar terminal in North Lincolnshire en haar vestiging in Hull agribulk, biomassa en industriële mineralen. Het bedrijf beschikt over 8.000 m² open opslag en 36.045 m³ gesloten opslagfaciliteiten.

* In deze verslaggeving wordt de commerciële naam gebruikt. De omzet en resultaten betreffen H.E.S. UK Ltd.

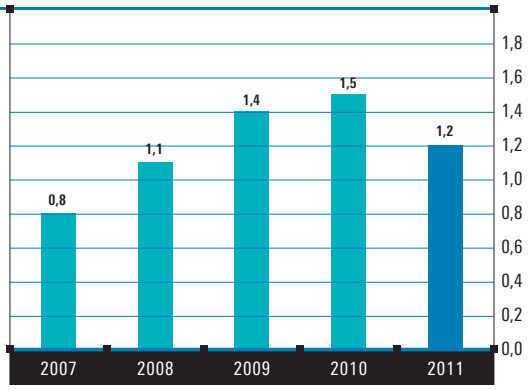
OMZET DAALDE VAN € 5,7 MILJOEN NAAR € 5,0 MILJOEN; NETTOWINST VAN € 1,0 MILJOEN NAAR € 0,8 MILJOEN.

	2011	2010
Aanvoer (x miljoen ton)	**0,7**	0,9
Omzet (x miljoen euro)	**5,0**	5,7
Resultaat voor belasting (x miljoen euro)	**1,2**	1,5
Nettoresultaat (x miljoen euro)	**0,8**	1,0
Bijdrage aan genormaliseerd nettoresultaat HES (x miljoen euro)	**0,8**	1,0
Investeringen (x miljoen euro)	**0,6**	0,2
Resultaat voor belasting/omzet	**22,7%**	26,3%
ROFA	**7,6%**	10,0%

Omzet NHBS
[x € 1 miljoen]

Genormaliseerd resultaat voor belasting NHBS **[x € 1 miljoen]**

Na een matig eerste halfjaar, vanwege een slappe aanvoer van veevoedergrondstoffen en een zwakke export van agribulkproducten, is de aanvoer en daardoor ook de omzet fors verbeterd in het tweede halfjaar. De in het eerste semester opgelopen achterstand kon echter niet meer worden ingehaald. Het nettojaarresultaat bleef met € 0,8 miljoen achter bij het voorgaande jaar, maar was desondanks bevredigend.
De opslagfaciliteiten waren goed bezet. Begin januari 2012 is begonnen met de bouw van een nieuwe vlakloods (de zevende) in North Lincolnshire. De loods krijgt een afmeting van 150 bij 60 meter en is goed voor circa 20.000 ton effectieve opslagcapaciteit extra. Deze nieuwe loods kan naar verwachting medio 2012 in gebruik worden genomen.

De kleinere locatie in Hull en de activiteiten op het gebied van scheepsagenturen genereerden een lagere bijdrage dan vorig jaar, maar presteerden nog steeds naar tevredenheid.

De ROFA daalde van 10,0% naar 7,6%.

NHBS investeerde onder meer in de aankoop van 2,4 hectare land voor de nieuwe, zevende vlakloods, dakisolatie voor een bestaande vlakloods en een nieuwe grijper. In totaal werd voor € 0,6 miljoen geïnvesteerd.

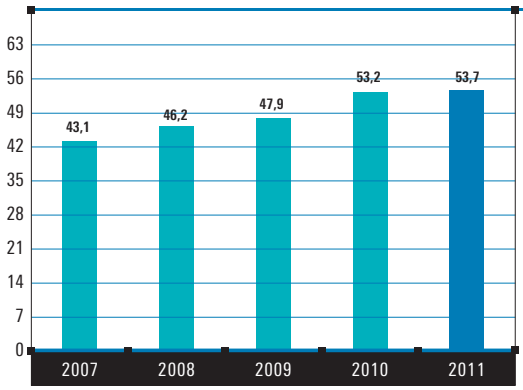
OBA Group B.V. (50%)

OMZET GROEIDE VAN € 53,2 MILJOEN NAAR € 53,7 MILJOEN; NETTOWINST DAALDE VAN € 9,0 NAAR MILJOEN € 8,2 MILJOEN.

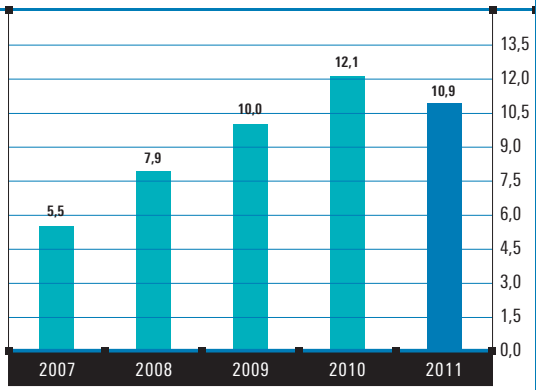
OBA behandelt met haar terminal in de Amsterdamse Westhaven kolen, industriële mineralen, agribulk en biomassa en beschikt over 600.000 m² open opslag en 125.000 m³ gesloten opslag.

	2011	2010
Aanvoer (x miljoen ton)	**10,8**	9,9
Omzet (x miljoen euro)	**53,7**	53,2
Resultaat voor belasting (x miljoen euro)	**10,9**	12,1
Nettoresultaat (x miljoen euro)	**8,2**	9,0
Bijdrage aan genormaliseerd nettoresultaat HES (x miljoen euro) (economisch belang 66,7%)	**5,4**	6,0
Bijdrage aan bijzondere resultaat HES (x miljoen euro)	**0,0**	0,0
Investeringen (x miljoen euro)	**5,9**	15,2
Resultaat voor belasting/omzet	**20,3%**	22,8%
ROFA	**9,6%**	10,0%

Omzet OBA
[x € 1 miljoen]

Genormaliseerd resultaat voor belasting OBA
[x € 1 miljoen]

Na een wat zwakker eerste kwartaal, waarbij minder kolen werden gelost omdat kolenschepen wegens ijsgang waren gestrand in de Baltic, heeft OBA zich goed hersteld. De aanvoer steeg 8,8%, dankzij een toename in alle marktsegmenten, vooral in de agribulk.
De opbrengst uit terreinhuur was significant minder dan in 2010, door minder kolenopslag in het eerste halfjaar, eveneens vanwege voornoemde ijsgang. In het tweede halfjaar nam de opslag van kolen weer toe tot het hoge niveau van 2010.
De kosten stegen met 4,3%. Vooral de kosten voor onderhoud, afschrijvingen en vletten waren hoger.
De ROFA daalde van 10,0% naar 9,6%.

In totaal werd in 2011 voor € 5,9 miljoen geïnvesteerd.

Nieuwe 60-tons brugkraan

Door de sluizen bij Amsterdam

OBA Group B.V.

De brugkraan wordt aan wal gezet

Op weg naar OBA

Aan het werk!

In juni heeft een succesvolle milieuaudit plaatsgevonden, waardoor OBA naast de ISO 9001, ISPS en GMP nu ook een ISO 14001-certificering heeft.

Na diverse werkzaamheden, waaronder het aanbrengen van elektrische voeding, en tests werd begin 2012 een nieuwe 60-tons brugkraan in gebruik genomen. De nieuwe kraan, met een hefvermogen van 60 ton, behoort tot de grootste en snelste kranen ter wereld voor het laden en lossen van droge bulkgoederen. De kraan heeft een piekcapaciteit van 3.500 ton per uur in de kolen. Dit betekent een forse verdere verbetering van de loscapaciteit en efficiency. Het serviceniveau is hiermee verder verbeterd.
Met de bouw van deze nieuwe brugkraan en het bijbehorende transportbandensysteem was een investering gemoeid van circa € 15 miljoen.

De heer P.J. Skotnicki is per 1 juli 2011 benoemd tot directeur van de vennootschap. Hij heeft per voornoemde datum het roer overgenomen van de heer H.J. Fijlstra, onder wiens kundige en bezielende leiding OBA is uitgegroeid tot het grootste overslagbedrijf voor droog massagoed in de Amsterdamse haven en een van de grootste droge bulkoverslagbedrijven van Europa.
De heer Fijlstra is na een dienstverband van 33 jaar met pensioen gegaan. Hij heeft een kerngezond bedrijf achtergelaten. Wij zijn hem hiervoor veel dank verschuldigd. De heer Fijlstra blijft bij HES Beheer betrokken als commissaris van enkele deelnemingen.

Botlek Tank Terminal B.V. (50%)

BTT heeft een state-of-the-art terminal in de Rotterdamse Botlek voor de overslag, opslag en bewerking van K1-K3 en ongeclassificeerde producten. Begin december 2011 werd het eerste schip gelost. BTT beschikt over 200.000 m³ opslagcapaciteit.

OMZET DAALDE VAN € 1,7 MILJOEN NAAR € 1,3 MILJOEN; NETTORESULTAAT -/- € 0,5 MILJOEN (2010: BREAKEVEN).

	2011	2010
Omzet (x miljoen euro)	**1,3**	1,7
Resultaat voor belasting (x miljoen euro)	**– 0,5**	0,0
Nettoresultaat (x miljoen euro)	**– 0,5**	0,0
Bijdrage aan genormaliseerd nettoresultaat HES (x miljoen euro)	**– 0,2**	0,0
Bijdrage aan bijzondere resultaten HES (x miljoen euro)	**0,0**	0,0
Investeringen (x miljoen euro)	**37,4**	31,5
Resultaat voor belasting/omzet	**– 38,5%**	0,0%

De omzet kwam in het verslagjaar uit op € 1,3 miljoen (2010: € 1,7 miljoen).
In het tweede kwartaal van 2010 is gestart met de bouw van de eerste fase van de nieuwbouw. De bouw werd eind 2011 afgerond, binnen budget. In het vierde kwartaal van 2011 zijn nieuwe meerpalen geslagen bij de steiger. De waterdiepte bij deze steiger is uitgebaggerd en daarmee vergroot van 13,65 naar 15 meter, zodat schepen met een diepgang tot circa 14 meter en een capaciteit van 115.000 DWT kunnen aanmeren. Op 4 december 2011 werd de eerste 4.000 ton biodiesel gelost en opgeslagen in tankput 20. De nieuwe terminal beschikt in totaal over 34 tanks, met een gezamenlijke opslagcapaciteit van 200.000 m³. Hiervan is 130.000 m³ bestemd voor minerale oliën en 70.000 m³ voor eetbare oliën en biodiesel. Met de bouw was een investering van circa € 72 miljoen gemoeid.

De nieuwe terminal heeft voldoende ligplaatsen aan diep vaarwater, geschikt voor de overslag en opslag van een gevarieerd pakket natte bulkproducten, zoals minerale oliën, ethanol, eetbare oliën en biobrandstoffen. Aan de 420 meter lange zeesteiger kunnen twee zeeschepen en twee lichters tegelijkertijd worden behandeld, 24 uur per dag, 7 dagen per week. Daarnaast beschikt BTT over faciliteiten om producten te mengen.

De voorbereidingen voor de volgende fase van de nieuwbouw zijn in volle gang. Het is de bedoeling om nog eens 550.000 m^3 tankopslagcapaciteit te bouwen, al dan niet gefaseerd. Hiertoe moet een deel van de haven, grenzend aan de huidige locatie, worden gedempt door het Havenbedrijf Rotterdam. Gesprekken met klanten en banken zijn gaande. Na succesvolle afronding hiervan en de vereiste goedkeuringsprocedures zou het Havenbedrijf Rotterdam kunnen starten met het dempen. BTT zou uiteindelijk over in totaal 750.000 m^3 opslagcapaciteit kunnen beschikken voor een gevarieerd pakket natte bulkproducten.

In 2011 werd voor € 37,4 miljoen geïnvesteerd.

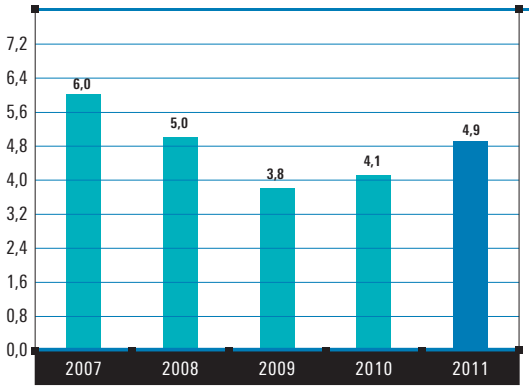
Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V. (50%)

OMZET GROEIDE VAN € 4,1 MILJOEN NAAR € 4,9 MILJOEN; NETTORESULTAAT VAN € 0,1 MILJOEN NAAR € 0,5 MILJOEN.

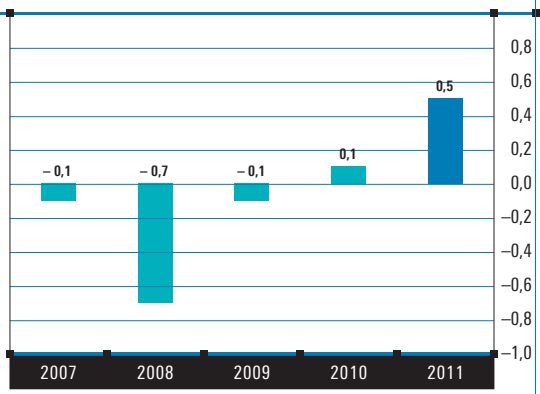
RBT behandelt met haar terminal in Vlaardingen kolen, industriële mineralen, agribulk en biomassa en beschikt over 33.500 m^2 open opslag en 157.450 m^3 gesloten opslag.

	2011	2010
Aanvoer (x miljoen ton)	**1,2**	1,1
Omzet (x miljoen euro)	**4,9**	4,1
Resultaat voor belasting (x miljoen euro)	**0,5**	0,1
Nettoresultaat (x miljoen euro)	**0,5**	0,1
Bijdrage aan genormaliseerd nettoresultaat HES (x miljoen euro)	**0,2**	0,1
Bijdrage aan bijzondere resultaten HES (x miljoen euro)	**0,0**	0,0
Investeringen (x miljoen euro)	**0,2**	0,1
Resultaat voor belasting/omzet	**10,2%**	2,8%

Omzet RBT
[x € 1 miljoen]

Genormaliseerd resultaat voor belasting RBT
[x € 1 miljoen]

Het in 2009 ingezette herstel heeft in 2011 versterkt doorgezet. De hoeveelheid aangevoerde tonnen kwam 11,0% hoger uit, terwijl de vraag naar gesloten opslag sterk aantrok. Vooral de aanvoer van agribulk is fors toegenomen. RBT heeft haar positie in dit marktsegment verstevigd.
De kosten bleven goed onder controle.
In het laatste kwartaal werd gestart met het ATEX-proof (explosieveilig) maken van het bandensysteem, de silo's en vlakloods.

In het verslagjaar werd voor € 0,2 miljoen geïnvesteerd.

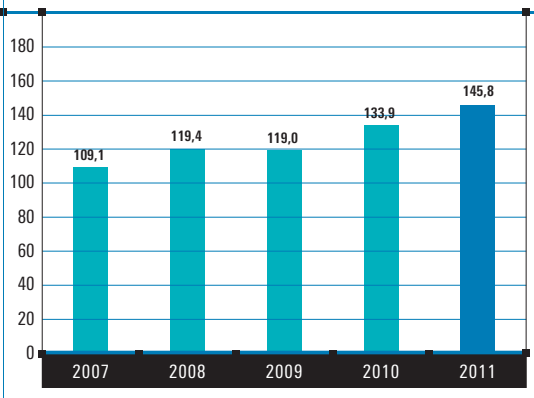
Europees Massagoed Overslagbedrijf (EMO) B.V. (31%)
Erts- en Kolen Overslagbedrijf Maasvlakte (EKOM) B.V. (31%)

EMO behandelt met haar terminal aan de Mississippihaven/ Amazonehaven op de Rotterdamse Maasvlakte kolen en ijzererts. Zij beschikt over een opslagterrein van 1.715.000 m².

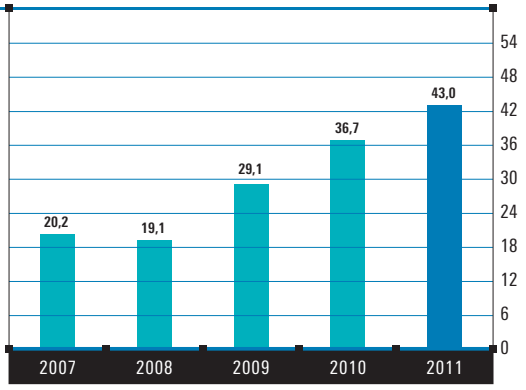
OMZET GROEIDE VAN € 133,9 MILJOEN NAAR € 145,8 MILJOEN; NETTOWINST VAN € 27,6 MILJOEN NAAR € 32,2 MILJOEN.

	2011	2010
Aanvoer (x miljoen ton)	**32,2**	30,6
Omzet (x miljoen euro)	**145,8**	133,9
Resultaat voor belasting (x miljoen euro)	**43,0**	36,7
Nettoresultaat (x miljoen euro)	**32,2**	27,6
Bijdrage aan genormaliseerd nettoresultaat HES (x miljoen euro)	**10,0**	8,6
Bijdrage aan bijzondere resultaten HES (x miljoen euro)	**0,0**	0,0
Investeringen (x miljoen euro)	**22,0**	21,6
Resultaat voor belasting/omzet	**29,5%**	27,4%
ROFA	**13,7%**	12,6%

Omzet EMO
[x € 1 miljoen]

Genormaliseerd resultaat voor belasting EMO
[x € 1 miljoen]

Met een nettowinst van € 32,2 miljoen (2010: € 27,6 miljoen) heeft EMO een nieuw recordresultaat geboekt. De ROFA verbeterde van 12,6% naar 13,7%.
De aanvoer is verder aangetrokken, van 30,6 miljoen naar 32,2 miljoen ton (+ 5,2%).
Tegenover een 4,6% daling in de ijzererts, stond een 12,4% stijging in de kolen.

Mede vanwege het besluit om Duitse kerncentrales af te koppelen, nam de vraag naar energiekolen toe, ondanks dat Duitsland in de eerste maanden veel wind- en zonne-energie en atoomenergie uit Frankrijk en Tsjechië gebruikte ter vervanging van eigen kernenergie. Door de sluiting van hoogovens daalde de vraag naar metallurgische kolen en ijzererts. Het opslagterrein was wederom zeer goed bezet.

In april 2010 werd opdracht gegeven voor de bouw van een nieuwe 85 tons brugkraan en bijbehorend transportbandensysteem. De bouw vordert gestaag. Volgens de huidige planning zal deze vijfde brugkraan, die samen met twee bestaande 85 tons brugkranen van EMO tot de grootste ter wereld kan worden gerekend, in de tweede helft van 2012 gebruiksklaar zijn.
De loscapaciteit wordt alsdan met circa 10 miljoen ton op jaarbasis versterkt.

In juli 2011 werd een nieuwe, volautomatische kolenwagonbelader in gebruik genomen. Hiermee is de laadcapaciteit voor kolen verhoogd van tien naar zestien treinen per dag (10 miljoen ton kolen op jaarbasis) en zijn de flexibiliteit en betrouwbaarheid van de treinbelading verder vergroot. De afgelopen jaren is er bij EMO flink geïnvesteerd in verbetering en uitbreiding van de treinbeladingsfaciliteiten. In totaal kan EMO nu 22 treinen kolen en ijzererts per dag beladen (15-16 miljoen ton op jaarbasis). Hiermee kunnen eindbestemmingen die niet aan het water liggen optimaal worden bediend. Daarnaast zijn centrales die wel aan het water liggen bij laagwater in de grote rivieren niet volledig afhankelijk van de binnenvaart.

Verder wordt er hard gebouwd aan een zevende stacker/reclaimer en een nieuwe zeebootbelader. Naar verwachting zullen beide machines in de zomer van 2012 gereed zijn, inclusief de bijbehorende transportbanden en energievoorzieningen.

De bouw van de nieuwe kolen-biomassacentrale, met een capaciteit van 1.070 MWe, van buurbedrijf E.ON is verder gevorderd. Ditzelfde geldt voor de bouw van een kolen-biomassacentrale, met een capaciteit van 800 MWe, door GDF Suez Energie Nederland op het oostelijk deel van het EMO-terrein. Beide ultramoderne centrales zullen te zijner tijd door EMO worden beleverd.

EMO verkrijgt een terrein van 11,5 hectare op de zogenaamde Hartelstrook aan de zuidkant van de Mississippihaven op de bestaande Rotterdamse Maasvlakte, tegenover de huidige terminal. Daarnaast heeft EMO een optie op een aangrenzend terrein van twaalf hectare.
EMO is zeker met dit extra terrein prima in staat om in te spelen op de verwachte groei van de overslag van kolen en biomassa. Het extra terrein aan diep vaarwater wordt geschikt voor in totaal circa 8 miljoen ton opslag. Het plan voor dit terrein zal de komende tijd verder worden ontwikkeld.

In het verslagjaar werd door EMO voor een totaalbedrag van € 22,0 miljoen geïnvesteerd.
Het grootste bedrag was voor de nieuwe brugkraan. Verder werd onder meer geïnvesteerd in een nieuw terminalmanagementsysteem, nieuwe grijpers en revisies van bestaande brugkranen en mengsilo's.

OVET Holding B.V.* (33,3%)

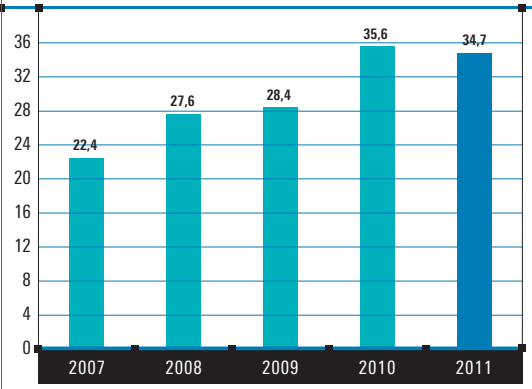
Ovet B.V. (100% dochter van OVET Holding) is met terminals en drijfkranen actief in de overslag van kolen, industriële mineralen en biomassa in de havens van Terneuzen en Vlissingen en ankerplaatsen in de Westerschelde. Ovet beschikt over 480.000 m² open opslag en 45.000 m³ gesloten opslag.

OMZET DAALDE € 35,6 MILJOEN NAAR € 34,7 MILJOEN; NETTOWINST VAN € 6,4 MILJOEN NAAR € 5,6 MILJOEN.

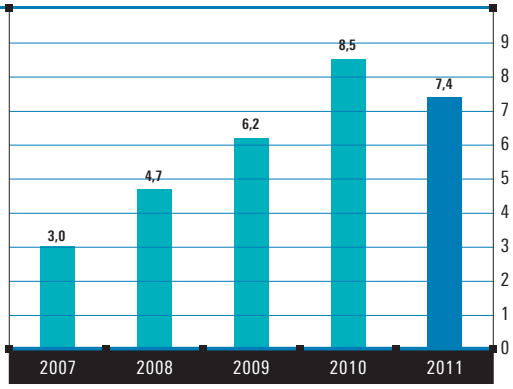
* OVET Holding houdt, evenals HES Beheer, een 50%-belang in OBA Group. De bijdrage van OBA aan het resultaat van OVET Holding is in deze rapportage buiten beschouwing gelaten, omdat in bovenstaande verslaggeving over de OBA Group is gerekend met het economische belang van HES in dit bedrijf (50% direct en 33,3% van 50% indirect).

	2011	2010
Aanvoer (x miljoen ton)	**6,6**	6,2
Omzet (x miljoen euro)	**34,7**	35,6
Resultaat voor belasting (x miljoen euro)	**7,4**	8,5
Nettoresultaat (x miljoen euro)	**5,6**	6,4
Bijdrage aan genormaliseerd nettoresultaat HES (x miljoen euro)	**1,9**	2,1
Bijdrage aan bijzondere resultaten HES (x miljoen euro)	**0**	0
Investeringen (x miljoen euro)	**3,8**	3,3
Resultaat voor belasting/omzet	**21,3%**	23,9%
ROFA	**14,2%**	16,6%

Omzet OVET
[x € 1 miljoen]

Genormaliseerd resultaat voor belasting OVET [x € 1 miljoen]

Het nettoresultaat van OVET Holding exclusief haar deelneming in OBA* bedroeg € 5,6 miljoen, tegenover € 6,4 miljoen in 2010. De aanvoer bij dochterbedrijf OVET steeg met 6,5% naar 6,6 miljoen ton, een record (2010: 6,2 miljoen ton). Een uitstekende prestatie, temeer omdat in Vlissingen tijdelijk 400 meter kade niet kon worden gebruikt wegens nieuwbouwactiviteiten. Tegenover fors lagere huuropbrengsten dan in 2010, in welk jaar voor een van de klanten een eenmalige opdracht werd uitgevoerd, stonden hogere opbrengsten uit overslag, voornamelijk dankzij het toegenomen volume. De omzet bleef per saldo 2,6% achter bij het voorgaande jaar. De kosten schommelden rond het niveau van 2010. De ROFA daalde van 16,6% naar 14,2%.

In het verslagjaar werd een nieuwe zeekade aangelegd voor de terminal in Vlissingen. Eind juni moest de bestaande kade worden vrijgemaakt voor de bouw van de nieuwe kade door Zeeland Seaports. De nieuwe kade is omgebouwd tot een diepzeekade, waar straks schepen met een diepgang van 17,50 meter kunnen aanmeren. De werkzaamheden zijn sneller dan gepland afgerond. Ovet beschikt vanaf het tweede kwartaal van 2012 over een diepzeekade van 700 meter en een zeekade van 310 meter. Hiermee is het mogelijk om gelijktijdig twee capesize schepen en één Panamax size schip te behandelen in Vlissingen.

Op verzoek van een klant worden op het terrein in Vlissingen twee windmolens van elk 6,15 MW gebouwd. Ovet ontvangt hiervoor een vergoeding.

In 2011 werd voor een totaalbedrag van € 3,8 miljoen geïnvesteerd.

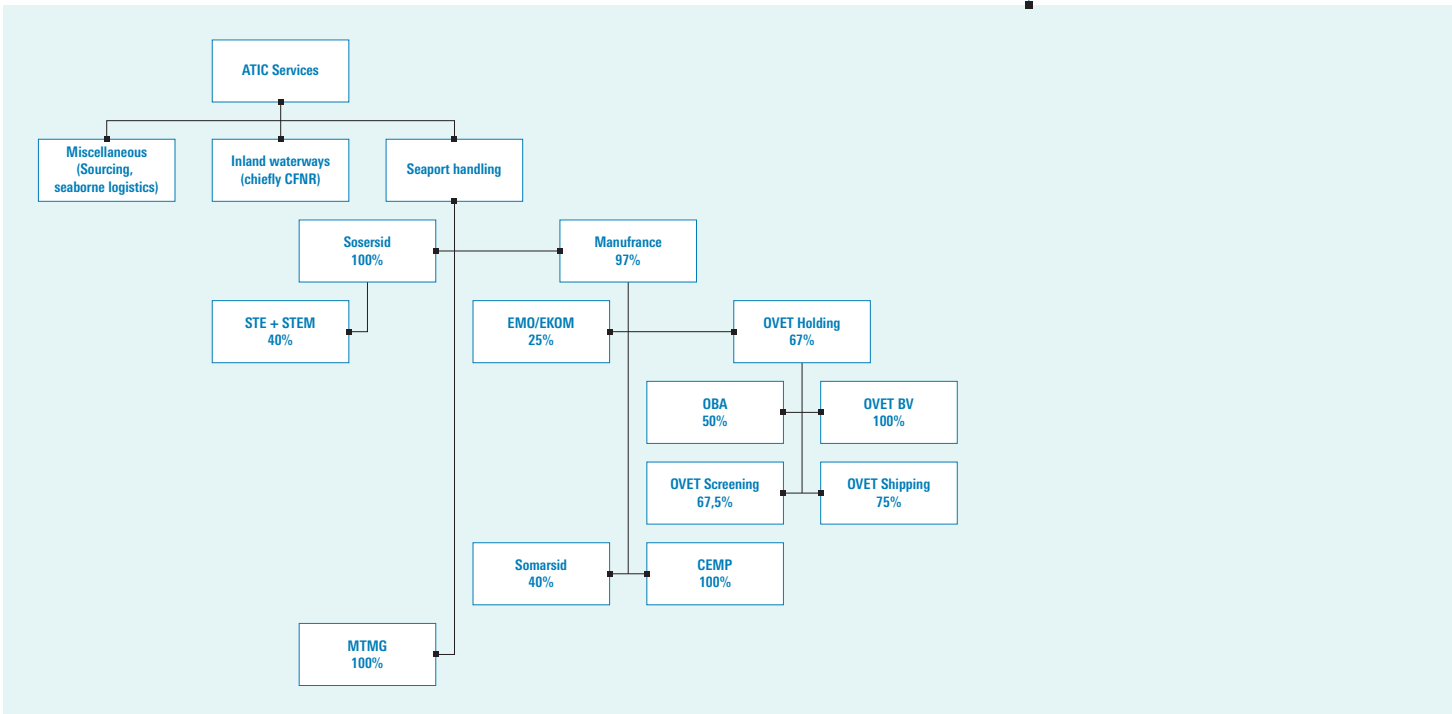
Het resultaat van OVET Shipping, waarin OVET Holding een belang van 75% houdt, was dankzij het grotere ladingaanbod goed.
De aanvoer van petcokes was relatief laag, waardoor er minder zeefwerk was en de bijdrage van OVET Screening (67,5%) wat achterbleef bij 2010.
De deelneming in het kleine Overslagbedrijf De Feijter (50%) werd verkocht.

ATIC Services S.A. (19,0%)

H.E.S. Beheer N.V. heeft een 19%-belang genomen in logistiek dienstverlener ATIC Services S.A., Parijs (ATIC). Dit belang was in handen van CDF Energie S.A. De transactie werd 29 december 2011 afgerond.

De belangrijkste activiteiten van ATIC zijn overslagactiviteiten in zeehavens en binnenvaart.
Het bedrijf heeft ruim 600 medewerkers in dienst in verschillende, vooral Europese landen en een jaaromzet van circa € 231 miljoen (2011). ATIC participeert, indirect, in enkele bestaande deelnemingen van HES Beheer (EMO, OVET en OBA).
ATIC gaat vanaf 2012 bijdragen aan het resultaat van HES Beheer.

De business units en de belangrijkste deelnemingen onder de business unit 'Seaport Handling' zijn onderstaand schematisch weergegeven:

Deze overname past goed in het beleid van HES Beheer om haar activiteiten in de droge bulk verder uit te breiden. Daarnaast worden de activiteiten door deze transactie verbreed (internationaal) en verdiept (binnenvaart).

Vulcaanhaven Storage B.V. (15,0%)
VSBV beschikt over twee opslagloodsen voor droge bulk in Vlaardingen. RBT verzorgt de lossing in en belading vanuit de loodsen. VSBV slaat goederen op in opdracht van haar aandeelhouders. Bij een gelijkblijvende omzet realiseerde VSBV een nettoresultaat van € 0,1 miljoen (2010 net boven breakeven).

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

HES Beheer en haar deelnemingen houden zo veel mogelijk rekening met de belangen van de verschillende belanghebbenden van de onderneming, inclusief de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten van het ondernemen. Kortom, het gaat om zorg voor mens, milieu en omgeving. Een goed MVO-beleid draagt uiteindelijk bij aan een langetermijnaandeelhouderswaarde. De HES-bedrijven zijn gecertificeerd om hun taken uit te voeren. Zij zijn ervan doordrongen dat duurzaamheidgerelateerde factoren een steeds grotere impact hebben op de bedrijfsvoering, die niet uitsluitend door financiële resultaten wordt gedreven.

Ondernemingen die actief zijn in de distributie van bulkgoederen opereren over het algemeen in een relatief milieuvriendelijke bedrijfstak. Het leeuwendeel van de in de Nederlandse havens aangevoerde bulkgoederen is bestemd voor de belangrijkste spelers in Europa's meest prominente industriële centra. De havens zijn hun link in de logistieke keten. Het gaat meestal om het vervoer van flinke hoeveelheden ineens, die over het water worden aangevoerd en voor het allergrootste deel via de binnenvaart worden afgevoerd.
Vervoer over water is voor bulkproducten de meest milieuvriendelijke transportwijze. Ook bij de afvoer via het spoor gaat het veelal om behoorlijke volumes op lange trajecten. Door de Betuwelijn en een overgang naar meer duurzame vervoersoplossingen is het vervoer van bulkgoederen over het spoor de afgelopen jaren duidelijk toegenomen. Ook het spoor is een milieuvriendelijke manier van vervoeren. De afvoer per truck is verwaarloosbaar (< 1%).

Zorg voor het milieu staat hoog in het vaandel van de HES-bedrijven. Om aan de steeds strengere milieueisen te voldoen, worden terreinen besproeid om stuiven van producten te voorkomen. Het ontwateren van terreinen gebeurt volgens speciale regels. Er mag geen verontreinigd water in het oppervlaktewater terechtkomen. Het water moet derhalve gezuiverd worden en wordt vervolgens hergebruikt. Partijen kolen worden afgedekt met een laagje papiercellulose om stofoverlast zo veel mogelijk te voorkomen.
Enkele deelnemingen hebben regelmatig contact met omwonenden en instanties om uitleg te geven over de maatregelen die getroffen worden om stof- en/of geluidsoverlast te beperken en om hen te informeren over de maatregelen die op milieugebied worden genomen.
Bij de dochters en deelnemingen wordt constant gezocht naar optimalisatie van de werkmethodes. Ter illustratie een kleine greep uit de talloze maatregelen, onderzoeken en aandachtsgebieden in het verslagjaar: bij een van de bedrijven is het puin van een gesloopt bedrijfsgebouw vermalen en gebruikt als fundatielaag voor een nieuw opslagterrein. In een van de lichtmasten op dit nieuwe terrein is een meetsysteem aangebracht. Niet alleen windsnelheid en -richting, luchtvochtigheid en temperatuur worden gemeten, maar ook stof. Laadschoppen zijn voorzien van roetfilters. Bij een van de deelnemingen werd het volledige wagenpark vervangen door innovatieve en zuinige auto's. Op een dijk nabij een ander bedrijf zijn meer dan drieduizend bomen geplant in het kader van stofbestrijding.
De weeginstallatie ten behoeve van graanoverslag bij een van de bedrijven is zowel mechanisch als elektrisch omgebouwd om te voldoen aan de ATEX-norm (explosieveiligheid). Ook een trechter van een van de brugkranen is voorzien van nieuwe filterkasten, die volgens de ATEX-richtlijnen zijn vervaardigd. Continue aandacht is er voor geluidsvermindering.

De afgelopen jaren zijn er toenemende inspanningen geweest om de veiligheid te verhogen. Vooral werken aan cultuur- en gedragsverandering is een continu proces.
Het beleid met betrekking tot persoonlijke beschermingsmiddelen van medewerkers, zoals helmen, veiligheidsschoenen en dergelijke, maakt deel uit van het streven naar goede arbeidsomstandigheden. Bij de grotere bedrijven komt dit beleid tot stand in overleg met de Arbeidsinspectie, betrokken directies, ondernemingsraden en Commissies VGWM (Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Milieu).
Tijdens de bouw van de opslagtanks van BTT is veel aandacht besteed aan het veiligheidsaspect. De voorschriften worden stringent nageleefd.

Een van de HES-bedrijven heeft zitting in het bestuur van de Stichting Rotterdam Biomass Commodities Network (RBCN). De RBCN wil de Nederlandse bio-energiesector en biobased economy versterken en promoten. Deze stichting is een initiatief van het bedrijfsleven en verenigt producenten, handelaren, logistieke dienstverleners, consumenten en andere commerciële partijen die actief zijn in de keten van groene grondstoffen. Zij zet zich in om de kansen voor het bedrijfsleven van een duurzame energievoorziening en bioproducten te ontwikkelen en te benutten.

PERSONEEL

Het aantal medewerkers in actieve dienst nam licht af. De totale personeelsbezetting bedroeg aan het eind van het jaar 288, ten opzichte van 291 ultimo 2010.

Bij onze deelnemingen wordt veel aandacht besteed aan ziekteverzuim, training en opleidingen. Bij deze bedrijven komen wisselende omstandigheden en uitdagende situaties voor. Het werken bij deze bedrijven betekent werken in een dynamische omgeving met imponerende apparatuur, water en het komen en gaan van schepen met internationale scheepsbemanning. Teamgeest is belangrijk: samen wordt de klus geklaard! Er wordt gestreefd naar het boeien en binden van kwalitatief goede medewerkers, met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en ontwikkelingsmogelijkheden in een inspirerende werkomgeving, zodat de kwaliteit van de medewerkers optimaal wordt benut.

In de diverse bedrijfs-cao's zijn afspraken gemaakt over onderwerpen als scholing, vorming, voorlichting en veiligheid. In de hoofdlijnen van het sociaal statuut is vastgelegd dat het sociaal beleid een wezenlijk onderdeel vormt van het ondernemingsbeleid en zijn grondslag vindt in de erkenning van de persoonlijke waardigheid van de mens. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door de werknemer in staat te stellen via rechtstreekse betrokkenheid in de werksfeer en de daartoe geëigende overlegorganen zijn invloed uit te oefenen. Het personeelsbeleid, als onderdeel van het sociaal beleid, heeft onder meer tot doel een arbeidsklimaat te scheppen waarin de werknemer de gelegenheid heeft zijn werkkracht en capaciteiten te ontplooien in het belang van zichzelf en de onderneming.

Op het gebied van arbeidsomstandigheden streven onze bedrijven een omgeving na waarin het veilig en prettig werken is. Hierbij wordt rekening gehouden met de aard en omvang van de arborisico's die de medewerkers lopen. Dit wordt bereikt door een open communicatie, het maken van betrouwbare afspraken en, individueel, heldere taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Duidelijke regels werken hieraan mee.
Bij de grotere bedrijven zijn VGW-(Veiligheid, Gezondheid en Welzijn) commissies ingesteld. De commissieleden zijn nauw betrokken bij alles wat zich op dit gebied aandient, variërend van bedrijfskleding tot en met veiligheidsfilms. Bij een van de bedrijven vindt er zelfs wekelijks veiligheidsoverleg plaats, bedoeld om de voortgang op het gebied van veiligheid te bewaken.

De afgelopen jaren is er veel verbeterd op het gebied van ergonomie. Bij verschillende bedrijven zijn verbeterteams ingesteld. Doelstelling is om verbeterpunten aan te dragen en problemen te laten oplossen door praktijkmensen, die direct betrokken zijn bij het productieproces en ervaring hebben op hun specifieke vakgebied. Dergelijke teams bepalen concreet hoe naar de oorzaak van een probleem wordt gezocht. Aan de hand van een stappenplan wordt vervolgens aan een oplossing gewerkt.

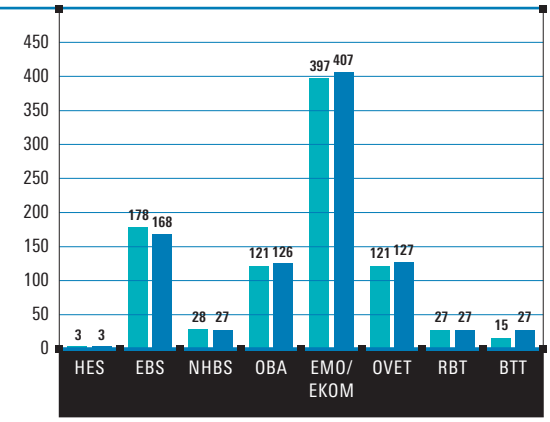
Het gemiddelde dienstverband is lang. Bij diverse bedrijven zullen de komende jaren verhoudingsgewijs veel mensen met pensioen gaan, waardoor relatief veel vacatures gaan ontstaan, vooral voor operationele functies. Bij het aannemen van nieuwe medewerkers wordt gestreefd naar een zo gelijkmatig mogelijke demografische verdeling. Nieuwe mensen krijgen veelal een uitgebreid intern opleidingstraject.

Medewerkers krijgen volop de gelegenheid om groeps- of individuele trainingen te volgen. Zo zijn er cursussen gevolgd voor onder andere middle management, manager havenoperaties, logistiek manager, salarisadministratie, interne auditor ISO 14001, hoogwerker, vakbekwaam persoon hoogspanning, (brugkraan)machinist, drijfkraanoperator, heftruckrijder, laadschoprijder, bootsman, havenwerker, schipper, technische dienst, veiligheid en onderhoud, onderhoudsmonteur, lasser, ijkopnemer, marifoon, instructievaardigheden, bedrijfshulpverlening, KAM en AED/reanimatie. Daarnaast zijn er OR-scholingscursussen gevolgd. Bij BTT hebben nagenoeg alle bestaande medewerkers omscholingscursussen gevolgd.

Gemiddeld tweemaal per jaar wordt een vergadering gehouden van de KAM- (Kwaliteit, Arbo en Milieuzaken)coördinatoren van alle Nederlandse HES-deelnemingen op het gebied van droge bulk. Vrijwel alle terminals hebben te maken met vergelijkbare problemen op dit gebied. Met de uitwisseling van gegevens en oplossingen kunnen zaken vaak sneller en soms gemeenschappelijk worden aangepakt.

De medewerkers binnen onze groep staan aan de basis van de uitvoering en daarmee aan de basis van het beleid van HES Beheer. De kwaliteit en betrokkenheid van alle medewerkers bepalen immers in hoge mate het succes van HES Beheer en haar deelnemingen. Door de uitstekende inzet van de directies, managementteams en overige medewerkers van alle deelnemingen zijn de HES-bedrijven in staat geweest om hun eigen prestaties en die van HES verder te verbeteren. Wij danken alle vrouwen en mannen binnen de groep voor hun inzet.

Personeelsbestand
HES-groep
[per 31 december]
2010
2011

Lossing van zeeschepen tot 400.000 ton

EUROPEES MASSAGOED-OVERSLAGBEDRIJF [EMO] **B.V.** Rotterdam Maasvlakte

TOEKOMST

Gegeven de solide basis van HES Beheer, de goede tot uitstekende locaties, de stevige marktpositie en gelet op de kansen op groei en verdere efficiencyverbetering binnen de huidige portfolio, blijven de vooruitzichten voor de middellange termijn onverminderd goed. Deze verwachting is vooral gestoeld op de verwachte groei van de kolenaanvoer, de geplande verdere uitbreiding in de natte bulk, de recente acquisitie van een belang in ATIC en de effecten van verdere efficiencyverbetering.

De eerste uitbreiding van onze activiteiten in de natte bulk is in 2011 concreet geworden door de ingebruikname van de nieuwe faciliteiten van BTT. Vanaf het eerste kwartaal 2012 genereert ook dit bedrijf een positieve bijdrage aan de HES-resultaten.
In 2012 zal de geconsolideerde omzet naar verwachting voor circa 7% voortkomen uit de natte bulkactiviteiten. Als percentage van de proportionele omzet gaat het om circa 4% (2010: 0,6%).

Uitgaande van de huidige verwachtingen voor de economie in Nederland en Duitsland, zal de omzet van HES naar verwachting verder groeien. Deze groei komt door Botlek Tank Terminal, die pas in december 2011 haar eerste geloste schip in opslag nam en in 2012 een volledig jaar operationeel zal zijn, en een lichte toename in de aanvoer van droge bulkgoederen, vooral kolen. De overname eind 2011 van 19% in ATIC Services zal eveneens, vanaf januari 2012, een positieve invloed hebben. De vraag naar opslag zal naar verwachting goed blijven.
Voor 2012 verwachten wij een verdere verbetering van de winstgevendheid.

De verwachte investeringen voor de tweede fase van BTT zullen vanaf 2013 een rol gaan spelen. Het is de bedoeling om deze, evenals de eerste fase, te financieren via vermogen van de aandeelhouders en vreemd vermogen. De overige dochters en deelnemingen kunnen in principe zelf in hun financieringsbehoefte voorzien.

Het aantal personeelsleden zal naar verwachting redelijk stabiel blijven.

Europoort/Rotterdam, 14 maart 2012
Directie H.E.S. Beheer N.V.
Drs. H. Sliep RC

60 hectare groot terrein als winterlandschap

OBA GROUP B.V.
Amsterdam

200.000 m^3 opslagcapaciteit sinds december 2011

BOTLEK TANK TERMINAL B.V. [B T T]

Rotterdam Botlek

Jaarrekening 2011

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2011

x € 1.000

		2011		2010	
1	**OMZET**		**78.116**		75.825
	Kosten uitbesteed werk	**12.044**		12.246	
	Onderhoudskosten	**8.955**		7.582	
2	Personeelsbeloningen	**23.201**		22.151	
	Afschrijvingen en amortisaties	**6.355**		6.612	
3	Overige bedrijfskosten	**14.763**		15.744	
	Som der bedrijfslasten		**65.318**		64.335
	Bedrijfsresultaat		**12.798**		11.490
	Aandeel in resultaat deelnemingen		**13.223**		12.208
	BEDRIJFSRESULTAAT PLUS RESULTAAT DEELNEMINGEN		**26.021**		**23.698**
4	Rentebaten		**196**		467
5	Financieringskosten		**– 214**		– 283
	RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		**26.003**		**23.882**
6	Belastingen		**– 1.664**		– 2.015
	NETTORESULTAAT		**24.339**		**21.867**
8	**GENORMALISEERD NETTORESULTAAT**[1]		**24.339**		**21.867**
9	**Per aandeel van € 1,00**				
	Bedragen in € 1,00				
	NETTORESULTAAT PER AANDEEL		**2,78**		**2,50**
	Verwaterd nettoresultaat per aandeel		**2,77**		2,49

[1] Betreft nettoresultaat waaruit materiële posten die een bijzonder karakter hebben zijn geëlimineerd.

Geconsolideerd totaalresultaat over 2011

x € 1.000

		2011	2010
	NETTORESULTAAT	**24.339**	21.867
7	Koersverschillen	**86**	218
	Overige rechtstreekse mutaties in het vermogen	**– 1.055**	191
	TOTAAL INKOMENSCOMPONENTEN[1]	**23.370**	22.276

[1] Totaal inkomenscomponenten betreft het nettoresultaat inclusief winsten en verliezen direct verantwoord in het eigen vermogen.

Geconsolideerde balans per 31 december 2011

x € 1.000

		31-12-2011		31-12-2010	
	VASTE ACTIVA				
16	**Immateriële activa**				
	Goodwill	1.555		1.555	
	Overige	100		131	
			1.655		1.686
17	**Materiële activa**				
	Bedrijfsgebouwen	13.397		11.425	
	Machines en installaties	33.304		32.062	
	Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.270		2.716	
	Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	42.909		23.324	
			91.880		69.527
	Financiële activa				
18	Geassocieerde deelnemingen	70.046		39.789	
19	Vorderingen op deelnemingen	4.333		4.003	
			74.379		43.792
24	Activa inzake personeelsbeloningen		110		157
	Totaal vaste activa		168.024		115.162
	VLOTTENDE ACTIVA				
	Voorraden		334		306
20	**Vorderingen**				
	Handelsdebiteuren	10.738		11.224	
	Vorderingen op deelnemingen	551		358	
	Overige vorderingen	1.924		1.655	
	Overlopende activa	576		225	
			13.789		13.462
	Liquide middelen		14.990		12.996
	Totaal vlottende activa		29.113		26.764
	Totaal activa		197.137		141.926

		31-12-2011		31-12-2010	
	EIGEN VERMOGEN				
	Gestort kapitaal	**8.752**		8.752	
	Agio	**26.547**		26.547	
	Share based payment	**218**		201	
	Wettelijke reserves	**40.817**		35.704	
	Overige reserves	**3.775**		– 301	
	Onverdeeld resultaat	**24.339**		21.867	
21	Aan aandeelhouders toewijsbaar vermogen		**104.448**		92.770
	LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN				
22	Leningen o/g	**57.644**		17.537	
23	Financiële instrumenten	**1.055**		–	
24	Latente belastingverplichtingen	**1.632**		1.220	
25	Voorziening voor personeelsbeloningen	**2.747**		3.049	
26	Overige voorzieningen	**–**		2.940	
			63.078		24.746
	KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN				
27	Schulden aan kredietinstellingen	**6.484**		3.783	
	Schulden aan leveranciers	**10.597**		8.747	
	Schulden aan deelnemingen	**11**		148	
	Vennootschapsbelasting	**464**		888	
	Overige belastingen en premies sociale verzekering	**791**		739	
	Pensioenverplichtingen	**1.007**		490	
28	Overige kortlopende schulden	**7.974**		7.036	
	Overlopende passiva	**2.283**		2.579	
			29.611		24.410
	Totaal eigen vermogen en verplichtingen		**197.137**		141.926

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

x € 1.000

	Toerekenbaar aan houders van aandelen van de vennootschap					Totaal eigen vermogen
	Aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Share based payments	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	
BALANS PER 1 JANUARI 2010	8.752	26.547	172	28.560	16.725	80.756
NETTORESULTAAT					21.867	21.867
Omrekening koersverschillen deelnemingen				218		218
Correcties deelnemingen voorgaande jaren				191		191
Totaal overige resultaten	–	–	–	409	–	409
Totaal inkomenscomponenten	–	–	–	409	21.867	22.276
Transacties met aandeelhouders						
Personeelsopties:						
> Waarde van de geleverde diensten			103			103
> Inkoop aandelen				– 385		– 385
> Uitoefening opties				259		259
> Reclassificatie share based payments			– 74	74		–
Dividend 2009				– 5.338		– 5.338
Bestemming onverdeeld resultaat 2009				16.725	– 16.725	–
Interimdividend 2010				– 4.901		– 4.901
Totaal transacties met aandeelhouders	–	–	29	6.434	– 16.725	– 10.262
Balans per 1 januari 2011	**8.752**	**26.547**	**201**	**35.403**	**21.867**	**92.770**

	Toerekenbaar aan houders van aandelen van de vennootschap					Totaal eigen vermogen
	Aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Share based payments	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	
BALANS PER 1 JANUARI 2011	8.752	26.547	201	35.403	21.867	92.770
NETTORESULTAAT					24.339	24.339
Omrekening koersverschillen deelnemingen				86		86
Waardering renteswap				– 1.055		– 1.055
Totaal overige resultaten	–	–	–	– 969	–	– 969
Totaal inkomenscomponenten	–	–	–	– 969	24.339	23.370
Transacties met aandeelhouders						
Personeelsopties:						
> Waarde van de geleverde diensten			134			134
> Inkoop aandelen				– 610		– 610
> Uitoefening opties				335		335
> Reclassificatie share based payments			– 117	117		–
Dividend 2010				– 6.037		– 6.037
Bestemming onverdeeld resultaat 2010				21.867	– 21.867	–
Interimdividend 2011				– 5.514		– 5.514
Totaal transacties met aandeelhouders	–	–	17	10.158	– 21.867	– 11.692
Balans per 31 december 2011	8.752	26.547	218	44.592	24.339	104.448

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

x € 1.000

		2011	2010
	RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	**26.003**	23.882
	Aanpassingen voor:		
16 17	> Afschrijvingen en amortisaties	**6.355**	6.612
	> Renteontvangsten	**– 196**	– 467
	> Rentebetalingen	**214**	283
21	> Reserveringen optierechten	**134**	103
18 19	> Deelnemingen	**– 13.223**	– 12.208
18	Dividend uit geassocieerde deelnemingen	**8.466**	6.635
	Mutatie voorzieningen	**– 3.196**	886
	Veranderingen in werkkapitaal:		
	> Mutatie vorderingen	**– 327**	– 4.042
	> Mutatie voorraden	**– 27**	– 93
	> Mutatie schulden exclusief kredietinstellingen	**2.924**	1.438
	KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	**27.127**	23.029
	Betaalde winstbelasting	**– 1.676**	– 1.037
	NETTOKASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	**25.451**	21.992
18	(Des)investering deelnemingen	**– 25.500**	–
19	Investering overige vorderingen en effecten	**– 350**	– 3.511
	Desinvestering langlopende vorderingen	**20**	20
17	Investeringen in materiële vaste activa	**– 28.698**	– 29.125
17	Desinvesteringen in materiële vaste activa	**218**	411
16	Investeringen in immateriële vaste activa	**– 48**	– 120
16	Desinvesteringen in immateriële vaste activa		9
	KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	**– 54.358**	– 32.316
	Ontvangsten uit langlopende verplichtingen	**42.997**	14.836
	Aflossingen van langlopende verplichtingen	**– 2.890**	– 1.202
27	Toe-/afname kortlopende schulden kredietinstellingen	**2.701**	1.488
	Rentebaten	**196**	467
	Rentelasten	**– 214**	– 283
21	Uitoefening opties	**335**	259
21	Inkoop aandelen	**– 610**	– 385
21	Betaald dividend	**– 11.552**	– 10.239
	KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	**30.963**	4.941
	NETTOKASSTROOM	**2.056**	– 5.383
	Liquide middelen per 1 januari	**12.996**	18.445
	Koers- en omrekeningsverschillen	**– 62**	– 66
	Liquide middelen per 31 december	**14.990**	12.996

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

1 ALGEMEEN

H.E.S. Beheer N.V. (de Vennootschap) en haar dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen (tezamen de Groep) verlenen logistieke diensten in havens. Deze dienstverlening is primair gericht op de overslag, opslag en bewerking van een gevarieerd pakket droge en natte bulkproducten voor industriële gebruikers. Het leeuwendeel van de activiteiten ligt in Nederland. Daarnaast is de Groep actief in het Verenigd Koninkrijk. Een van de deelnemingen heeft vestigingen in elf verschillende landen, waaronder Frankrijk, België en Polen.

De juridische vorm van de onderneming is een Naamloze (structuur) Vennootschap. De NV is opgericht en gevestigd in Nederland. Het adres van de statutaire vestigingsplaats is Elbeweg 115, Europoort-Rotterdam.

De aandelen van de Vennootschap zijn genoteerd aan de Officiële Markt van Euronext Amsterdam N.V.

Deze jaarrekening is opgemaakt door het bestuur op 14 maart 2012. Tot deze datum zijn gebeurtenissen na balansdatum verwerkt.

2 BELANGRIJKSTE WAARDERINGSGRONDSLAGEN

De belangrijkste waarderingsgrondslagen zijn hieronder weergegeven. De gehanteerde waarderingsgrondslagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van voorgaande jaren.

2.1 Algemeen

De (geconsolideerde) jaarrekening van H.E.S. Beheer N.V. is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op historische kosten en kostprijzen. Het opstellen van een jaarrekening conform IFRS brengt het gebruik van bepaalde belangrijke schattingen met zich mee. Ook wordt bij het toepassen van waarderingsgrondslagen in de jaarrekening van de Vennootschap de directie veelal gevraagd oordelen te geven. Indien dergelijke oordelen significant of complex zijn, of indien de invloed van schattingen of oordelen significant is voor de jaarrekening, worden deze toegelicht in onderdeel 5.

De enkelvoudige winst- en verliesrekening is opgesteld met inachtneming van Artikel 2:402 BW, zodat kan worden volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening.

Bepaalde nieuwe standaarden, aanpassingen en interpretaties op de huidige standaarden zijn gepubliceerd en zijn van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2011. In overeenstemming met IAS 8:30 is nadere informatie opgenomen over de nieuwe relevante standaarden en interpretaties.

In 2011 zijn door de Europese Unie geen interpretaties en aanpassingen op de gepubliceerde standaarden effectief in of na 2011 met effect op de financiële verslaggeving van H.E.S. Beheer N.V. goedgekeurd.

2.2 Consolidatie

2.2.1 Dochterondernemingen

Dochterondernemingen zijn alle entiteiten waarover de Groep in staat is, direct of indirect, beslissende zeggenschap uit te oefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die per balansdatum direct kunnen worden uitgeoefend. Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend door de Groep. Deconsolidatie vindt plaats op het moment dat beslissende zeggenschap is overgedragen.

De Groep past de overnamemethode toe voor de verwerving van dochterondernemingen. De verkrijgingsprijs van de overgenomen onderneming bestaat uit de reële waarde van de overgedragen activa, de uitgegeven eigen-vermogen-instrumenten en de verplichtingen aangegaan of overgenomen op de transactiedatum, identificeerbare activa en (voorwaardelijke) verplichtingen overgenomen in een bedrijfscombinatie worden bij de eerste verwerking in de jaarrekening gewaardeerd tegen de reële waarde per overnamedatum. Een eventueel minderheidsbelang wordt gewaardeerd op het proportionele deel van de reële waarde van de overgenomen activa en passiva. Het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de overgenomen entiteit en de reële waarde van aan de Groep toerekenbare en identificeerbare activa en verplichtingen wordt verantwoord als goodwill. Indien de verkrijgingsprijs van de overgenomen entiteit lager is dan de reële waarde van de aan de Groep toerekenbare en identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen entiteit, wordt het verschil direct verantwoord in de winst- en verliesrekening (zie onderdeel 2.7).

Intercompanytransacties, balansposten en ongerealiseerde resultaten op transacties tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen worden niet geëlimineerd als de transactie aantoont dat sprake is van een bijzondere waardevermindering van een actief. Waar noodzakelijk worden waarderingsgrondslagen van dochterondernemingen in lijn gebracht met die van de Groep.

2.2.2 Joint ventures

Ingeval er sprake is van een deelneming in een joint venture wordt de desbetreffende deelneming proportioneel geconsolideerd. Van een joint venture is sprake indien, als gevolg van een overeenkomst tot samenwerking, de zeggenschap door de deelnemers gezamenlijk wordt uitgeoefend.
De verkrijgingsprijs van het aandeel in de joint venture bestaat uit de reële waarde van de overgedragen activa, de uitgegeven eigen-vermogeninstrumenten en de verplichtingen aangegaan of overgenomen op de transactiedatum. Het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van het aandeel in de overgenomen entiteit en de reële waarde van aan de Groep toerekenbare en identificeerbare activa en verplichtingen wordt verantwoord als goodwill. Indien de verkrijgingsprijs van de overgenomen entiteit lager is dan de reële waarde van de aan de Groep toerekenbare en identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen entiteit, wordt het verschil direct verantwoord in de winst- en verliesrekening (zie onderdeel 2.7).

Proportionele consolidatie vindt plaats vanaf de datum waarop de samenwerking effectief is geworden. Deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de samenwerking is beëindigd.

Intercompanytransacties, balansposten en ongerealiseerde resultaten op transacties tussen joint ventures en/of groepsmaatschappijen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen worden niet geëlimineerd als de transactie aantoont dat sprake is van een bijzondere waardevermindering van een actief. Waar noodzakelijk worden waarderingsgrondslagen van joint ventures in lijn gebracht met die van de Groep.

2.2.3 Geassocieerde deelnemingen

Geassocieerde deelnemingen zijn alle entiteiten waarover de Groep invloed van betekenis, doch geen beslissende zeggenschap, kan uitoefenen. Indien de Groep over 20% of meer van de stemrechten beschikt wordt de invloed van betekenis verondersteld. Bij minder dan 20% van de stemrechten vindt een beoordeling plaats. Investeringen in geassocieerde deelnemingen worden door middel van de equitymethode verantwoord; de eerste verwerking in de jaarrekening geschiedt tegen verkrijgingsprijs.

De waardering van geassocieerde deelnemingen is inclusief goodwill zoals bepaald op de overnamedatum (zie onderdeel 2.5).
Goodwill die ontstaan is bij de acquisitie van geassocieerde deelnemingen wordt opgenomen in de boekwaarde van de post geassocieerde deelnemingen. De boekwaarde van geassocieerde deelnemingen, inclusief goodwill, wordt getoetst voor bijzondere waardevermindering (zie onderdeel 2.5).
Resultaten van geassocieerde deelnemingen worden verwerkt in de winst- en verliesrekening. Het aandeel van de rechtstreekse mutaties in de reserves van een deelneming die na overnamedatum aan de Groep toerekenbaar is, wordt opgenomen in het totaalresultaat van de deelnemingen. De cumulatieve mutaties na overname worden op de verkrijgingsprijs van de deelneming gecorrigeerd. Indien het aandeel van verliezen toerekenbaar aan de Groep de verkrijgingsprijs van de deelneming (inclusief overige niet door zekerheden gedekte vorderingen) overschrijdt, worden verdere verliezen niet meer opgenomen tenzij er door de Groep zekerheden zijn gesteld ten behoeve van de deelneming dan wel dat er verplichtingen zijn aangegaan of betalingen namens de geassocieerde deelneming zijn verricht. Ongerealiseerde resultaten op transacties tussen de Groep en haar geassocieerde deelnemingen worden geëlimineerd naar rato van het belang van de Groep in de geassocieerde deelnemingen. Ongerealiseerde verliezen worden niet geëlimineerd als de transactie aantoont dat sprake is van een bijzondere waardevermindering van een actief. Waar noodzakelijk worden waarderingsgrondslagen van geassocieerde deelnemingen in lijn gebracht met die van de Groep.

2.3 Gesegmenteerde informatie

Gesegmenteerde informatie wordt verstrekt met als doel gebruikers van de jaarrekening in staat te stellen de financiële resultaten van de verschillende operationele activiteiten te evalueren.
Hierbij is een belangrijk uitgangspunt voor de informatieverstrekking de wijze waarop het management van de Groep operationele activiteiten mede stuurt. Binnen de Groep wordt in dit kader aansluiting gezocht bij de verschillende onderdelen van de Groep, welk inzicht wordt verstrekt in de gesegmenteerde informatie (paragraaf 10).

2.4 Vreemde valuta

2.4.1 Functionele en presentatievaluta

De posten in de jaarrekeningen van de groepsmaatschappijen worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de primaire economische omgeving waarin de entiteit actief is (de 'functionele valuta'). Deze geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van de Vennootschap.

2.4.2 Transacties vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta tegen de koers op de transactiedatum. Koersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van dergelijke transacties en van de omrekening per balansdatum van monetaire activa en verplichtingen die in vreemde valuta luiden, worden in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Omrekeningsverschillen van niet-monetaire posten, zoals vermogensinstrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, worden verantwoord als onderdeel van verandering in reële waarde. Omrekeningsverschillen uit niet-monetaire posten, zoals vermogensinstrumenten geclassificeerd als voor verkoop beschikbare financiële activa, worden verantwoord in de reële waardereserve in het eigen vermogen.

2.4.3 Groepsmaatschappijen

De resultaten en financiële positie van alle groepsentiteiten waarvan de functionele valuta afwijkt van de presentatievaluta, worden als volgt omgerekend naar de presentatievaluta:

> activa en verplichtingen worden omgerekend tegen de koers per balansdatum;
> baten en lasten in de winst- en verliesrekening worden omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers, bepaald op basis van het gemiddelde van de koers per 1 januari en per 31 december van het boekjaar; en
> alle hieruit voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in een aparte component van het eigen vermogen.

Bij de consolidatie worden alle valutakoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de netto-investering in buitenlandse entiteiten, verantwoord in het eigen vermogen. Indien een buitenlandse activiteit wordt verkocht, worden deze valutakoersverschillen verantwoord in de winst- en verliesrekening als onderdeel van het uit de verkoop voortvloeiende resultaat.

Goodwill en reële waardeaanpassingen die ontstaan door de verwerving van een buitenlandse entiteit worden beschouwd als activa en verplichtingen van de buitenlandse entiteit en omgerekend tegen de koers per balansdatum.

2.5 Immateriële vaste activa

Goodwill

Goodwill is het verschil tussen de verkrijgingsprijs van nieuw verworven deelnemingen en de reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen op overnamedatum. Goodwill ontstaan bij de acquisitie van dochterondernemingen of joint ventures wordt verantwoord als immaterieel actief. Goodwill inzake de acquisitie van geassocieerde deelnemingen maakt deel uit van de waardering van de geassocieerde deelneming. Goodwill wordt jaarlijks getest voor bijzondere waardeverminderingen en wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder vermindering van cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

Voor het onderkennen van een bijzondere waardevermindering wordt de goodwill toegekend aan kasstroomgenererende eenheden; een operationeel segment is een kasstroomgenererende eenheid. De allocatie is gebaseerd op de kasstroomgenererende eenheden waarvan verwacht wordt dat ze voordeel hebben van de businesscombinatie waarbij de goodwill tot stand gekomen is.
Bij verkoop van een entiteit wordt de boekwaarde van de aan de entiteit gerelateerde goodwill in het boekresultaat verwerkt.

Computersoftware

Gekochte licenties voor computersoftware worden geactiveerd op basis van verkrijgingsprijs, waaronder direct toerekenbare kosten om de software in gebruik te stellen. Op deze verkrijgingsprijs wordt afgeschreven over de economische gebruiksduur (5 jaar).

Kosten van onderhoud van computersoftware worden in de winst- en verliesrekening verantwoord zodra deze zich voordoen.

2.6 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van daarop gebaseerde afschrijvingen. De afschrijvingen worden bepaald door de aan de verschillende binnen de activa geïdentificeerde componenten toegekende geschatte gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. De gebruiksduur is geschat op:

> bedrijfsgebouwen tot 30 jaar;
> machines en installaties 5 tot 30 jaar;
> andere vaste bedrijfsmiddelen 3 tot 10 jaar.

De bedrijfsgebouwen staan op met erfpacht bezwaarde terreinen.

De restwaarden en gebruiksduur van activa worden jaarlijks op de balansdatum beoordeeld en, voor zover noodzakelijk, aangepast.

Kosten na eerste verwerking in de jaarrekening worden begrepen in de boekwaarde van het actief dan wel als afzonderlijk actief verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief naar de Groep zullen vloeien, en de kosten van het actief op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

De boekwaarde van een actief wordt onmiddellijk afgewaardeerd tot realiseerbare waarde als de realiseerbare waarde onder de boekwaarde van het actief ligt (toelichting 2.7).

Winsten en verliezen op verkoop van activa worden berekend als het verschil tussen opbrengsten en boekwaarden en worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Indien voor te vervaardigen materiële vaste activa noodzakelijkerwijs een aanmerkelijke hoeveelheid tijd nodig is om deze gebruiksklaar te maken, worden de rentekosten opgenomen in de vervaardigingsprijs.

2.7 Bijzondere waardeverminderingen van niet financiële activa

Op activa met een onbepaalde gebruiksduur wordt niet afgeschreven, maar er vindt jaarlijks een toetsing op bijzondere waardeverminderingen plaats. Voor activa waar wel op wordt afgeschreven vindt jaarlijks een beoordeling plaats of er aanwijzingen zijn dat deze activa aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn. Een bijzondere waardevermindering is het bedrag dat de boekwaarde van het actief de realiseerbare waarde te boven gaat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde van een actief, onder verrekening van verkoopkosten, en de bedrijfswaarde. Om bijzondere waardeverminderingen te kunnen bepalen worden individuele activa ingedeeld op het laagste niveau waarop kasstromen te identificeren zijn (kasstroomgenererende eenheden). Niet-financiële activa anders dan goodwill die onderhevig zijn geweest aan een bijzondere waardevermindering worden beoordeeld op een mogelijke terugneming van de bijzondere waardevermindering.

2.8 Financiële activa

De Groep classificeert financiële activa in de volgende categorieën: tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, leningen en vorderingen en voor verkoop beschikbare financiële activa. De classificatie hangt samen met het doel van de investering. Het management stelt de classificatie van investeringen vast bij eerste opname in de jaarrekening en beoordeelt deze classificatie op elk rapporteringsmoment.

Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn niet-beursgenoteerde financiële activa (niet zijnde afgeleide financiële instrumenten) met vaste of bepaalbare aflossingen. Presentatie geschiedt onder vlottende activa, behalve wanneer de vervaldatum meer dan twaalf maanden na de balansdatum ligt, in welk geval classificatie als vaste activa plaatsvindt. Leningen en vorderingen worden onder handels- en overige vorderingen in de balans opgenomen (toelichting 2.10).

2.9 Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen gemiddelde kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs is de verkrijgingsprijs. In de kostprijs is geen rente opgenomen. Opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in de normale bedrijfsuitoefening, onder aftrek van variabele verkoopkosten.

2.10 Handelsvorderingen

Handelsvorderingen worden bij de eerste verwerking in de jaarrekening opgenomen tegen reële waarde en daarna tegen de geamortiseerde kostprijs met gebruik van de effectieve-rentemethode, onder aftrek van een eventuele voorziening voor oninbaarheid. Deze voorziening wordt gevormd als er indicaties zijn voor mogelijke oninbaarheid. De voorziening bedraagt het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rente. De dotatie aan de voorziening wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt.

2.11 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct op te nemen bankdeposito's, andere zeer liquide kortetermijnbeleggingen met een oorspronkelijke looptijd van ten hoogste drie maanden of minder, en bancaire rekening-courantschulden. Rekening-courantschulden worden opgenomen onder leningen, als onderdeel van de kortlopende verplichtingen op de balans.

2.12 Latente belastingenvorderingen en -verplichtingen

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van activa en verplichtingen en de boekwaarden daarvan in de jaarrekening. Indien een latentie zou ontstaan bij de eerste verwerking in de jaarrekening van een actief of verplichting voortvloeiend uit een transactie (anders dan een bedrijfscombinatie) die noch de commerciële noch de fiscale winst (het verlies) beïnvloedt wordt deze latentie niet verwerkt. Latenties worden berekend op basis van vastgestelde belastingtarieven (en -wetten) of waartoe materieel reeds op balansdatum besloten is en die naar verwachting van toepassing zullen zijn op het moment dat de gerelateerde latente belastingvorderingen gerealiseerd worden of de latente belastingverplichtingen betaald worden.

Latente belastingvorderingen uit hoofde van verrekenbare tijdelijke verschillen en beschikbare voorwaartse verliescompensatie worden verwerkt voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen benut kunnen worden en een reële inschatting daarvan mogelijk is. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen die ontstaan op investeringen in dochterondernemingen en geassocieerde deelnemingen, tenzij de Groep in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het niet waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst zal aflopen.

2.13 Leningen o/g

Leningen o/g worden bij eerste verwerking in de jaarrekening tegen reële waarde opgenomen, onder verrekening van transactiekosten en daarna tegen geamortiseerde kostprijs. Het verschil tussen de ontvangsten (onder verrekening van transactiekosten) en de aflossingswaarde wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende de looptijd van de lening onder toepassing van de effectieve rentemethode.

Leningen worden verantwoord als kortlopende verplichtingen tenzij de Groep een onvoorwaardelijk recht heeft om afwikkeling van de verplichting tot minstens twaalf maanden na de balansdatum uit te stellen.

2.14 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wanneer de Groep een wettelijke of feitelijke verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen plaats zal vinden om aan de verplichting te voldoen en het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat. Voorzieningen voor reorganisatiekosten omvatten ook kosten voor vroegtijdige beëindiging van leaseovereenkomsten en ontslagvergoedingen. Voorzieningen voor toekomstige exploitatieverliezen worden niet in aanmerking genomen.

Indien sprake is van meerdere gelijksoortige verplichtingen wordt de waarschijnlijkheid dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden voor het afwikkelen ervan vastgesteld door deze verplichtingen als geheel te beoordelen. Een voorziening wordt opgenomen, ook als de waarschijnlijkheid van een uitstroom van middelen voor het afwikkelen van een individuele verplichting binnen deze groep klein is.

2.15 Personeelsbeloningen

a Voorziening voor personeelsbeloningen

Groepsmaatschappijen hebben verschillende pensioen-, prepensioen- en VUT-regelingen. De regelingen worden in het algemeen gefinancierd door afdrachten aan verzekeringsmaatschappijen of pensioenfondsen, gebaseerd op periodieke actuariële berekeningen. De Groep heeft zowel toegezegd-pensioenregelingen als toegezegde-bijdrageregelingen. Onder een toegezegd-pensioenregeling wordt verstaan een regeling waarbij aan de werknemers een pensioen wordt toegezegd, waarvan de hoogte afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. Bij een toegezegde-bijdrageregeling worden vastgestelde premies betaald aan een bedrijfstakpensioenfonds of verzekeringsmaatschappij.

Bij de toegezegde-bijdrageregeling heeft de Groep geen wettelijke of feitelijke verplichting om aanvullende premies te betalen indien het fonds of de maatschappij onvoldoende middelen heeft om huidige of toekomstige pensioenen te betalen.

De in de balans opgenomen verplichting voor toegezegd-pensioenregelingen is de contante waarde van de brutoverplichting van toegezegd-pensioenregelingen op de balansdatum, minus de reële waarde van fondsbeleggingen. Hiermee worden verrekend de niet-verwerkte actuariële winsten en verliezen en nog niet opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd. Jaarlijks wordt de verplichting voor toegezegd-pensioenregelingen berekend door onafhankelijke actuarissen met gebruik van de 'projected unit credit'-methode. De contante waarde van de verplichting voor toegezegd-pensioenregelingen wordt berekend door het contant maken van geschatte toekomstige uitstromen van kasgelden. Daarbij wordt uitgegaan van rentetarieven die gelden voor hoge kwaliteit ondernemingsobligaties, die zijn uitgegeven in dezelfde valuta als waarin de pensioenen betaald zullen worden, en die een looptijd hebben die ongeveer gelijk is aan de looptijd van de gerelateerde pensioenverplichting.

Actuariële winsten en verliezen worden verantwoord voor het deel dat groter is dan het hoogste bedrag van 10% van de brutoverplichting of 10% van de reële waarde van de fondsbeleggingen ('bandbreedtebenadering'). Het saldo buiten de 10%-bandbreedte wordt verantwoord over de verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de medewerkers.

Actuariële winsten en verliezen die het gevolg zijn van wijzigingen in actuariële veronderstellingen worden ten gunste of ten laste van het resultaat gebracht gedurende de verwachte, gemiddelde toekomstige dienstjaren van de betreffende personeelsleden.

De nog niet verwerkte pensioenkosten van de verstreken diensttijd worden direct verwerkt in de winst- en verliesrekening, tenzij de wijzigingen in de pensioenregeling afhankelijk zijn van het in dienst blijven voor een bepaalde periode (de wachtperiode). In dit geval worden de lasten over verstreken diensttijd lineair verwerkt gedurende de wachtperiode.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de Groep op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de Groep geen verdere verplichtingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten op het moment dat deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als een actief indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

b Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn onder meer jubileumuitkeringen. De verwachte kosten van deze beloningen worden toegerekend aan de periode van het dienstverband, waarbij dezelfde waarderingsmethode wordt gebruikt als voor de toegezegd-pensioenregelingen. Actuariële winsten en verliezen die voortvloeien uit ervaringsaanpassingen en veranderde actuariële veronderstellingen, worden ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

c Beloning op basis van aandelen

De Groep heeft een aandelenoptieplan voor enkele van haar personeelsleden. De reële waarde van de door personeelsleden geleverde diensten in ruil voor het toekennen van de opties wordt verwerkt als een last. Het totaal als last te nemen bedrag gedurende de wachtperiode wordt vastgesteld als de reële waarde van de toegekende opties. Jaarlijks, per de balansdatum, worden schattingen van het aantal opties dat uitgeoefend zal worden herzien. Eventuele gevolgen van wijzigingen in de oorspronkelijke schattingen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt, met overeenkomstige aanpassingen in het eigen vermogen gedurende de resterende wachtperiode. Zodra opties worden uitgeoefend, worden óf eigen aandelen ingekocht en/óf wordt het geplaatste kapitaal uitgebreid door het met de uitoefening van de opties gemoeide aantal aandelen uit te geven.

2.16 Dividenduitkeringen

Dividenduitkeringen aan de aandeelhouders van de Vennootschap worden in de enkelvoudige jaarrekening als een verplichting verwerkt vanaf het moment dat de aandeelhouders hebben besloten tot een dividenduitkering.

2.17 Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden bepaald als de reële waarde van de te ontvangen tegenprestatie bij verkoop van goederen en levering van diensten, onder aftrek van over de omzet geheven belastingen, kortingen en dergelijke, en na eliminatie van onderlinge transacties tussen dochtermaatschappijen en joint ventures (proportioneel). Opbrengsten worden als volgt verantwoord:

a Leveren van diensten

Opbrengsten uit dienstverlening worden verantwoord in de periode waarin de diensten verricht worden, naar rato van de geleverde prestaties, rekening houdend met nog te verrichten diensten.

b Rentebaten

Rentebaten worden tijdsevenredig verantwoord onder toepassing van de effectieve rentemethode. Indien bij een vordering sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt de boekwaarde verlaagd tot de realiseerbare waarde. Deze wordt berekend op basis van de geschatte toekomstige kasstroom, contant gemaakt tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het instrument. De vrijval van disagio als rentebaten wordt in deze situatie voortgezet. Rentebaten op leningen met bijzondere waardeverminderingen worden verantwoord wanneer deze gerealiseerd zijn.

c Dividendopbrengsten

Dividendopbrengsten worden verantwoord op het moment dat het recht op dividend is verkregen.

2.18 Operationele leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom niet bij de Groep ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekeninghoudend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening naar rato van de looptijd van het contract.

2.19 Financial leasing

De Groep least een deel van het machinepark; hierbij heeft de Groep grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa. Deze activa worden geactiveerd in de balans op het tijdstip van het aangaan van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent, gebaseerd op een vast rentepercentage. De leaseverplichtingen worden exclusief de rentevergoeding opgenomen onder de langlopende schulden. De rentecomponent in de leasetermijnen wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening. De relevante activa worden afgeschreven over de resterende economische levensduur of, indien korter, de leasetermijn.

2.20 Financiële instrumenten

H.E.S. Beheer N.V. past hedge accounting toe. Op het moment van aangaan van een hedge relatie, wordt dit door de vennootschap gedocumenteerd. De vennootschap stelt middels een test jaarlijks de effectiviteit van de hedge relatie vast. Dit kan gebeuren door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge instrument met die van de afgedekte positie, of door het vergelijken van de verandering in reële waarde van het hedge-instrument en de afgedekte positie.

Bij het toepassen van kasstroomhedge-accounting wordt het effectieve deel van de herwaardering van het hedge-instrument rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt (in de kasstroomhedgereserve). Op het moment dat de resultaten van de afgedekte positie in de winst- en verliesrekening worden verwerkt, wordt het daaraan gerelateerde resultaat uit het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening overgebracht en op dezelfde regel in de winst- en verliesrekening verantwoord. H.E.S. Beheer N.V. past kasstroomhedge-accounting toe voor de renteswaps die ervoor zorgen dat bepaalde variabel rentende schulden worden omgezet in vast rentende leningen. Een eventueel ineffectief deel van de waardeverandering van de renteswaps wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

2.21 Resultaat per aandeel

Het resultaat per aandeel is berekend door het nettoresultaat te delen door het gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen gedurende het boekjaar.

Bij de berekening van het verwaterde nettoresultaat per aandeel wordt het gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen aangepast voor het effect van de nog niet uitgeoefende opties onder de aandelenoptieplannen.

3 GRONDSLAGEN VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Onder geldmiddelen worden verstaan de liquide middelen. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstromen uit financieringsactiviteiten.

4 FINANCIEEL RISICOBEHEER

4.1 Financiële risicofactoren

Door haar activiteiten is de Groep onderhevig aan verschillende financiële risico's: marktrisico (waaronder prijsrisico, interestrisico en valutarisico), kredietrisico, liquiditeitsrisico, kasstroomrenterisico. En risico ten aanzien van belastingen, waaronder kolenbelasting.

4.1.1 Marktrisico

Valutarisico

De activiteiten van de Groep worden in euro's gewaardeerd en betaald. Alleen voor de activiteit in Engeland wordt met Engelse ponden gerekend. Aangezien dit onderdeel van H.E.S. Beheer N.V. slechts een klein onderdeel vormt van het geheel wordt dit risico als gering beschouwd. De vestiging in Engeland werkt zelfstandig en zowel de uitgaven als de opbrengsten worden in Engelse ponden afgerekend.

Bij een wijziging van de koersverhouding tussen de euro en het Engelse pond van € 0,10 heeft dit op het resultaat na belastingen van de Groep een effect van slechts 70 positief/negatief (2010: 89). Het effect op het eigen vermogen bedraagt 481 (2010: 471).

Prijsrisico

De Groep heeft geen activa voor verkoop en commodity-handel en loopt derhalve geen prijsrisico hierover.

Interestrisico

De Groep spreidt haar risico's als gevolg van rentefluctuaties door zowel vastrentende leningen als leningen met variabele rente aan te houden. Er zijn beperkte activa die rentedragend zijn. Er zijn enkele renteswaps binnen de Groep afgesloten welke volledig ter dekking van bestaande leningfaciliteiten zijn afgesloten.
Hierdoor wordt het renterisico op variabele rente afgedekt, waardoor er sprake is van een vaste rente op middellange termijn. Alhoewel deze swaps voor volledige afdekking van het renterisico op variabele rente zorgen, resulteren ze onder IFRS als gevolg van toepassing van hedge accounting wel in fluctuaties in het eigen vermogen van H.E.S. Beheer N.V. welke worden verantwoord via het totaalresultaat over 2011.

Een stijging van het rentepercentage van schulden aan kredietinstellingen met 0,1% resulteert in een daling van het brutogroepsresultaat met 3 (2010: 19).

4.1.2 Kredietrisico

De Groep heeft geen significante concentraties van kredietrisico. De Groep maakt gebruik van kredietfaciliteiten bij verschillende banken. Voor zover noodzakelijk worden nadere zekerheden verstrekt aan de banken voor beschikbare kredietfaciliteiten.

4.1.3 Liquiditeitsrisico

Adequate liquiditeitsrisicobeheersing houdt in het aanhouden van voldoende liquide middelen en de beschikbaarheid van financiering door middel van toegezegde kredietfaciliteiten. In verband met de dynamiek van de bedrijfsactiviteiten wordt gestreefd naar flexibiliteit in financiering door het beschikbaar houden van kredietfaciliteiten. Decentraal worden deze risico's beoordeeld en worden er beheersingsmaatregelen getroffen.

4.1.4 Kasstroomrisico

Omdat de Groep geen belangrijke rentedragende activa buiten de Groep heeft, hebben fluctuaties in de marktrente geen belangrijke invloed op het resultaat en op de kasstromen uit operationele activiteiten.
De Groep loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (voornamelijk onder financiële vaste activa en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt de Groep risico ten aanzien van toekomstige kasstromen, met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt de groep risico's over de marktwaarde.

4.1.5 Kapitaalrisicobeheer

De doelen van de Groep op dit punt betreffen het veiligstellen van het vermogen van de Groep, op basis van going concern de activiteiten te continueren en uit te breiden om opbrengsten voor aandeelhouders en andere belanghebbenden te verkrijgen en de optimale kapitaalsstructuur te handhaven om kosten van kapitaal te verkleinen.
Een belangrijke ratio hiertoe is de solvabiliteitsratio. Per 31 december 2011 bedroeg deze 53,0% (ultimo 2010: 65,4%).

5 BELANGRIJKSTE SCHATTINGEN EN BEOORDELINGEN IN DE JAARREKENING

Schattingen en beoordelingen zijn gebaseerd op in het verleden opgedane ervaringen en andere factoren, waaronder ook verwachtingen over toekomstige gebeurtenissen zoals deze zich, naar de huidige stand van zaken, redelijkerwijs kunnen voordoen. Schattingen en beoordelingen worden continu geëvalueerd.

De reële waarde van vorderingen is bepaald door individuele inschatting van de reële waarde gebaseerd op de ervaringen uit het verleden met betrokken klanten en de ouderdom van de openstaande vorderingen.
Voor alle overige financiële instrumenten is dezelfde methode van individuele benadering gehanteerd.

5.1 Belangrijkste schattingen en aannames in de jaarrekening

De Groep maakt schattingen en doet veronderstellingen over toekomstige ontwikkelingen. Schattingen zullen, per definitie, zelden gelijk zijn aan de werkelijke uitkomsten.
De belangrijkste schattingen in deze jaarrekening hebben betrekking op de afschrijvingstermijn van vaste activa, de uitgangspunten bij het bepalen van de marktwaarde van de activa, de voorziening voor personeelsbeloningen en de waardering van de latente belastingvorderingen. Voor een nadere toelichting omtrent deze schattingen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

5.2 Kritische uitgangspunten bij het toepassen van waarderingsgrondslagen

De meest kritische uitgangspunten bij het toepassen van waarderingsgrondslagen zijn reeds genoemd in de belangrijkste schattingen en aannames in de jaarrekening (zie toelichting 5.1) en de genoemde actuariële uitgangspunten met betrekking tot de toepassing van IAS 19 zoals genoemd in toelichting 25.

6 GESEGMENTEERDE INFORMATIE

Zie toelichting bij de winst- en verliesrekening.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Alle bedragen luiden in € 1.000 tenzij anders vermeld

1 OMZET

De omzet werd vrijwel geheel behaald met de op- en overslag en het bewerken van bulkgoederen.

2 PERSONEELSBELONINGEN

	2011	2010
Lonen en salarissen	**18.049**	17.347
Sociale lasten	**3.036**	2.518
Pensioenlasten toegezegde-bijdrageregeling	**1.471**	1.273
Pensioenlasten toegezegd-pensioenregelingen (toelichting 24)	**511**	910
Aandelenopties toegekend aan bestuurders en overig personeel	**134**	103
Totaal	**23.201**	22.151

3 OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

	2011	2010
Elektra en gasolie	**3.496**	3.687
Huren en onderhoud	**5.877**	5.593
Kantoor- en administratiekosten	**429**	564
Assurantie	**1.430**	1.483
Accountants- en advieskosten	**933**	1.106
Overige	**2.598**	3.311
Totaal	**14.763**	15.744

Accountantskosten

In het boekjaar is een bedrag ad 119 (2010: 114) aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht in verband met accountantscontrolewerkzaamheden verricht door de accountantsorganisatie die de controle bij HES en haar 100% dochterbedrijven uitvoert (PricewaterhouseCoopers). Voor overige werkzaamheden is door PricewaterhouseCoopers 98 in rekening gebracht (2010: 191).

4 OVERIGE RENTEBATEN

	2011	2010
Banken	15	127
Uitgegeven leningen	180	302
Overige rentebaten	1	38
Totaal	**196**	467

5 FINANCIERINGSKOSTEN

	2011	2010
Overige rentelasten	214	283
Totaal	**214**	283

6 BELASTINGEN

	2011	2010
Nominaal belastingtarief in Nederland 25% (2010: 25,5%)	6.501	6.090
Afwijkende tarieven buitenland	35	95
Vrijgesteld resultaat deelnemingen	– 3.307	– 2.720
Compensatie van winsten met verliezen uit verleden	– 1.627	– 1.518
Verliezen boekjaar die niet geactiveerd worden	62	68
Totaal	**1.664**	2.015
Effectieve belastingdruk	6,3%	8,4%

Voor een toelichting op de compensabele verliezen van de Groep wordt verwezen naar pagina 97.

De direct verantwoorde vennootschapsbelastinglast en de vennootschapsbelastinglast via het niet-geconsolideerde deel van de deelnemingen vormen tezamen de volgende belastingdruk:

	2011	2010
Directe vennootschapsbelastinglast	**1.664**	2.015
Vennootschapsbelastinglast niet-geconsolideerde deel van de deelnemingen	**4.401**	4.199
Totaal	**6.065**	6.214
Effectieve belastingdruk	**19,9%**	22,1%

7 KOERSVERSCHILLEN

Door de omrekening van H.E.S. UK van Engelse ponden naar euro's voor de posten in de winst- en verliesrekening (tegen gemiddelde koers) en de activa en verplichtingen (tegen koers per balansdatum) ontstaan koersverschillen, welke via het totaal inkomenscomponenten ten gunste of ten laste van de reserve koersverschillen worden gebracht.

8 GENORMALISEERD RESULTAAT

Met het genormaliseerd resultaat na belastingen wordt hier bedoeld het nettoresultaat waaruit materiële posten, die een bijzonder karakter hebben, zijn geëlimineerd.
De aanpassingen om tot een genormaliseerd resultaat te komen zijn als volgt samen te vatten:

	2011	2010
Nettoresultaat	**24.339**	21.867
Bijzondere deelnemingsresultaten	–	–
Waardeverandering vaste activa	–	–
	–	–
Genormaliseerd nettoresultaat	**24.339**	21.867

9 NETTORESULTAAT PER AANDEEL

	2011	2010
Nettoresultaat (in €)	24.339.000	21.867.000
Gewogen gemiddeld aantal aandelen	8.752.136	8.752.136
Nettoresultaat per aandeel (in €)	2,78	2,50
Gewogen gemiddeld aantal aandelen aangepast voor het effect van de nog niet uitgeoefende optierechten	8.800.886	8.800.886
Verwaterd resultaat per aandeel (in €)	2,77	2,49

10 GESEGMENTEERDE INFORMATIE

De Groep is een houdstermaatschappij van stuwadoorsbedrijven. Het management van de Groep gebruikt voor haar sturing en beoordeling van de onderdelen van de Groep mede de (genormaliseerde) resultaten van de verschillende onderdelen van de Groep.
De samengevatte resultaten van onderdelen van de Groep zijn als volgt weer te geven:

2011	European Bulk Services (E.B.S.) B.V. 100%	H.E.S. UK Limited 100%	OBA Group B.V. 66,67%	OVET Holding B.V. 33,30%	EMO/ EKOM 31%	Overige	Eliminaties	Totaal resultaat-overzicht
Netto-omzet	42.998	5.051	35.811	11.571	45.187	3.268	– 515	143.371
Afschrijvingen	2.895	498	3.737	793	3.510	160		11.593
Som der overige bedrijfslasten	33.283	3.390	24.746	8.286	28.250	3.764	– 515	101.204
Bedrijfsresultaat	6.820	1.163	7.328	2.492	13.427	– 656	–	30.574
Financiële baten en lasten	93	– 17	– 90	– 27	– 101	– 28		– 170
Resultaat voor belastingen	6.913	1.146	7.238	2.465	13.326	– 684	–	30.404
Belastingen genormaliseerd resultaat	–	– 321	– 1.790	– 617	– 3.337	–		– 6.065
Genormaliseerd nettoresultaat	6.913	825	5.448	1.848	9.989	– 684	–	24.339
Bijzondere resultaten na belastingen	–	–	–	–	–	–	–	–
Nettoresultaat	6.913	825	5.448	1.848	9.989	– 684	–	24.339

[Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening]

Alle bedragen luiden in € 1.000 tenzij anders vermeld

2010	European Bulk Services (E.B.S.) B.V. 100%	H.E.S. UK Limited 100%	OBA Group B.V. 66,67%	OVET Holding B.V. 33,30%	EMO/ EKOM 31%	Overige	Eliminaties	Totaal resultaat-overzicht
Netto-omzet	40.965	5.687	35.458	11.859	41.519	3.039	– 1.356	137.171
Afschrijvingen	3.280	588	3.366	668	3.070	219		11.191
Som der overige bedrijfslasten	31.783	3.590	23.922	8.315	26.771	4.830	– 987	98.224
Bedrijfsresultaat	5.902	1.509	8.170	2.876	11.678	– 2.010	– 369	27.756
Financiële baten en lasten	50	– 20	– 103	– 35	– 169	233	369	325
Resultaat voor belastingen	5.952	1.489	8.067	2.841	11.509	– 1.777	–	28.081
Belastingen genormaliseerd resultaat	–	– 474	– 2.055	– 737	– 2.948	–	–	– 6.214
Genormaliseerd nettoresultaat	5.952	1.015	6.012	2.104	8.561	– 1.777	–	21.867
Bijzondere resultaten na belastingen	–	–	–	–	–	–	–	–
Nettoresultaat	5.952	1.015	6.012	2.104	8.561	– 1.777	–	21.867

In de bovenstaande overzichten zijn de resultaten van de deelnemingen weergegeven, rekening houdend met het economisch belang van de Groep in de verschillende deelnemingen. Hierdoor zijn de resultaten van OBA GROUP B.V. weergegeven voor 66,67%, aangezien OVET Holding B.V. 50% van de aandelen van OBA GROUP B.V. houdt en H.E.S. Beheer N.V. 33,33% van de aandelen van OVET Holding B.V. In het overzicht van OVET Holding B.V. is het aandeel in het resultaat van OBA GROUP B.V. daartoe geëlimineerd.
Aangezien ook de minderheidsdeelnemingen OVET Holding B.V. en EMO/EKOM onderdeel zijn van de economische belangen van de Groep zijn ook deze deelnemingen apart opgenomen in het overzicht.
In de bovenstaande overzichten zijn de deelnemingen die minder dan 5% van de totale omzet vormen samengevoegd.
Het genormaliseerde resultaat betreft nettoresultaat waaruit materiële posten die een bijzonder karakter hebben zijn geëlimineerd.
In de bijzondere resultaten na belastingen zijn de belastingen direct verwerkt in het genoemde bedrag.

De aansluiting kan als volgt worden weergegeven:

2011	Resultaat-overzicht	Eliminatie Ovet Holding en EMO/EKOM	Eliminatie OBA 16,67%	Eliminaties overig	V&W geconsolideerd
Netto-omzet	143.371	– 56.758	– 8.953	456	78.116
Afschrijvingen	11.593	– 4.303	– 935		6.355
Som der bedrijfslasten	101.204	– 36.536	– 6.161	456	58.963
Bedrijfsresultaat	30.574	– 15.919	– 1.857	–	12.798
Financiële baten en lasten	– 170	128	24		– 18
Aandeel in resultaat deelnemingen	–	11.837	1.386		13.223
Resultaat voor belastingen	30.404	– 3.954	– 447	–	26.003
Belastingen genormaliseerd resultaat	– 6.065	3.954	447		– 1.664
Genormaliseerd nettoresultaat	24.339	–	–	–	24.339
Bijzondere resultaten na belastingen	–	–	–	–	–
Belastingen bijzondere resultaten	–	–	–	–	–
Nettoresultaat	24.339	–	–	–	24.339

Alle bedragen luiden in € 1.000 tenzij anders vermeld

2010	Resultaat-overzicht	Eliminatie Ovet Holding en EMO/EKOM	Eliminatie OBA 16,67%	Eliminaties overig	V&W geconsolideerd
Netto-omzet	137.171	– 53.377	– 8.823	854	75.825
Afschrijvingen	11.191	– 3.738	– 841		6.612
Som der bedrijfslasten	98.224	– 35.086	– 5.900	485	57.723
Bedrijfsresultaat	27.756	– 14.553	– 2.082	369	11.490
Financiële baten en lasten	325	204	24	– 369	184
Aandeel in resultaat deelnemingen	–	10.665	1.543		12.208
Resultaat voor belastingen	28.081	– 3.684	– 515	–	23.882
Belastingen genormaliseerd resultaat	– 6.214	3.684	515		– 2.015
Genormaliseerd nettoresultaat	21.867	–	–	–	21.867
Bijzondere resultaten na belastingen	–	–	–	–	–
Belastingen bijzondere resultaten	–	–	–	–	–
Nettoresultaat	21.867	–	–	–	21.867

Per 31 december 2011 bedraagt de boekwaarde van in het buitenland geïnvesteerde vaste activa € 6,6 miljoen (2010: € 6,4 miljoen).

11 PARTICIPATIES IN JOINT VENTURES

De Vennootschap heeft 50% directe belangen in OBA GROUP B.V., Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V. en Botlek Tank Terminal B.V. De onderstaande bedragen vormen het belang van 50% van het groepsaandeel in de activa en verplichtingen, omzet en resultaten van deze vennootschappen. Deze bedragen zijn begrepen in de geconsolideerde balans en resultatenrekening:

	2011	2010
ACTIVA		
Vaste activa	**60.393**	41.621
Vlottende activa	**11.201**	7.307
VERPLICHTINGEN		
Langlopende verplichtingen	**41.695**	21.375
Kortlopende verplichtingen	**11.346**	10.335
Netto activa	**18.553**	17.218
Opbrengsten	**29.992**	29.478
Kosten	**25.807**	24.851
Nettoresultaat	**4.185**	4.627

Het proportioneel aandeel in de niet uit de balans blijkende verplichtingen kan als volgt worden weergegeven:

De investeringsverplichtingen per 31 december 2011 bedragen € 5,4 miljoen (2010: € 21,3 miljoen).

Langlopende huurverplichtingen zijn aangegaan voor terreinen, havens en kades met diverse looptijden als volgt:

	Jaarlijkse verplichting	
LOOPTIJD	**2011**	**2010**
Tot 31 december 2012	**116**	74
Tot 31 december 2013	**–**	227
Tot 31 december 2016	**243**	242
Tot 1 januari 2027	**910**	891
Tot 31 december 2029	**249**	246
Tot 31 december 2035	**177**	–
Totaal	**1.695**	1.680

De huren zijn alle geïndexeerd.

In 2011 is in de winst- en verliesrekening een totaalbedrag voor huur en lease, inclusief terreinen en havens, verwerkt van 1.694.

Voor werknemers geboren tussen 1942 en 1949 geldt een vervroegde uittredingsregeling. Daartoe betaalt OBA GROUP B.V. 115 per jaar, uiterlijk tot 2014. Tot en met 30 juni 2012 is een premieholiday ingesteld.

12 TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Deze toelichting ziet op verbonden partijen anders dan geconsolideerde ondernemingen.

Verbonden partijen waarmee transacties plaatsvonden waren uitsluitend deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid.

Er is in beperkte mate sprake van werk voor deelnemingen en uitbesteed werk aan deelnemingen. Voor zover dit het geval is, geschiedt dit tegen marktconforme voorwaarden. Onder de netto-omzet is hiervoor begrepen 971 (2010: 983) en onder de kosten uitbesteed werk 233 (2010: 1.251).

In de rentebaten is een bedrag van 202 (2010: 139) begrepen inzake rente op leningen aan deelnemingen.
In de rentelasten is een bedrag van nihil (2010: nihil) begrepen voor rente op leningen van deelnemingen.

13 AANTAL PERSONEELSLEDEN

Het gemiddeld aantal personeelsleden gedurende het verslagjaar gemeten in hele dienstjaren was 285 (2010: 285). Hierin is het aantal van de proportioneel geconsolideerde maatschappijen naar rato van het deelnemingspercentage meegenomen (2011: 84 – 2010: 82). Een nadere onderverdeling is als volgt:

	Geheel geconsolideerd	Proportioneel geconsolideerd	Totaal
Directie	5	2	7
Technische dienst	33	17	50
Stuwadoors	143	54	197
Staffunctionarissen	20	11	31
	201	84	285

14 BEZOLDIGING BESTUURDER

Aan bezoldiging van de bestuurder drs. H. Sliep (tevens aangemerkt als key-management) is in het boekjaar een bedrag van 392 (2010: 373) ten laste van het resultaat van de Vennootschap gekomen, waarvan brutosalaris 208 (2010: 193), pensioen- en sociale lasten van 36 (2010: 33) en bonusbetalingen van 120 (2010: 120). Daarnaast is een bedrag ad 103 (2010: 79) ten laste van het resultaat gebracht zijnde de aan het boekjaar toegerekende waarde van de toegekende opties (2011: 12.500 – 2010: 12.500 opties). De opties zijn nader toegelicht in de toelichting op de geconsolideerde balans (paragraaf 21). De bonusbetalingen zijn gebaseerd op het bereiken van vooraf bepaalde kwantitatieve en kwalitatieve doelen alsmede van de totale geleverde prestatie. De evaluatie van het bereiken van de doelstellingen voor 2011 vindt plaats in het eerste kwartaal van 2012. De uitkomst hiervan is niet in de cijfers verwerkt.

15 BEZOLDIGING COMMISSARISSEN

Aan bezoldiging van commissarissen is in het boekjaar een bedrag van 111 (2010: 74) ten laste van het resultaat van de Vennootschap gekomen. De bezoldiging per commissaris is als volgt:

	2011	2010
Mr. J.P. Peterson	27	23
Drs. W. Cordia	23	17
Mr. S.W.A. Lak	23	17
F. Tielrooij	23	17
B. Vree	15	–
	111	74

16 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	Overige	Goodwill
Stand 1 januari 2010		
Aanschafwaarde	1.585	1.555
Cumulatieve waardevermindering en amortisaties	– 1.475	–
	110	1.555
Mutatie in de boekwaarde:		
> Investeringen	120	–
> Desinvesteringen	– 9	
> Koersverschillen	1	–
> Amortisatie	– 91	–
	21	–
Stand 1 januari 2011		
Aanschafwaarde	**1.362**	**1.555**
Cumulatieve waardevermindering en amortisaties	**– 1.231**	**–**
	131	**1.555**
Mutatie in de boekwaarde:		
> Investeringen	**48**	
> Desinvesteringen	**–**	
> Koersverschillen	**1**	
> Amortisatie	**– 80**	
	– 31	**–**
Stand 31 december 2011		
Aanschafwaarde	**1.413**	**1.555**
Cumulatieve waardevermindering en amortisaties	**– 1.313**	**–**
	100	**1.555**

In 2008 is, om te komen tot een joint venture in Botlek Tank Terminal B.V., het aandeel in deze onderneming uitgebreid tot 50%. Deze joint venture geeft de onderneming de kans om te investeren in een natte bulkterminal. De onderneming schat de netto reële waarde van de locatie, op basis van bij de vennootschap bekende transacties, als voldoende om de goodwill te blijven activeren.

17 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs-gebouwen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Vaste bedrijfs-middelen in uitvoering	Totaal
Stand 1 januari 2010					
Aanschafwaarde	59.759	164.813	6.979	7.526	239.077
Cumulatieve waarde-verminderingen en afschrijvingen	– 47.721	– 139.761	– 4.544	–	– 192.026
	12.038	25.052	2.435	7.526	47.051
Mutaties in de boekwaarde:					
> Investeringen	446	11.739	1.142	15.798	29.125
> Desinvesteringen	–	– 399	– 12	–	– 411
> Koersverschillen	250	15	18	–	283
> Afschrijvingen	– 1.309	– 4.345	– 867	–	– 6.521
	– 613	7.010	281	15.798	22.476
Stand 1 januari 2011					
Aanschafwaarde	**60.604**	**174.987**	**7.886**	**23.324**	**266.801**
Cumulatieve waarde-verminderingen en afschrijvingen	**– 49.179**	**– 142.925**	**– 5.170**	**–**	**– 197.274**
	11.425	**32.062**	**2.716**	**23.324**	**69.527**
Mutaties in de boekwaarde:					
> Investeringen	**2.930**	**5.560**	**623**	**19.585**	**28.698**
> Desinvesteringen	**–**	**–**	**– 218**		**– 218**
> Koersverschillen	**130**	**7**	**11**		**148**
> Afschrijvingen	**– 1.088**	**– 4.325**	**– 862**		**– 6.275**
	1.972	**1.242**	**– 446**	**19.585**	**22.353**

	Bedrijfs-gebouwen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Vaste bedrijfs-middelen in uitvoering	Totaal
Stand 31 december 2011					
Aanschafwaarde	63.773	171.093	7.440	42.909	285.215
Cumulatieve waarde-verminderingen en afschrijvingen	– 50.376	– 137.789	– 5.170		– 193.335
	13.397	33.304	2.270	42.909	91.880

Diverse materiële vaste activa met een boekwaarde van in totaal 68.740 zijn als zekerheid gesteld voor schulden aan banken. Voor nadere gegevens op dit punt wordt verwezen naar de toelichting op de zekerheden voor de lang- en kortlopende schulden aan kredietinstellingen.

Bedrijfsgebouwen staan op terreinen in huur of erfpacht. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar punt 31 (niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen).

De boekwaarden van activa onder financiële leasing zijn als volgt:

	2011	2010
Bedrijfsgebouwen	–	–
Machines en installaties	1.440	1.806
Totaal	1.440	1.806

In de winst- en verliesrekening zijn operationele leasebetalingen verwerkt van 707 (2010: 663) en 4.822 (2010: 4.476) met betrekking tot machines respectievelijk terreinen.

18 GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Het verloop in de geassocieerde deelnemingen is als volgt:

	2011	2010
Stand op 1 januari	39.789	34.025
Investeringen	25.500	–
Correctie beginsaldo		191
Aandeel in resultaat	13.223	12.208
Ontvangen dividend	– 8.466	– 6.635
Stand op 31 december	70.046	39.789

Op 29 december 2011 is een 19,0%-belang in ATIC Services S.A. met een kostprijs van 25.500 (inclusief direct toerekenbare kosten) overgenomen en gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.
Voor 2011 is geen resultaat in deze deelneming verantwoord, aangezien de deelneming op de voorlaatste werkdag van 2011 is aangekocht.

Het aandeel van de Groep in de resultaten van haar geassocieerde deelnemingen en het aandeel in de activa (exclusief ATIC) is als volgt:

NAAM	Activa	Verplichtingen	Reserves	Omzet	Winst/ (verlies)	Aandeel
2011						
Ovet Holding B.V.	17.143	3.255	13.888	11.571	3.223	33,3%
Europees Massagoed Overslagbedrijf (EMO) B.V. en Erts- en Kolen Overslagbedrijf Maasvlakte (EKOM) B.V.	48.538	21.662	26.876	45.187	9.987	31,0%
Overige deelnemingen[1]	99	46	53	71	13	
Totaal	65.780	24.963	40.817	56.829	13.223	
2010						
Ovet Holding B.V.	17.619	4.309	13.310	11.859	3.626	33,3%
Europees Massagoed Overslagbedrijf (EMO) B.V. en Erts- en Kolen Overslagbedrijf Maasvlakte (EKOM) B.V.	41.262	18.459	22.803	41.519	8.561	31,0%
Overige deelnemingen	110	72	38	71	21	
Totaal	58.991	22.840	36.151	53.449	12.208	

[1] Op basis van voorlopige cijfers.

19 VORDERINGEN OP DEELNEMINGEN

	2011	2010
Stand op 1 januari	4.003	512
Verstrekte leningen	350	3.511
Aflossingen	– 20	– 20
Stand op 31 december	4.333	4.003

Van de vorderingen op geassocieerde deelnemingen is 4.285 (2010: 3.935) achtergesteld bij de schulden aan de kredietinstellingen van die deelnemingen.

Het effectieve rentepercentage van de vorderingen per 31 december 2011 bedraagt 5,0% (2010: 5,0%).

Voor een analyse van de ouderdom van de vorderingen wordt verwezen naar punt 20 van de toelichting.

20 VORDERINGEN

De reële waarden van de vorderingen wijken niet in materieel opzicht af van de gepresenteerde boekwaarden.

Vorderingen zijn als volgt naar ouderdom te specificeren:

	0 – 1 mnd	1 – 3 mnd	3 – 6 mnd	> 6 mnd	Totaal
2011					
Handelsdebiteuren	7.803	2.533	467	4	10.807
Langlopende vorderingen op deelnemingen	–	–	–	4.333	4.333
Kortlopende vorderingen op deelnemingen	405	118	25	3	551
Overige vorderingen en overlopende activa	546	1.517	298	139	2.500
Voorziening oninbaarheid	–	–	– 69	–	– 69
Totaal	8.754	4.168	721	4.479	18.122

	0 – 1 mnd	1 – 3 mnd	3 – 6 mnd	> 6 mnd	Totaal
2010					
Handelsdebiteuren	4.409	5.677	951	351	11.388
Langlopende vorderingen op deelnemingen	5	–	–	3.998	4.003
Kortlopende vorderingen op deelnemingen	82	129	–	147	358
Overige vorderingen en overlopende activa	1.006	728	120	26	1.880
Voorziening oninbaarheid		–	– 20	– 144	– 164
Totaal	5.502	6.534	1.051	4.378	17.465

De gemiddelde contractuele betalingstermijn bedraagt circa dertig dagen. Dit impliceert dat bij vorderingen tot dertig dagen de betalingstermijn niet wordt overschreden. Vorderingen die minder dan zes maanden de betalingstermijn hebben overschreden, worden in principe niet verondersteld onderhevig te zijn aan een impairment, omwille van het feit dat met deze afnemers reeds lang bestaande relaties bestaan, waar in het verleden niet is gebleken dat vorderingen niet geïnd konden worden.
Vorderingen worden individueel door het management beoordeeld en indien vorderingen beperkt inbaar worden geacht worden deze (gedeeltelijk) voorzien.

Het verloop van de afwaardering van vorderingen kan als volgt worden weergegeven:

	2011	2010
Stand 1 januari	**164**	268
Toevoeging	**44**	– 91
Onttrekking	**– 139**	– 13
Saldo 31 december	**69**	164

In de vorderingen is een bedrag van 382 begrepen dat in Britse ponden luidt. De overige vorderingen zijn alle gefactureerd in euro's.

Voor een toelichting op de als zekerheid aan banken verstrekte vorderingen wordt verwezen naar punt 30 van de toelichting.

Alle bedragen luiden in € 1.000 tenzij anders vermeld

21 AAN AANDEELHOUDERS TOEWIJSBAAR VERMOGEN

	Geplaatst en gestort aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Share based payments	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
PER 1 JANUARI 2010	8.752	26.547	172	28.560	16.725	80.756
Nettoresultaat					21.867	21.867
Omrekening koersverschillen				218		218
Correctie deelneming				191		191
Personeelsaandelenopties:						
> Waarde van geleverde diensten			103			103
> Opbrengst uitgegeven aandelen			– 74	74		–
> Uitoefening opties				259		259
> Inkoop aandelen				– 385		– 385
Dividend 2009				– 5.338		– 5.338
Bestemming onverdeeld resultaat 2009				16.725	– 16.725	–
Interimdividend 2010				– 4.901		– 4.901
Per 1 januari 2011	8.752	26.547	201	35.403	21.867	92.770
Nettoresultaat					**24.339**	**24.339**
Omrekening koersverschillen				**86**		**86**
Waardering renteswap				**– 1.055**		**– 1.055**
Personeelsaandelenopties:						
> Waarde van geleverde diensten			**134**			**134**
> Opbrengst uitgegeven aandelen			**– 117**	**117**		–
> Uitoefening opties				**335**		**335**
> Inkoop aandelen				**– 610**		**– 610**
Dividend 2010					**– 6.037**	**– 6.037**
Bestemming onverdeeld resultaat 2010				**15.830**	**– 15.830**	–
Interimdividend 2011				**– 5.514**		**– 5.514**
Per 31 december 2011	**8.752**	**26.547**	**218**	**44.592**	**24.339**	**104.448**

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt 22 miljoen, bestaande uit 11 miljoen gewone aandelen en 11 miljoen preferente aandelen (2010: 11 miljoen gewone aandelen en 11 miljoen preferente aandelen) elk van € 1 (2010: € 1). Hiervan zijn geplaatst en volgestort 8.752.136 gewone aandelen.

Renteswap

De wettelijke reserve hedge heeft betrekking op de waardering van een renteswap, waarmee BTT de variabele rente op een lening van € 29 miljoen heeft omgezet in een vaste rente.

Aandelenopties

Op basis van de optieplannen 2009, 2010 en 2011 heeft de Groep de discretionaire bevoegdheid om werknemers opties aan te bieden tot een maximum van 2% van het geplaatste kapitaal in de vennootschap binnen vier weken na bekendmaking van de (half)jaarcijfers. Elke optieperiode duurt vijf jaar. Opties die door de optiehouder geaccepteerd zijn, kunnen in principe eerst na het verstrijken van een periode van drie jaar na de datum van uitgifte binnen het resterende gedeelte van de optieperiode worden uitgeoefend. De uitoefenprijs wordt bepaald door de Raad van Commissarissen en zal ten minste gelijk zijn aan het veertigdaags voortschrijdend gemiddelde van de koers van de aandelen ter beurze per de datum van het waarderingsmoment. Zodra opties worden uitgeoefend, worden óf eigen aandelen ingekocht en/of wordt het geplaatste kapitaal uitgebreid door het met de uitoefening van de opties gemoeide aantal aandelen uit te geven.

Mutaties in het aantal openstaande aandelenopties en de uitoefenprijs zijn als volgt:

	Aantal uitstaande optierechten						
2010	**01-01-2010**	**Toegekend**	**Uitgeoefend**	**31-12-2010**	**Uitoefenprijs in euro's**	**Looptijd t/m**	**Uitoefenbaar vanaf**
BESTUURDER							
Optieplan 2007	12.500		– 12.500	–	15,90	27-03-12	28-03-10
Optieplan 2008	12.500			12.500	20,62	26-03-13	26-03-11
Optieplan 2009	12.500			12.500	16,42	25-03-14	25-03-12
Optieplan 2010		12.500		12.500	23,30	22-03-15	22-03-13
	37.500	12.500	– 12.500	37.500			
OVERIGE FUNCTIONARISSEN							
Optieplan 2007	3.750		– 3.750	–	15,90	27-03-12	28-03-10
Optieplan 2008	3.750			3.750	20,62	26-03-13	26-03-11
Optieplan 2009	3.750			3.750	16,42	25-03-14	25-03-12
Optieplan 2010		3.750		3.750	23,30	22-03-15	22-03-13
	11.250	3.750	– 3.750	11.250			
Totaal aantal	48.750	16.250	– 16.250	48.750			

Alle bedragen luiden in € 1.000 tenzij anders vermeld

2011	Aantal uitstaande optierechten 01-01-2011	Toegekend	Uitgeoefend	31-12-2011	Uitoefenprijs in euro's	Looptijd t/m	Uitoefenbaar vanaf
BESTUURDER							
Optieplan 2008	12.500		– 12.500	–	20,62	26-03-13	26-03-11
Optieplan 2009	12.500			12.500	16,42	25-03-14	25-03-12
Optieplan 2010	12.500			12.500	23,30	22-03-15	22-03-13
Optieplan 2011		12.500		12.500	33,92	16-03-16	16-03-14
	37.500	12.500	– 12.500	37.500			
OVERIGE FUNCTIONARISSEN							
Optieplan 2008	3.750		– 3.750	–	20,62	26-03-13	26-03-11
Optieplan 2009	3.750			3.750	16,42	25-03-14	25-03-12
Optieplan 2010	3.750			3.750	23,30	22-03-15	22-03-13
Optieplan 2011		3.750		3.750	33,92	16-03-16	16-03-14
	11.250	3.750	– 3.750	11.250			
Totaal aantal	48.750	16.250	– 16.250	48.750			

Het totaal aantal opties bedraagt 0,56% (2010: 0,56%) van het totaal aantal uitstaande aandelen.

Van de 48.750 openstaande opties (2010: 48.750 opties) kunnen 16.250 opties worden uitgeoefend vanaf 25 maart 2012 (2010: 16.250 opties). De in 2011 uitgeoefende opties zijn gesetteld door middel van inkoop van aandelen. De koers van het aandeel op het moment van uitoefening bedroeg € 37,52.

De reële waarde van opties toegekend in het verslagjaar wordt vastgesteld met gebruik van de Black-Scholes-waarderingsmethode en bedroeg 206 (2010: 120). De belangrijkste variabele elementen in het rekenmodel zijn de aandelenkoers van € 34,75 (2010: € 23,70) op de toekenningsdatum, de bovengenoemde uitoefenprijs, een standaardafwijking van het verwachte aandelenrendement van 45,95% (2010: 46,78%), de bovengenoemde looptijd van de opties en een jaarlijkse risicovrije rentevoet van 2,496% (2010: 2,248%). De volatiliteit, gemeten als de standaardafwijking van verwachte aandelenrendementen, is gebaseerd op een statistische analyse van dagelijkse aandelenkoersen gedurende de laatste drie jaar.

Op 16 maart 2011 zijn 16.250 opties toegekend aan de bestuurder en overige personeelsleden tegen een uitoefenprijs die 2,4% onder de koers op die datum van € 34,75 ligt (uitoefenprijs € 33,92, looptijd tot en met 16 maart 2016).

Overige reserves

De mutatie in de benoemde en overige reserves kan als volgt worden weergegeven:

	Overige reserves					
	Wettelijke reserve koers-verschillen	Wettelijke reserve deelnemingen	Wettelijke reserve hedge	Overige reserves	Onverdeelde winst	Totaal
BALANS PER 1 JANUARI 2010	– 1.275	28.649	–	1.186	16.725	45.285
Reserve omrekening koersverschillen	218					218
Correctie beginsaldo deelneming				191		191
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen		8.112		– 8.112		–
Bestemming resultaat voorgaand boekjaar				11.387	– 11.387	–
Dividend 2009					– 5.338	– 5.338
Nettoresultaat					21.867	21.867
Personeelsopties:						
> Inkoop aandelen				– 385		– 385
> Uitoefening opties				259		259
> Share based payments				74		74
Interimdividend 2010				– 4.901		– 4.901
BALANS PER 1 JANUARI 2011	**– 1.057**	**36.761**	**–**	**– 301**	**21.867**	**57.270**
Reserve omrekening koersverschillen	**86**					**86**
Waardering renteswap			**– 1.055**			**– 1.055**
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen		**6.082**		**– 6.082**		**–**
Bestemming resultaat voorgaand boekjaar				**15.830**	**– 15.830**	**–**
Dividend 2010					**– 6.037**	**– 6.037**
Nettoresultaat					**24.339**	**24.339**
Personeelsopties:						
> Inkoop aandelen				**– 610**		**– 610**
> Uitoefening opties				**335**		**335**
> Share based payments				**117**		**117**
Interimdividend 2011				**– 5.514**		**– 5.514**
Balans per 31 december 2011	**– 971**	**42.843**	**– 1.055**	**3.775**	**24.339**	**68.931**

22 LENINGEN O/G

	2011	2010
Schulden aan kredietinstellingen (inclusief financiële leaseverplichtingen)	**53.044**	17.537
Overige schulden	**4.600**	–
	57.644	17.537

Van de totale langlopende schulden heeft 26.317 (2010: 7.012) een looptijd van meer dan vijf jaar. De aflossingsverplichting binnen één jaar ad 5.286 (2010: 1.987) is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Schulden aan kredietinstellingen bevatten overeenkomsten met vaste en overeenkomsten met variabele rente. Het gewogen gemiddelde rentepercentage per 31 december 2011 bedraagt 4,77% (2010: 3,95%).

De rentewijzigingsdata van de leningen kunnen als volgt worden samengevat:

	2011	2010
Binnen 6 maanden	**2.579**	4.037
6-12 maanden	**259**	177
1-5 jaar	**26.031**	1.848
Meer dan 5 jaar	**34.062**	13.462
	62.931	19.524
Opgenomen onder kortlopende schulden	**5.287**	1.987
Opgenomen onder langlopende schulden	**57.644**	17.537
	62.931	19.524

De reële waarde van de leningen wijkt niet materieel af van de huidige boekwaarde.

De financiële leaseverplichtingen hebben betrekking op rijdend materieel en zijn als volgt nader te specificeren:

	Aflossingscomponent		Leasetermijnen	
	2011	**2010**	**2011**	**2010**
Verplichtingen ≤ 1 jaar	**909**	527	**990**	602
Verplichtingen > 1 jaar en < 5 jaar	**1.042**	1.304	**1.124**	1.348
Verplichtingen ≥ 5 jaar	**328**	–	**340**	–
	2.279	1.831	**2.454**	1.950
Af: toekomstige rente			**– 175**	– 119
	2.279	1.831	**2.279**	1.831

In de waardering van de financiële leaseverplichtingen zijn de koopopties meegenomen voor zover het management verwacht hiervan gebruik te maken. Aan het einde van de looptijd van het contract heeft de Vennootschap de keuze om het actief tegen een vooraf overeengekomen bedrag te kopen.

23 FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Deze langlopende verplichting is gevormd door de negatieve fair value van de renteswap die door BTT is afgesloten ter afdekking van het renterisico op een lening met variabele rente.

24 LATENTE BELASTINGVERPLICHTINGEN

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd als daartoe een wettelijk afdwingbaar recht bestaat en indien de belastingen door dezelfde autoriteit worden geheven.

	2011	**2010**
Latente belastingverplichtingen		
> Latente belastingverplichting te voldoen na meer dan 12 maanden	**1.632**	1.220
> Latente belastingverplichting te voldoen binnen 12 maanden	**–**	–
	1.632	1.220

De brutomutatie in latente belastingen is als volgt:

	2011	2010
Stand op 1 januari	**1.220**	639
Koersverschillen	**5**	10
Naar de winst- en verliesrekening	**407**	571
Stand op 31 december	**1.632**	1.220

Latente belastingvorderingen uit compensabele verliezen worden opgenomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat toekomstige fiscale winst zal worden behaald.

Per 31 december 2011 heeft de Vennootschap, tezamen met enkele van haar 100% Nederlandse deelnemingen, een latente belastingvordering ter grootte van € 5,3 miljoen (€ 21,5 miljoen compensabele verliezen). Van dit totaal is € 0,3 miljoen verrekenbaar tot en met 2012. Het restant is nog verrekenbaar tot en met 2019 en 2020.

Het management van de onderneming volgt de consistente lijn die hij de afgelopen jaren heeft gevolgd om deze latentie niet op de balans te waarderen, maar toe te lichten. Hij acht de waarschijnlijkheid van het realiseren van deze toekomstige fiscale winsten per saldo in de fiscale eenheid onvoldoende zeker en vindt het niet verantwoord om dit soort langlopende, onzekere actieve latenties op te nemen in het vermogen en resultaat, daar deze nog niet zijn gerealiseerd en afhankelijk zijn van eventuele, toekomstige fiscale winsten bij een van de dochterbedrijven en daarenboven het belastingpercentage op lange termijn eveneens aan verandering onderhevig is.
Hierdoor wordt tevens geen latente belastingvordering opgenomen voor tijdelijke verschillen welke ontstaan zijn doordat fiscaal geen voorziening voor personeelsbeloningen is toegestaan (per 31 december 2011 bedragen deze voorzieningen € 2,5 miljoen).

Bij de joint ventures in Botlek Tank Terminal B.V. en Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V. geldt dat de compensabele verliezen (op basis van 100% respectievelijk 9.728 en 434) niet zijn gewaard eerd door de onzekerheid of verrekening in de toekomst mogelijk zal zijn.

De tijdelijke verschillen bij OBA GROUP B.V. zijn wel gewaardeerd, aangezien daar verrekening in de toekomst waarschijnlijk is.

Het totaal aan verschillen tussen fiscale en commerciële waardering en de compensabele verliezen is als volgt te specificeren:

	31-12-2011	31-12-2010
H.E.S. Beheer N.V., compensabele verliezen	**21.509**	45.237
H.E.S. Beheer N.V., lager toekomstig fiscaal resultaat	**59.286**	66.110
Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V. (50%)	**217**	462
Botlek Tank Terminal B.V. (50%)	**4.864**	4.630
	85.876	116.439

De niet-gewaardeerde latentie kan als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2011	31-12-2010
H.E.S. Beheer N.V.	20.199	27.837
Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V. (50%)	54	116
Botlek Tank Terminal B.V. (50%)	1.216	1.157
	21.469	29.110

25 VOORZIENING VOOR PERSONEELSBELONINGEN

Onderstaand overzicht bevat meerdere zelfstandige pensioenregelingen.

	2011	2010
Balans		
Verplichting inzake pensioenrechten (opgenomen onder langlopende verplichtingen)	1.958	2.270
Verplichtingen inzake overige personeelsbeloningen (opgenomen onder langlopende verplichtingen)	789	779
Voorziening voor personeelsbeloningen (opgenomen onder langlopende verplichtingen)	2.747	3.049
Overschot inzake pensioenrechten (opgenomen onder financiële activa)	– 110	–157
Netto balansverplichting	2.637	2.892

Pensioenrechten

	2011	2010
Balansverplichting		
Pensioenrechten	1.958	2.270
Overschot inzake pensioenrechten	– 110	– 157
Netto balansverplichting voor pensioenrechten	1.848	2.113

In de winst- en verliesrekening verwerkte lasten voor (punt 2 van toelichting):	2011	2010
Pensioenrechten	**511**	910

De bedragen opgenomen in de balans zijn als volgt gespecificeerd:

	2011	2010
Contante waarde van afgefinancierde verplichtingen	**– 47.262**	– 45.483
Reële waarde van fondsbeleggingen	**45.626**	43.748
	– 1.636	– 1.735
Contante waarde van niet-afgefinancierde verplichtingen	**– 469**	– 802
Niet-opgenomen actuariële verliezen	**257**	424
Balansverplichting	**– 1.848**	– 2.113

De in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen zijn als volgt:

	2011	2010
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	**299**	246
Rentekosten	**2.260**	2.398
Verwachte rendement op fondsbeleggingen	**– 2.082**	– 2.267
Netto-actuariële verliezen opgenomen gedurende het jaar	**114**	374
Toegerekende lasten verstreken diensttijd	**– 80**	159
Totaal, opgenomen onder personeelskosten (punt 2 van toelichting)	**511**	910

De mutatie in de contante waarde van afgefinancierde verplichtingen is als volgt:

	2011	2010
Verplichting aan het begin van het jaar	**45.483**	46.035
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	**293**	246
Rentekosten	**2.168**	2.366
Betaalde bijdragen	**140**	135
Actuariële winsten en verliezen	**2.445**	– 176
Betaalde uitkeringen	**– 3.267**	– 3.123
Toegerekende lasten verstreken diensttijd	**–**	–
Verplichting aan het einde van het jaar	**47.262**	45.483

De mutatie in de reële waarde van fondsbeleggingen is als volgt:

	2011	2010
Reële waarde van fondsbeleggingen aan het begin van het jaar	**43.748**	42.630
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	**1.892**	2.235
Actuariële winsten en verliezen	**2.667**	1.321
Betaalde bijdragen door werkgever	**456**	656
Betaalde bijdragen door werknemer	**140**	135
Betaalde uitkeringen	**– 3.277**	– 3.229
Reële waarde van fondsbeleggingen aan het einde van het jaar	**45.626**	43.748

Het werkelijke rendement op fondsbeleggingen was 1.868 (2010: 3.551).

Samenstelling van de fondsbeleggingen

	2011		2010	
Aandelen	**–**	**–**	–	–
Vastrentende waarden	**41.530**	**91%**	39.415	90%
Overig	**4.096**	**9%**	4.333	10%
Totaal	**45.626**	**100%**	43.748	100%

Het verwachte rendement op fondsbeleggingen is voor een deel gebaseerd op de aanname dat er bij het verwachte rendement van vastrentende waarden een risicopremie van 3% ingesteld kan worden. Voor het restant is als verwacht rendement op fondsbeleggingen het rendement op jaarbasis per fictieve belegging vastgesteld en het totale jaarrendement uitgedrukt in de marktwaarde.

De belangrijkste actuariële veronderstellingen zijn als volgt:

	2011	2010
Disconteringsvoet	**4,5%**	4,9-5,2%
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	**4,5%**	4,9-5,4%
Toekomstige salaristoename	**2,1%**	1,9%
Toekomstige pensioentoename	**0,2%**	0,1-0,4%

Sterftekans

De uitgangspunten met betrekking tot toekomstige kansen op sterfte zijn gebaseerd op adviezen en gepubliceerde statistieken in Nederland (2011: AG prognosetafel 2010-2060, leeftijdscorrectie mannen 0 jaar, vrouwen 0 jaar/2010: AG prognosetafel 2010-2060 leeftijdscorrectie mannen – 1 jaar, vrouwen – 1 jaar).

De gemiddelde levensverwachting in jaren van een pensioengerechtigde deelnemer die pensioneert op de leeftijd van 65 jaar per balansdatum is als volgt:

	2011	2010
Man	**21,11**	20,3
Vrouw	**23,15**	23,3

Verwachte te betalen premies over 2012

De verwachte te betalen premies over 2012 voor de toegezegd-pensioenregelingen voor het jaar eindigend op 31 december 2012 bedragen 606.

Saldotekort/saldo-overschot afgefinancierde pensioenrechten

	2011	2010
Per 31 december		
Contante waarde van afgefinancierde verplichtingen	**– 47.262**	– 45.483
Reële waarde van fondsbeleggingen	**45.626**	43.748
Tekort/(overschot)	**– 1.636**	– 1.735
Ervaringscorrecties op verplichtingen	**– 2.432**	– 1.497
Ervaringscorrecties op fondsbeleggingen	**2.667**	1.589

De Groep heeft één pensioenregeling die kwalificeert als een multi-employer toegezegd-pensioenregeling. Deze regeling voorziet in het vervroegd uittreden van een bepaalde groep personeelsleden en heeft nog een looptijd tot en met 2014. De regeling wordt uitgevoerd door de STIVU (Stichting Vervroegd Uittreden Zeehavens 46-49). De premie voor deze regeling is gebaseerd op een doorsneepremie voor alle aangesloten bedrijven, waardoor de activa en de verplichtingen niet afzonderlijk aan de aangesloten bedrijven zijn toe te wijzen. De Groep heeft het fonds verzocht om informatie te verschaffen zodat zij het aandeel van de Groep in de pensioenvoorziening, de beleggingen en de servicekosten kan berekenen en in onderliggende jaarrekening kan verwerken. Het fonds heeft het verzoek tot informatie niet gehonoreerd. Derhalve vindt de verantwoording van deze regeling, in overeenstemming met de bepalingen daartoe in IAS 19, plaats als ware het een toegezegde-bijdrageregeling.

Overige personeelsbeloningen

	2011	2010
Balansverplichting		
Overige personeelsbeloningen	**789**	779
In de winst- en verliesrekening verwerkte lasten voor:		
Overige personeelsbeloningen	**68**	131

De in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen zijn als volgt:

	2011	2010
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	**41**	36
Rentekosten	**33**	38
Netto-actuariële verliezen opgenomen gedurende het jaar	**– 6**	57
Totaal, opgenomen onder personeelskosten	**68**	131

De mutatie in de contante waarde van afgefinancierde verplichtingen is als volgt:

	2011	2010
Verplichting aan het begin van het jaar	**779**	675
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	**41**	36
Rentekosten	**33**	38
Betaalde bijdragen	**–**	–
Actuariële winsten en verliezen	**11**	58
Betaalde uitkeringen	**– 75**	– 28
Toegerekende lasten verstreken diensttijd	**–**	–
Verplichting aan het einde van het jaar	**789**	779

De belangrijkste actuariële veronderstellingen en sterftekans zijn voor zover hier van toepassing gelijk aan het vermelde bij de pensioenrechten, rekeninghoudend met verschil in looptijd.

Verwachte te betalen premies over 2012
De verwachte te betalen premies over 2012 voor de toegezegde overige personeelsbeloningen voor het jaar eindigend op 31 december 2012 bedragen 60.

26 OVERIGE VOORZIENINGEN

	2011	2010
Stand op 1 januari	2.940	2.054
Onttrekkingen	– 1.822	–
Ten gunste/ten laste van het resultaat	– 1.118	886
Stand op 31 december	–	2.940

Deze voorziening was gevormd ter zake van kosten samenhangend met de afvoer van gemengd materiaal. De afvoer van het materiaal heeft in 2011 plaatsgevonden.

27 SCHULDEN AAN KREDIETINSTELLINGEN

Betreft het binnen een jaar vervallend deel van de langlopende schulden en bankschulden in rekening-courant.

Voor een toelichting op de kredietfaciliteiten van de Groep wordt verwezen naar punt 30.

28 OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN

	2011	2010
Vakantiedagen	1.923	1.872
Kortingen	97	75
Salarissen	815	790
Rente	243	19
Overige	4.896	4.280
	7.974	7.036

29 VERWACHTE BETALING VAN VERPLICHTINGEN

	Binnen 1 maand	Tussen 1 en 3 maanden	Tussen 4 en 6 maanden	Niet binnen halfjaar	Totaal
Leningen o/g	191	381	2.072	2.643	5.287
Schulden aan kredietinstellingen	–	–	–	1.197	1.197
Schulden aan leveranciers	4.695	5.358	544	–	10.597
Schulden aan deelnemingen	–	–	–	–	–
Overige kortlopende schulden	721	1.840	2.294	3.119	7.974
Overlopende passiva	511	364	262	1.146	2.283
Rente leningen	250	500	747	1.419	2.916
Totaal	6.368	8.443	5.919	9.524	30.254

30 ZEKERHEDEN VOOR LANG- EN KORTLOPENDE SCHULDEN AAN KREDIETINSTELLINGEN

Voor de schulden aan banken zijn door de Groep als zekerheid gesteld:
> materiële vaste activa met een gezamenlijke boekwaarde van € 3,6 miljoen;
> de terminal in Engeland;
> positieve en negatieve pledge voor de aandelen van de deelnemingen;
> pandrecht op de 100%-deelnemingen.

Onderdeel van de kredietvoorwaarden is dat er aan een solvabiliteitseis van 30% moeten worden voldaan. Aan deze voorwaarde wordt door de Groep ruimschoots voldaan.

Voor het proportioneel geconsolideerde belang in OBA Group B.V. (50%) geldt dat door deze vennootschap de volgende zekerheden zijn gesteld:
> hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen;
> pandrecht op handelsvorderingen, machines en installaties.

Voor het proportioneel geconsolideerde belang in Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V. (50%) geldt dat door deze vennootschap de volgende zekerheden zijn gesteld:
> hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen;
> pandrecht op boekvorderingen;
> pandrecht op inventaris;
> bij banken achtergestelde lening aandeelhouders.

Voor het proportioneel geconsolideerde belang in Botlek Tank Terminal B.V (50%) geldt dat door deze vennootschap de volgende zekerheden zijn gesteld:

> hypothecaire zekerheid op het recht van erfpacht en opstal;
> pandrecht op boekvorderingen;
> pandrecht op inventaris en bedrijfsgebouwen;
> bij banken achtergestelde lening aandeelhouders.

De Groep heeft totale kredietfaciliteiten van € 88,1 miljoen. Per 31 december 2011 wordt hiervan € 57,6 miljoen gebruikt (per 31 december 2010: faciliteiten € 56,2 miljoen, gebruikt € 17,4 miljoen).

31 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

European Bulk Services (E.B.S.) B.V. is per 31 december 2011 investeringen aangegaan voor in totaal € 1,7 miljoen. Door OBA GROUP B.V. en Botlek Tank Terminal B.V. zijn per 31 december 2011 investeringsverplichtingen aangegaan voor in totaal € 5,4 miljoen. Dit betreft 50% van de door deze ondernemingen aangegane verplichtingen.

Door geconsolideerde maatschappijen zijn langlopende verplichtingen aangegaan ter zake van huur en lease exclusief terreinen en kades voor een totaalbedrag van 563. Van dit totale bedrag vervalt 233 binnen één jaar en 340 tussen één en vijf jaar na balansdatum. Hierin zijn de verplichtingen van de proportioneel geconsolideerde maatschappijen naar rato van het deelnemingspercentage meegenomen. Daarnaast zijn langlopende huurverplichtingen aangegaan voor terreinen en kades met diverse looptijden als volgt:

	Jaarlijkse verplichting	
LOOPTIJD	**2011**	**2010**
Tot 31 december 2012	**116**	74
Tot 31 december 2013	**–**	227
Tot 31 december 2016	**243**	242
Tot 29 september 2018	**647**	504
Tot 1 januari 2027	**910**	891
Tot 31 december 2029	**249**	244
Tot 31 december 2035	**177**	–
Tot 30 juni 2036	**2.476**	2.430
Tot 31 december 2084	**49**	48
Totaal	**4.867**	4.660

De huren worden in vrijwel alle gevallen jaarlijks geïndexeerd.

In 2011 is in de winst- en verliesrekening een totaalbedrag voor huur en lease, inclusief terreinen en havens verwerkt van 5.116 (2010: 4.439).

Voor werknemers geboren tussen 1942 en 1949 geldt een vervroegde uittredingsregeling. Daartoe betalen European Bulk Services (E.B.S.) B.V. en OBA GROUP B.V. (50%) jaarlijks 345, uiterlijk tot 2014. Tot en met 30 juni 2012 is een premieholiday ingesteld.

De Vennootschap vormt tezamen met een aantal van haar Nederlandse 100%-groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Elke vennootschap in de fiscale eenheid is mede hoofdelijk aansprakelijk voor de vennootschapsbelastingschulden van de eenheid.

Contractueel heeft de Groep de verplichting om na beëindiging van de erfpachtcontracten de terreinen in de oorspronkelijke staat te herstellen. Het management is van mening dat voornoemde verplichting naar verwachting niet per saldo tot een uitstroom van middelen zal leiden en dientengevolge is er geen verplichting in de balans opgenomen.

Enkelvoudige balans per 31 december 2011

Voor verwerking van het resultaat, x € 1.000

		31-12-2011		31-12-2010	
	VASTE ACTIVA				
	Materiële activa				
	Bedrijfsgebouwen	–		–	
	Andere vaste bedrijfsmiddelen	71		18	
			71		18
32	**Financiële activa**				
	Deelnemingen in groepsmaatschappijen	53.434		48.050	
	Andere deelnemingen	70.020		39.760	
	Vorderingen op deelnemingen	8.612		8.307	
			132.066		96.117
	Totaal vaste activa		132.137		96.135
	VLOTTENDE ACTIVA				
	Vorderingen				
	Groepsmaatschappijen	1.396		329	
	Deelnemingen	2		14	
	Overige vorderingen	32		–	
			1.430		343
	Liquide middelen		34		133
	Totaal vlottende activa		1.464		476
	Totaal activa		133.601		96.611

		31-12-2011		31-12-2010	
33	**EIGEN VERMOGEN**				
	Geplaatst kapitaal	**8.752**		8.752	
	Agio	**26.547**		26.547	
	Share based payment	**218**		201	
	Wettelijke reserve deelnemingen	**42.843**		36.761	
	Wettelijke reserve hedge	**– 1.055**		–	
	Reserve koersverschillen	**– 971**		– 1.057	
	Overige reserves	**3.775**		– 301	
	Onverdeelde winst	**24.339**		21.867	
			104.448		92.770
	LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN				
	Leningen o/g	**22.000**		–	
34	Voorziening pensioenen en vervroegde uittreding	**200**		187	
	Voorziening groepsmaatschappijen	**2.405**		814	
			24.605		1.001
	KORTLOPENDE SCHULDEN				
	Kredietinstellingen	**3.087**		1.381	
	Schulden aan leveranciers	**140**		36	
	Groepsmaatschappijen	**151**		130	
	Belastingen en premies sociale verzekering	**80**		–	
	Schulden ter zake van pensioenen	**45**		41	
	Overige schulden en overlopende passiva	**1.045**		1.252	
			4.548		2.840
	Totaal passiva		**133.601**		96.611

Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2011

x € 1.000

		2011	2010
38	Resultaat deelnemingen na belastingen	25.247	23.591
39	Overige baten en lasten na belastingen	– 908	– 1.724
	Nettoresultaat	24.339	21.867

Toelichting op de enkelvoudige balans en winst- en verliesrekening

ALGEMEEN

Grondslagen voor het opstellen van de enkelvoudige jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening van H.E.S. Beheer N.V. wordt opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de door artikel 2:362 lid 8 BW geboden mogelijkheid om in de enkelvoudige jaarrekening de grondslagen van waardering en resultaatbepaling toe te passen die in de geconsolideerde jaarrekening worden gehanteerd.

Grondslagen van waardering en van resultaatbepaling

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde jaarrekening. Indien geen nadere grondslagen zijn vermeld wordt verwezen naar de vermelde grondslagen in de geconsolideerde jaarrekening.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen (inclusief joint ventures) en andere deelnemingen met invloed van betekenis

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en joint ventures worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode, gebaseerd op de grondslagen zoals vermeld in de geconsolideerde jaarrekening. Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de equitymethode (zie grondslagen in de geconsolideerde jaarrekening).

Deelnemingen; verwerking van verliezen

Indien het aandeel van verliezen toerekenbaar aan H.E.S. Beheer N.V. de boekwaarde van de deelneming (inclusief separaat gepresenteerde goodwill en overige niet door zekerheden gedekte vorderingen) overschrijdt, worden de verdere verliezen niet meer verwerkt tenzij door H.E.S. Beheer N.V. zekerheden zijn gesteld ten behoeve van de deelneming dan wel verplichtingen zijn aangegaan of betalingen namens de deelneming zijn verricht. In dat geval wordt door H.E.S. Beheer N.V. een voorziening opgenomen voor dergelijke verplichtingen.

Deelnemingen; verwerking van ongerealiseerde resultaten

Resultaten op transacties tussen H.E.S. Beheer N.V. en de deelnemingen worden indien van toepassing in enig boekjaar geëlimineerd naar rato van het belang van H.E.S. Beheer N.V. in deze deelnemingen voor zover deze resultaten niet door transacties met derden zijn gerealiseerd. Verliezen worden niet geëlimineerd als de transactie met een deelneming aantoont dat sprake is van een bijzondere waardevermindering van een actief.

32 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Groepsmaat-schappijen	Andere deelnemingen	Vorderingen op deelnemingen	Totaal
Stand op 1 januari 2010	41.273	34.008	1.428	76.709
Investeringen	200	191	7.000	7.391
Aflossingen	–	–	– 138	– 138
Aandeel in resultaat	11.495	12.197	–	23.692
Ontvangen dividend	– 5.136	– 6.636	–	– 11.772
Koersverschillen	218	–	17	235
Herrubricering	–	–	–	–
Stand op 1 januari 2011	**48.050**	**39.760**	**8.307**	**96.117**
Investeringen	**40**	**25.500**	**700**	**26.240**
Aflossingen			**– 391**	**– 391**
Aandeel in resultaat	**12.171**	**13.225**	**–**	**25.396**
Ontvangen dividend	**– 6.952**	**– 8.465**	**–**	**– 15.417**
Koersverschillen	**125**	**–**	**– 4**	**121**
Herrubricering	**–**	**–**	**–**	**–**
Stand op 31 december 2011	**53.434**	**70.020**	**8.612**	**132.066**

In 2010 heeft een fiscale herstructurering plaatsgevonden, waarbij twee nieuwe vennootschappen zijn opgericht en eveneens twee fiscale eenheden zijn ontstaan om hiermee de fiscale structuur te optimaliseren.
Onderdeel van deze herstructurering is de verhanging van enkele deelnemingen binnen de H.E.S. Beheer Groep, hetgeen fiscaal tot onderlinge vordering respectievelijk schuldverhoudingen heeft geleid met fiscale rentebaten respectievelijk lasten tot gevolg.
In het licht van IAS 28 zijn de hierbovengenoemde vordering respectievelijk schuldverhoudingen als gevolg van de verhangen deelnemingen niet in de commerciële jaarrekening van H.E.S. Beheer N.V. tot uitdrukking gebracht, maar nog steeds verwerkt als deelneming.

Op pagina 125 van dit jaarverslag is een overzicht van de belangrijkste groepsmaatschappijen en deelnemingen opgenomen.

33 EIGEN VERMOGEN

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 22 miljoen, bestaande uit 11 miljoen gewone aandelen en 11 miljoen preferente aandelen (2010: 11 miljoen gewone aandelen en 11 miljoen preferente aandelen), elk van € 1 (2010: € 1). Alle geplaatste aandelen zijn gewone aandelen en zijn volledig volgestort.

Met betrekking tot de toegekende opties aan werknemers wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening (pagina 93).

	Geplaatst aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Share based payments	Wettelijke reserve deel-nemingen	Wettelijke reserve hedge	Wettelijke reserve koers-verschillen	Overige reserves	Onver-deelde winst	Totaal
Stand op 1 januari 2010	8.752	26.547	172	28.649	–	– 1.275	1.186	16.725	80.756
Winstbestemming							11.387	– 11.387	–
Correctie beginsaldo deelneming							191		191
Uitbetaald dividend								– 5.338	– 5.338
Koersverschillen deelnemingen						218			218
Toevoeging wettelijke reserve deelnemingen				8.112			– 8.112		–
Waarde van geleverde diensten			103						103
Uitoefening opties			– 74				– 52		– 126
Resultaat boekjaar								21.867	21.867
Interimdividend 2010							– 4.901		– 4.901
Stand op 1 januari 2011	**8.752**	**26.547**	**201**	**36.761**	**–**	**– 1.057**	**– 301**	**21.867**	**92.770**
Winstbestemming							**21.867**	**– 21.867**	**–**
Waardering renteswap					**– 1.055**				**– 1.055**
Uitbetaald dividend							**– 6.037**		**– 6.037**
Koersverschillen deelnemingen						**86**			**86**
Toevoeging wettelijke reserve deelnemingen				**6.082**			**– 6.082**		**–**
Waarde van geleverde diensten			**134**						**134**
Uitoefening opties			**– 117**				**– 158**		**– 275**
Resultaat boekjaar								**24.339**	**24.339**
Interimdividend 2011							**– 5.514**		**– 5.514**
Stand op 31 december 2011	**8.752**	**26.547**	**218**	**42.843**	**– 1.055**	**– 971**	**3.775**	**24.339**	**104.448**

Wettelijke reserve koersverschillen
Dit betreft de wettelijke reserve omrekeningsverschillen deelnemingen in vreemde valuta.

Wettelijke reserve deelnemingen
Deze post betreft de reserve voor positieve resultaten uit deelnemingen en rechtstreekse vermogensmutaties bij deelnemingen waarvan uitkering niet zonder beperking kan worden bewerkstelligd.

Wettelijke reserve hedge
Dit betreft de wettelijk aan te houden reserve voor de waardeverschillen welke worden veroorzaakt door de waardering van een renteswap tegen marktwaarde. De mutaties in de marktwaarde worden rechtstreeks in deze wettelijke reserve verwerkt.

Overige reserves

Resultaatbestemming 2010
In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 12 mei 2011 is het resultaat over 2010 als volgt vastgesteld:

Uitgekeerd aan houders van gewone aandelen	6.037
Toegevoegd aan de overige reserves	15.830
Nettoresultaat	21.867

Dividend 2011
In 2011 is een interimdividend uitbetaald van 5.514 (2010: 4.901) dat in de jaarrekening ten laste is gebracht van de overige reserves. Het voorstel tot dividenduitkering (slotdividend) aan de houders van gewone aandelen, zoals opgenomen in de 'Overige gegevens', is niet verwerkt in de jaarrekening.

34 VOORZIENING VOOR PENSIOENEN EN VERVROEGDE UITTREDING

	2011	2010
Balansverplichtingen		
Pensioenrechten	172	163
Overige personeelsbeloningen	28	24
	200	187
In de winst-en verliesrekening verwerkte lasten		
Pensioenrechten	9	18

De bedragen opgenomen in de balans zijn als volgt gespecificeerd:

	2011	2010
Contante waarde van afgefinancierde verplichtingen	– 721	– 608
Reële waarde van fondsbeleggingen	584	482
	– 137	– 126
Contante waarde van niet-afgefinancierde verplichtingen		
Niet-opgenomen actuariële verliezen	– 63	– 61
Balansverplichting	– 200	– 187

De in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen zijn als volgt:

	2011	2010
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	4	4
Rentekosten	31	32
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	– 26	– 24
Netto-actuariële verliezen opgenomen gedurende het jaar	–	6
Totaal, opgenomen onder personeelskosten	9	18

Het werkelijk rendement op fondsbeleggingen was 96 (2010: 32).

De belangrijkste actuariële veronderstellingen zijn als volgt:

	2011	2010
Disconteringsvoet	4,5%	5,2%
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	4,5%	5,4%
Toekomstige salaristoename	2,1%	1,9%
Toekomstige pensioentoename	0,2%	0,1%

35 BEZOLDIGING BESTUURDER EN COMMISSARISSEN

Voor een toelichting op de bezoldiging van de bestuurder en commissarissen wordt verwezen naar paragraaf 14 en 15 in de geconsolideerde jaarrekening.

36 VERBONDEN PARTIJEN

Alle deelnemingen in groepsmaatschappijen en andere deelnemingen toegelicht op pagina 125 worden aangemerkt als verbonden partij.

37 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Voor de schulden aan banken van H.E.S. Beheer N.V. en haar Nederlandse groepsmaatschappijen is een positieve en negatieve pledge afgegeven voor de aandelen van haar niet-100%-deelnemingen. H.E.S. Beheer N.V. heeft tevens pandrecht verleend op haar 100%-deelnemingen.

Per 31 december 2011 heeft de Vennootschap, tezamen met enkele van haar Nederlandse 100%-deelnemingen, een latente belastingvordering ter grootte van € 5,3 miljoen (€ 21,5 miljoen compensabele verliezen). Van dit totaal is € 0,3 miljoen verrekenbaar tot en met 2012. Het restant is nog verrekenbaar tot en met 2019 en 2020.

Het management van de onderneming volgt de consistente lijn die hij de afgelopen jaren heeft gevolgd om deze latentie niet op de balans te waarderen, maar toe te lichten. Hij acht de waarschijnlijkheid van het realiseren van deze toekomstige fiscale winsten per saldo in de fiscale eenheid onvoldoende zeker en vindt het niet verantwoord om dit soort langlopende, onzekere actieve latenties op te nemen in het vermogen en resultaat, daar deze nog niet zijn gerealiseerd en afhankelijk zijn van eventuele, toekomstige fiscale winsten bij een van de dochterbedrijven en daarenboven het belastingpercentage op lange termijn eveneens aan verandering onderhevig is.
Hierdoor wordt tevens geen latente belastingvordering opgenomen voor tijdelijke verschillen welke ontstaan zijn doordat fiscaal geen voorziening voor personeelsbeloningen is toegestaan (per 31 december 2011 bedragen deze voorzieningen € 0,2 miljoen).

H.E.S. Beheer N.V. is hoofd van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met een aantal van haar Nederlandse 100%-groepsmaatschappijen. Op grond daarvan is H.E.S. Beheer N.V. hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid als geheel. De omvang van deze verplichting bedraagt ultimo 2011 nihil (2010: nihil).

38 NETTORESULTAAT UIT DEELNEMINGEN

Het nettoresultaat uit deelnemingen betreft het aandeel van H.E.S. Beheer N.V. in de resultaten van haar deelnemingen.

39 OVERIGE NETTORESULTAAT

Het overige nettoresultaat omvat de kosten inclusief het saldo van de financiële baten en lasten van H.E.S. Beheer N.V. voor zover deze niet zijn doorbelast aan haar deelnemingen.

Europoort/Rotterdam, 14 maart 2012

Raad van Commissarissen:
Mr. J.P. Peterson
Mr. S.W.A. Lak
F. Tielrooij
B. Vree

Directie:
Drs. H. Sliep RC

Overige gegevens

UITTREKSEL UIT DE STATUTEN INZAKE WINSTBESTEMMING

De statutaire regeling omtrent de bestemming van winst kan – voor zover van belang in de context van dit verslag – als volgt worden weergegeven:

Op grond van artikel 26 van de statuten bepaalt de Directie, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, welk gedeelte van de winst wordt gereserveerd. De resterende winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Voorgesteld wordt uit de winst een dividend te declareren ten bedrage van 12.165 (€ 1,39 per aandeel) en het overblijvende deel van de winst ad 12.174 ten gunste van de overige reserves te brengen. Dit voorstel is niet in de jaarrekening verwerkt. In 2011 is reeds een interim-dividend uitbetaald van 5.514 dat in de jaarrekening ten laste is gebracht van de overige reserves.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van H.E.S. Beheer N.V.

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de in dit rapport op pagina 57 tot en met 117 opgenomen jaarrekening 2011 van H.E.S. Beheer N.V. te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2011, de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening, het overzicht geconsolideerd totaalresultaat, geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen en geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2011 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van H.E.S. Beheer N.V. per 31 december 2011 en van het resultaat en de kasstromen over 2011 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE BIJ OF KRACHTENS DE WET GESTELDE EISEN

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 14 maart 2012

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Drs. P.J.R.M. Wijffels RA

Van links naar rechts:
F. Tielrooij,
Mr. J.P. Peterson,
Mr. S.W.A. Lak en
B. Vree

RAAD VAN COMMISSARISSEN

Mr. J.P. Peterson (1943), voorzitter

Voorheen algemeen directeur Peterson's Havenbedrijf en voormalig directeur PPF Participatiefonds B.V.
Benoemd in 1997, aftredend in 2013.
Andere commissariaten: commissaris bij aan HES Beheer gelieerde bedrijven en NV NIBA te Arnhem.
Belangrijke nevenfunctie: voorzitter stichting Care to Move.

Mr. S.W.A. Lak (1954)

Voorzitter Productschap Vee en Vlees.
Benoemd in 2007, aftredend in 2015.
Andere commissariaten: commissaris bij aan HES gelieerde bedrijven en ThyssenKrupp Veerhaven B.V.
Belangrijke nevenfuncties: voorzitter Raad van Toezicht Stichting Vermogensbeheer Belangenbehartiging PVH, voorzitter Raad van Toezicht Pensioenfonds Productschappen, vicevoorzitter Economic Development Board Rotterdam, voorzitter Raad van Toezicht Stichting Pension Maaszicht & Stichting Maasjeugd en Toekomst en voorzitter bestuur Stichting Vrienden van Maaszicht.

F. Tielrooij (1942)

Adviseur van diverse bedrijven en gemeenten, met name op het terrein van waterbeheer en vastgoed, adviseur dan wel voorzitter (staats)commissies op het terrein van waterbeheer, vastgoed en ruimtelijke ordening, associé bij Boer & Croon Procesmanagement, voorzitter Platform Agrologistiek, voorzitter stuurgroep Drijvende Kassen en lid Adviescommissie Water.
Benoemd in 2000, aftredend in 2012.
Andere commissariaten: een aan HES Beheer gelieerd bedrijf.
Belangrijke nevenfuncties: voorzitter Steunstichting Goois Natuurreservaat en ambassadeur Nationaal Kennisprogramma Leven met Water.

B. Vree (1954)

Directievoorzitter APM Terminals te Rotterdam.
Benoemd in 2011, aftredend in 2015.
Andere commissariaten: een aan HES gelieerd bedrijf, Caldic B.V., Seafox Contractors B.V., Syntens, Kunsthal Rotterdam en Pon Holding.
Belangrijke nevenfuncties: honorair consul-generaal Zweden, voorzitter 'Vrienden van het Havenziekenhuis' Rotterdam en vicevoorzitter Club Rotterdam.

Alle commissarissen zijn van het mannelijk geslacht en hebben de Nederlandse nationaliteit.
De volledige gegevens van commissarissen als bedoeld in artikel 2:142, lid 3 BW liggen ter inzage bij de vennootschap en kunnen kosteloos worden opgevraagd.
Ditzelfde geldt voor het profiel en het reglement van de raad van commissarissen.
Voornoemde documenten staan bovendien op de website van de vennootschap.
Het totale effectenbezit van commissarissen bedraagt 0,00% van het geplaatste kapitaal.

DIRECTIE

Drs. Harmen Sliep RC (1961)
In dienst sinds 1997, benoemd tot directeur in 2000.
Tevens directeur OVET Holding en Botlek Tank Terminal.
Commissariaten bij HES-deelnemingen: EBS, NHBS, OBA, RBT, EMO/EKOM, Ovet en VSBV.
Andere HES-gerelateerde functie: lid financiële commissie EMO/EKOM.
Andere commissariaten: Interjute B.V/Internationale Jute Maatschappij B.V.

MANAGEMENTTEAM

Algemeen directeur
Drs. Harmen Sliep RC

Directeur Speciale Projecten & Secretaris van de Vennootschap
Mevr. Elly L. Groenendijk (1954)
In dienst sinds 1976, benoemd tot directeur speciale projecten in 1997.
Tevens commissaris NHBS.

DIRECTEUREN BELANGRIJKSTE DEELNEMINGEN

T. de Vries, EBS

J.H.M. Lyne, New Holland Bulk Services

H.J. Fijlstra, OBA Group (gepensioneerd per 31 december 2011)

C.L. Broers-Keuning, RBT

P.J. Skotnicki, OBA Group vanaf 1 juli 2011

J.A.C. Martin, Ovet

C.M. Smissaert, BTT

G. Claeys, ATIC Services

Ir. M.H. Pelsma, EMO + EKOM

VEREENVOUDIGD ORGANISATIESCHEMA PER 14 MAART 2012 (ACTIEVE VENNOOTSCHAPPEN)

H.E.S. BEHEER N.V.

European Bulk Services (E.B.S.) B.V.	H.E.S. UK Ltd.	OBA Group B.V.	Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V.	Botlek Tank Terminal B.V.	Ovet Holding B.V.	EMO B.V. EKOM B.V.	ATIC Services S.A.*	Vulcaan-haven Storage B.V.
100%	100%	50%	50%	50%	33,3%	31%	19%	15%

- NHBS Ltd. 100%
- NHSF Ltd. 100%
- NHBS Hull Ltd. 100%

- Ovet B.V. 100%
- OVET SHIPPING B.V. 75%
- OVET SCREENING B.V. 67,5%
- OBA Group B.V. 50%

* Voor vereenvoudigd organigram ATIC Services, zie pagina 49.

BELANGRIJKSTE GROEPSMAATSCHAPPIJEN EN DEELNEMINGEN

Vennootschap	Vestigingsplaats	Aandeel in geplaatste kapitaal
Geconsolideerde maatschappijen		
E.B.S. Holding B.V.	Europoort/Rotterdam	100%
H.E.S. UK Limited	North Lincolnshire	100%
Proportioneel geconsolideerde maatschappijen		
OBA Group B.V. [1]	Amsterdam	50%
Rotterdam Bulk Terminal (R.B.T.) B.V.	Vlaardingen	50%
Botlek Tank Terminal B.V.	Rotterdam	50%
Andere deelnemingen (gewaardeerd volgens de equitymethode)		
OVET Holding B.V.	Terneuzen	33,3%
Europees Massagoed Overslagbedrijf (EMO) B.V. en Erts- en Kolen Overslagbedrijf Maasvlakte (EKOM) B.V.	Rotterdam	31,0%
ATIC Services S.A. [2]	Parijs	19,0%
Vulcaanhaven Storage B.V.	Vlaardingen	15,0%

Voorts nog enkele vennootschappen welke op grond van artikel 363 lid 3 boek 2 BW niet zijn vermeld.

1 OVET Holding B.V. houdt 50% van de aandelen in OBA Group B.V.

2 De deelneming in ATIC Services is op 29 december 2011 door H.E.S. Beheer N.V. gekocht, waardoor in 2011 nog geen effect in de winst- en verliesrekening zichtbaar is.

AANDEELHOUDERSINFORMATIE

Kapitaal, aandelen en relevante informatie ingevolge Besluit artikel 10 overnamerichtlijn

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 22 miljoen, verdeeld in 11 miljoen gewone aandelen van elk nominaal € 1,– en 11 miljoen preferente aandelen, elk eveneens nominaal groot € 1,–. Het geplaatste en volgestorte kapitaal bedraagt € 8.752.136,–, verdeeld in 8.752.136 gewone aandelen. Elk aandeel geeft recht op het uitbrengen van één stem. Alle gewone aandelen luiden op naam. Indien aandelen behoren tot een Verzameldepot of een Girodepot kunnen deze op naam worden gesteld van een aangesloten instelling respectievelijk het Girodepot van effecten van de desbetreffende soort bij Necigef. Voor de levering van een aandeel op naam is vereist een daartoe bestemde akte alsmede, behoudens in het geval de vennootschap zelf bij een rechtshandeling partij is, schriftelijke erkenning van de levering door de vennootschap. Indien een aandeel wordt geleverd ter opname in een Verzameldepot, wordt de levering aanvaard door de desbetreffende Aangesloten Instelling. Indien een aandeel wordt geleverd ter opname in het Girodepot wordt de levering aanvaard door Necigef.
De gewone aandelen HES Beheer worden sinds 24 juli 2008 doorlopend verhandeld via Euronext Amsterdam.

Voor bijzonderheden omtrent de preferente aandelen wordt verwezen naar het rapport van de Stichting Preferente Aandelen H.E.S. Beheer N.V. op pagina 131.

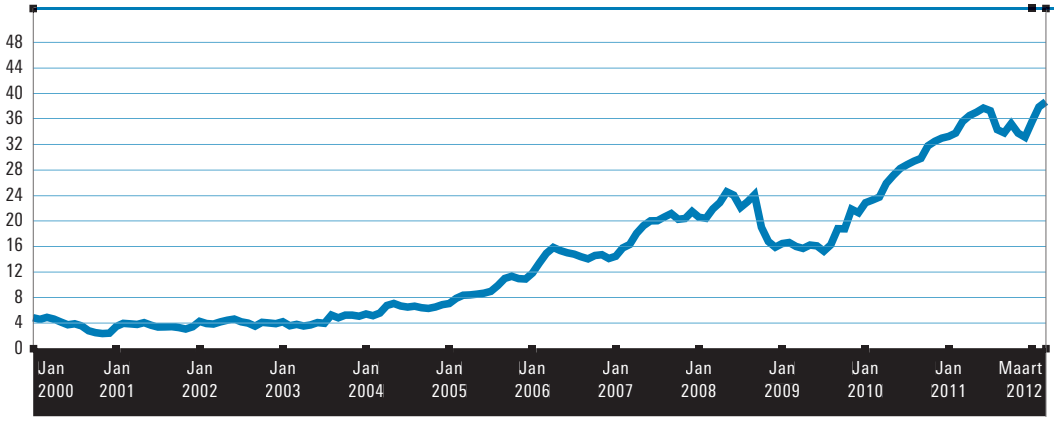
Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van 12 mei 2011 werd de directie gemachtigd voor een periode van achttien maanden vanaf 12 mei 2011 tot inkoop van eigen aandelen, zulks tot maximaal 10% van het geplaatste kapitaal, ter beurze, of onderhands, waarbij de te betalen prijs niet hoger mag zijn dan 10% boven de dan geldende beurskoers van de aandelen. Tevens werd de directie aangewezen als bevoegd, voor de duur van achttien maanden, tot:

a. het uitgeven – en het verlenen van rechten tot het nemen – van gewone aandelen tot een maximum van 10% van het aantal uitstaande aandelen en
b. tot het beperken of uitsluiten van de voorkeursrechten, die krachtens de wet aan aandeelhouders toekomen bij uitgifte, respectievelijk verlening van rechten, overeenkomstig a, voor zover het betreft de aandelen die krachtens besluit van de directie worden uitgegeven.

In verband met recente wetswijzigingen werden de statuten van de vennootschap d.d. 22 juni 2011 partieel gewijzigd. De statuten kunnen worden geraadpleegd via de website www.hesbeheer.com.

Met betrekking tot een minder belangrijke deelneming is HES Beheer partij bij een aandeelhoudersovereenkomst op grond waarvan HES Beheer verplicht is haar aandelen in deze deelneming aan te bieden aan de andere aandeelhouder van die deelneming in geval van, onder meer, een overdracht van de meerderheid van de aandelen in en/of het stemrecht van HES Beheer en in geval van een juridische fusie of een juridische splitsing. Dergelijke voorwaarden zijn tevens in de desbetreffende statuten opgenomen.

De arbeidsovereenkomsten met vier werknemers binnen de groep, onder wie de bestuurder, bevatten clausules die voorzien in een uitkering bij beëindiging van het dienstverband naar aanleiding van een openbaar bod.

Koersverloop 2000 tot en met 14 maart 2012
[in euro's]

		Laagste koers		Hoogste koers		Slot-koers
2010	op 5 februari	**21,90**	op 14 december	**33,40**	2010	**33,00**
2011	op 9 augustus	**30,01**	op 6 juli	**38,90**	2011	**35,50**
					14 maart 2012	**39,10**

Koersverloop 2010, 2011 en 14 maart 2012
[in euro's]

De slotkoers steeg met 8% ten opzichte van het voorgaande jaar. Ter vergelijking: de AEX-Index daalde met 12%, de AMX-Index met 27% en de AScX-Index met 24%.
Het aantal verhandelde aandelen daalde van 556.441 in 2010 naar 510.092 in 2011.
Het daggemiddelde daalde van 2.157 naar 1.985. De omzet (aantal x koers) steeg van € 15,6 miljoen naar € 17,9 miljoen.

Aandeelhouders met een belang van meer dan 5%

De volgende aandeelhouders van HES Beheer hebben een substantiële deelneming (kapitaalbelang + stemrecht) in de vennootschap:

	Totale deelneming	Rechtstreeks reëel	Middellijk reëel	Datum meldingsplicht
Exploitatiemaatschappij Westerduin B.V.	21,27%	21,27%	0,00%	01-11-2006
Stichting Administratiekantoor PPF Participatie Fonds	9,85%	0,00%	9,85%	06-09-2010
Plimsoll N.V.	9,54%	9,54%	0,00%	01-11-2006
A. Strating	6,06%	0,00%	6,06%	01-11-2006
Gestion Deelnemingen V B.V.	5,87%	5,87%	0,00%	01-11-2006
Menor Investments B.V.	6,51%	6,51%	0,00%	09-01-2009
Parkland N.V.	5,33%	5,20%	0,12%	21-12-2011
I. Onderdijk	5,01%	0,00%	5,01%	17-12-2007

Voorts heeft de Stichting Preferente Aandelen H.E.S. Beheer N.V. een rechtstreeks potentieel kapitaalbelang en stemrecht van 100%.

Publicaties in 2011 ingevolge artikel 5:25f lid 1 Wft

De jaarcijfers over 2010 werden op 16 maart 2011 gepubliceerd. Het jaarverslag over 2010 werd d.d. 30 maart 2011 digitaal, via de website van de vennootschap (www.hesbeheer.nl), ter beschikking gesteld en d.d. 14 april 2011 in gedrukte vorm aan belanghebbenden verzonden. Het halfjaarbericht werd op 29 juli 2011 bekendgemaakt. Op 28 april en 31 oktober werden tussentijdse verklaringen uitgegeven over het eerste respectievelijk derde kwartaal.
Deze documenten zijn, samen met de overige persberichten die in 2011 werden uitgegeven, tevens algemeen verkrijgbaar gesteld via de website van de vennootschap.

Belangrijke data in 2012

24 april, voorbeurs	publicatie cijfers 1e kwartaal
14 mei, 14.30 uur	jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders in de Grand Ballroom van de S.S. Rotterdam te Rotterdam
25 juli, voorbeurs	publicatie halfjaarcijfers
24 oktober, voorbeurs	publicatie cijfers 3e kwartaal

CORPORATE GOVERNANCE

De raad van commissarissen en de directie van HES Beheer hechten veel waarde aan een goede corporate governance. Zij onderschrijven dat goed ondernemerschap, waaronder inbegrepen integer en transparant handelen door de directie, alsmede goed toezicht hierop door de raad van commissarissen essentiële voorwaarden zijn voor het stellen van vertrouwen in directie en het toezicht hierop door belanghebbenden.
De waarborgen voor goed ondernemingsbestuur worden bij HES Beheer vooral gevonden in een cultuur, waarbij vaktechnisch professionalisme en normaal burgerlijk fatsoen kenmerkend zijn.

Een document met de integrale tekst van de Code, waarbij per best-practicebepaling is aangegeven of HES Beheer deze bepaling wel of niet toepast dan wel zal toepassen, staat op de website van de vennootschap. De algemene vergadering van aandeelhouders van 12 mei 2011 is in de gelegenheid gesteld om zich over het gekozen corporate-governancebeleid van de vennootschap uit te spreken. Dit beleid bleek de unanieme instemming van aandeelhouders te hebben.

Het in december 2011 verschenen derde rapport van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code over de naleving van de Nederlandse Corporate Governance Code is uitgebreid besproken met de raad van commissarissen. Het gaat om het tweede rapport over de naleving van de Code 2008, die met ingang van 1 januari 2009 van kracht is geworden voor beursgenoteerde ondernemingen.

Toetsing van de corporate-governancestructuur van HES Beheer aan de Code wijst uit dat HES Beheer de principes van de Code onderschrijft en dat de meeste principes en best-practicebepalingen goed aansluiten bij de reeds door HES gehanteerde uitgangspunten en gedragslijnen. Enkele onderdelen zijn voor HES Beheer minder geschikt. Een document met de integrale tekst van de Code, waarbij per best-practicebepaling is aangegeven of HES Beheer deze bepaling toepast of zal toepassen, kan worden geraadpleegd via de website van de vennootschap www.hesbeheer.com. De inhoud van dit document is identiek aan de tekst van het document waarmee tijdens de algemene vergadering van 12 mei 2011 door aandeelhouders werd ingestemd.

Conform de statuten wordt de vennootschap bestuurd door een directie die uit één of meer directeuren bestaat. Het aantal directeuren wordt vastgesteld door de raad van commissarissen. De vennootschap heeft een raad van commissarissen die uit ten minste drie natuurlijke personen bestaat. Het aantal commissarissen wordt vastgesteld door de algemene vergadering.
De regels omtrent het functioneren van de directie en de raad van commissarissen zijn vastgelegd in de wet en de statuten van de vennootschap (zie www.hesbeheer.com).

De corporate-governancecode bevat breed gedragen opvattingen over corporate governance. De in de Code opgenomen principes en concrete best practices bevatten gedragsnormen voor het bestuur, de commissarissen en aandeelhouders van Nederlandse beursvennootschappen. Zoals hierboven aangegeven, is een volledig overzicht van het standpunt van HES Beheer ten aanzien van de gedragsregels voor directie en commissarissen te vinden op de website. Voor de samenstelling van de directie en de raad van commissarissen wordt verwezen naar pagina's 123 respectievelijk 122 van dit jaarverslag.
De belangrijkste kenmerken van het interne beheers- en controlesysteem van de vennootschap in verband met het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap en van de groep waarvan de financiële gegevens in de jaarrekening zijn opgenomen, zijn vermeld in de paragraaf 'Risicomanagement' op pagina 30.

Aandeelhouders van HES Beheer oefenen hun rechten uit tijdens de jaarlijkse en buitengewone algemene vergaderingen van aandeelhouders.
Op de agenda van de jaarlijkse algemene vergadering dienen bepaalde onderwerpen te staan zoals omschreven in de statuten van HES of opgenomen in de wet, waaronder de vaststelling van de jaarrekening.
Buitengewone algemene vergaderingen van aandeelhouders worden gehouden op verzoek van de directie, de raad van commissarissen of een of meer aandeelhouders die alleen of gezamenlijk ten minste een tiende gedeelte van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen.
Een onderwerp, waarvan de behandeling schriftelijk is verzocht door een of meer aandeelhouders die alleen of gezamenlijk ten minste een honderdste gedeelte van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen of waarvan de aandelen ten minste een waarde vertegenwoordigen van € 50 miljoen, wordt opgenomen in de oproeping of op dezelfde wijze aangekondigd indien HES het verzoek niet later dan op de zestigste dag voor die van de vergadering heeft ontvangen en mits geen zwaarwichtig belang van HES zich daartegen verzet.
Op algemene vergaderingen van aandeelhouders kunnen besluiten worden genomen met een volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij de statuten van HES of de wet een grotere meerderheid voorschrijven.

De belangrijkste bevoegdheden van de algemene vergadering van aandeelhouders zijn:
> vaststelling jaarrekening
> goedkeuring voorstel bestemming van het resultaat
> verlening van decharge aan de directie
> verlening van decharge aan leden van de raad van commissarissen
> vaststelling bezoldigingsbeleid directie
> vaststelling van de bezoldiging van de leden van de raad van commissarissen
> benoeming, schorsing en ontslag van de leden van de directie
> benoeming, schorsing en ontslag van de leden van de raad van commissarissen
> benoeming registeraccountant
> machtiging van de directie tot inkoop eigen aandelen
> uitgifte van aandelen en verlening van rechten tot het nemen van aandelen respectievelijk tot aanwijzing van de directie om gedurende een periode daartoe te mogen besluiten
> uitsluiting of beperking van het voorkeursrecht van aandeelhouders bij uitgifte van aandelen en verlening van rechten tot het nemen van aandelen respectievelijk tot aanwijzing van de directie om gedurende een periode daartoe te mogen besluiten
> goedkeuring van besluiten van de directie betreffende een belangrijke wijziging in de identiteit of het karakter van HES of haar onderneming
> besluiten tot wijziging van de statuten, ontbinding, juridische fusie of splitsing van HES (tweederde meerderheid vereist).

Voor de integrale tekst verwijzen wij naar de statuten van de vennootschap.

De kapitaalstructuur en de mededelingen die conform de relevante leden van artikel 1 van het Besluit artikel 10 Overnamerichtlijn moeten worden gedaan, zijn opgenomen in het hoofdstuk 'Aandeelhoudersinformatie'. Hierin staat tevens een overzicht van aandeelhouders met een substantieel belang.

BESTUURSVERKLARING

De directie van de vennootschap verklaart hierbij dat, voor zover haar bekend,

- de jaarrekening, opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de EU, een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van HES Beheer en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
- het jaarverslag een getrouw beeld geeft omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar van HES Beheer en de met haar verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in haar jaarrekening zijn opgenomen; en in het jaarverslag de wezenlijke risico's waarmee de vennootschap wordt geconfronteerd, zijn beschreven.

De jaarrekening is ondertekend door de directie om te voldoen aan haar wettelijke verplichting op grond van artikel 2:101 lid 2 BW en artikel 5:25c lid 2 sub c Wft.

Europoort/Rotterdam, 14 maart 2012

Directie H.E.S. Beheer N.V.
Drs. H. Sliep RC

RAPPORT VAN DE STICHTING PREFERENTE AANDELEN H.E.S. BEHEER N.V.

De Stichting Preferente aandelen H.E.S. Beheer N.V. werd op 8 juni 2005 opgericht.

Bij besluit van de algemene vergadering van aandeelhouders H.E.S. Beheer N.V. d.d. 3 mei 2010 werd aan de directie van de vennootschap voor een periode van vijf jaar de bevoegdheid gedelegeerd tot uitgifte van of het verlenen van rechten tot het nemen van 11 miljoen preferente aandelen, elk nominaal groot € 1,– in het kapitaal van de vennootschap.

Het doel van de Stichting is het behartigen van de belangen van de vennootschap en de bij haar betrokkenen en de waarborging van de zelfstandigheid en/of continuïteit en/of identiteit van de vennootschap en al hetgeen daartoe bevorderlijk is. De Stichting tracht dit doel te bereiken door het verwerven en beheren van preferente aandelen in het kapitaal van de vennootschap en het uitoefenen van stemrecht daarop.
Tussen de vennootschap en de Stichting is een optieovereenkomst gesloten. Er kunnen maximaal 11 miljoen preferente aandelen aan de Stichting worden uitgegeven. Ingeval van uitgifte van preferente aandelen zal een algemene vergadering worden bijeengeroepen welke zal worden gehouden uiterlijk zes maanden na de dag waarop voor het eerst preferente aandelen zijn uitgegeven, onverminderd het bepaalde in bijlage X bij het Algemeen Reglement Euronext Amsterdam Stock Market.
De Stichting heeft een standby-krediet in rekening-courant bij ABN AMRO Bank.

Het bestuur van de Stichting bestaat uit drie natuurlijke, onafhankelijke personen, die worden benoemd door het bestuur. Het bestuur wordt gevormd door de heren mr. P.W. van Baal, dr. J.J.H. Jacobs en F.H. Schreve (voorzitter).
In ieder geval zal een bestuursvergadering worden gehouden voor een algemene vergadering van aandeelhouders van de vennootschap of een vergadering van houders van preferente aandelen van de vennootschap.

Het bestuur is in het verslagjaar eenmaal bijeengeweest en heeft de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders bezocht.

Europoort/Rotterdam, 13 januari 2012

Stichting Preferente Aandelen H.E.S. Beheer N.V.
Het Bestuur

ONAFHANKELIJKHEIDSVERKLARING

De directie van H.E.S. Beheer N.V. en het bestuur van de Stichting Preferente Aandelen H.E.S. Beheer N.V. verklaren hiermede dat naar hun gezamenlijk oordeel voldaan is aan de ten aanzien van de onafhankelijkheid van bestuurders van de Stichting gestelde eisen als bedoeld in Bijlage X van het Algemeen Reglement Euronext Amsterdam Stock Market d.d. 1 juli 2005.

H.E.S. Beheer N.V.	Stichting Preferente Aandelen H.E.S. Beheer N.V.
De Directie	Het Bestuur

Concept en realisatie
C&F Report Amsterdam B.V.

Fotografie
Aerolin
Mark van den Brink photography
C&F Report Amsterdam B.V.
Huib Nederlof
Marc Roussel

